

Západočeská univerzita v Plzni

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
CENTRUM BIOLOGIE, GEOVĚD A ENVIGOGIKY

VÝVOJ VESNICE KŠICE OD 19. STOLETÍ DO SOUČASNOSTI
BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Lucie Trochová
Přírodovědná studia
Geografie se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: *doc. RNDr. Marie Novotná, CSc.*

Plzeň, 2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením doc. RNDr. Marie Novotné, CSc., s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 25. června 2015

.....
Lucie Trochová

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce paní doc. RNDr. Marii Novotné, CSc. za výborné a odborné vedení, cenné rady a pomoc, kterou mi během této práce věnovala, dále děkuji obyvatelům obce Kšice. Poděkování patří i mé rodině za podporu během studia.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie TROCHOVÁ**
Osobní číslo: **P14B0100P**
Studijní program: **B1001 Přírodovědná studia**
Studijní obor: **Geografie se zaměřením na vzdělávání**
Název tématu: **Vývoj vesnice Kšice od 19. století do současnosti**
Zadávací katedra: **Centrum biologie, geověd a envigogiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Seznámení s tematikou, vytvoření koncepce
2. Stanovení cílů práce a možných hypotéz
3. Studium literatury a její rozbor
4. Stanovení metodiky práce
5. Utrídění a zpracování získaných dat
6. Stanovení výsledků práce, potvrzení či vyvrácení hypotéz, vyslovení závěrů.
7. Průběžné konzultace s vedoucí práce a dalšími navrženými odborníky

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 stran textu vč. literatury

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Kubeš, J. et al. Problémy stabilizace venkovského osídlení. České Budějovice: Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita, 2000. 163 s.

Láznička, Z. Typy venkovského osídlení v Československu. Brno: ČSAV, 1956. 112 s.

Majerová, V. et al. Český venkov 2006. Sociální mobilita a kvalita života venkovské populace. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2007. 165 s.

Petráň, Josef. Dějiny českého venkova v příběhu Ouběnic. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2011. 990 s. Česká historie; sv. 26. ISBN 978-80-7422-123-1

Vedoucí bakalářské práce:

Doc. RNDr. Marie Novotná, CSc.

Katedra geografie

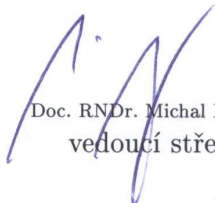
Datum zadání bakalářské práce: 10. listopadu 2014

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. června 2015

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.

děkanka

Doc. RNDr. Michal Mergl, CSc.
vedoucí střediska

V Plzni dne 10. prosince 2014

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá vývojem vesnice Kšice od 19. století do současnosti. Kšice jsou malou obcí nacházející se v Plzeňském kraji v okrese Tachov, která má zajímavou a bohatou historii. Hlavním cílem této práce je zhodnocení především vývoje jejího obyvatelstva z hlediska počtu a struktury. Vyhodnoceny jsou také změny prostorového rázu dle mapové analýzy a podstatnou roli zastává i geografická charakteristika. Hodnocení změn obyvatelstva bylo uskutečněno na základě analýz jednotlivých sčítání lidu, domů a bytů mezi léty 1869–2011. Sídelní struktura byla zpracována především porovnáváním jednotlivých ortofotomap či historických map. Většina map byla následně zpracována v geografickém informačním systému ArcGIS.

KLÍČOVÁ SLOVA

vesnice, Kšice, historický vývoj, venkov, demografie

ABSTRACT

This work deals the evolution of village Kšice from 19th century until today. Kšice is little village which is situated in Pilsner region of district of Tachov. It has got very interesting and rich history. The main aim of my work is the evaluation mainly the evolution of its population, its quantity and structure. The changes of the spatial character according to map analysis are evaluated too. The important role has got even geographic characteristic. The evaluation of changes of population was realized on the base of analysis each census (inhabitants, houses and flats) in years 1869–2011. The structure of conurbation was processed mainly with comparing of each „ortofotomaps“ or historical maps. Most of the maps was processed in geographical information system ArcGIS.

KEYWORDS

village, Kšice, historical development, rural area, demography

OBSAH

ABSTRAKT

1	ÚVOD.....	1
2	ROZBOR LITERATURY A PRAMENŮ	2
3	METODIKA ZPRACOVÁNÍ	8
4	GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA SÍDLA A OKOLÍ	13
4.1	ZÁKLADNÍ INFORMACE	13
4.2	FYZICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA	14
4.2.1	Geologická charakteristika	14
4.2.2	Geomorfologická charakteristika.....	15
4.2.3	Klimatická charakteristika.....	15
4.2.4	Hydrologická charakteristika	17
4.2.5	Pedologická charakteristika.....	18
4.2.6	Biogeografická charakteristika.....	19
4.3	SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA	19
4.3.1	Využití krajiny.....	19
4.3.2	Občanská vybavenost.....	20
4.3.3	Doprava	23
4.3.4	Technická infrastruktura.....	24
5	SÍDELNÍ CHARAKTERISTIKA A JEJÍ VÝVOJ.....	25
5.1	TYP SÍDLA A ARCHITEKTURA STAVEB	25
5.2	ANALÝZA VÝVOJE POČTU DOMŮ	27
5.3	VÝZNAMNÉ STAVBY	30
6	OBORY EKONOMICKÉ AKTIVITY OD ROKU 1945	31
7	VÝVOJ OBYVATELSTVA SÍDLA	33
7.1	VÝVOJ OBYVATEL	33
7.2	DYNAMIKA OBYVATEL	37
7.2.1	Přirozená měna obyvatelstva	37
7.2.2	Mechanická měna obyvatelstva	41
7.3	STRUKTURA OBYVATEL	42
7.3.1	Analýza sčítání obyvatelstva v roce 1921	42
7.3.2	Analýza sčítání obyvatelstva v roce 1970	47
7.3.3	Analýza sčítání obyvatelstva v roce 2011	52
7.3.4	Srovnání struktury obyvatelstva v období 1869–2011.....	56
8	HODNOCENÍ VESNICE Z POHLEDU OBYVATEL	60
9	ZÁVĚR A DISKUZE.....	66
10	SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	70
11	SEZNAM GRAFŮ	71
12	SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ	72
13	SEZNAM PŘÍLOH.....	77
14	PŘÍLOHY.....	I

1 ÚVOD

Jak již název práce „Vývoj vesnice Kšice od 19. století do současnosti“ vypovídá, bude v následujících stránkách popsáno typicky venkovské sídlo Kšice, které se nachází v západních Čechách nedaleko města Stříbra. Zasluhou blízkosti menšího města, kde je možno nalézt veškeré občanské vybavení, a klidného prostředí venkova může být pro některé občany atraktivní lokalitou pro život.

Jelikož se zajímám především o humánní geografii a z popisované obce pochází část mé rodiny, výběr tématu byl jednoduchý. Zjištění více informací o vsi nedaleko mého bydliště mne velmi lákalo. A nejen mě. Také moje rodina a občané vesnice byli nadšeni z tématu. Veškeré tyto skutečnosti mě jen utvrdily v mém rozhodnutí. Historie, současnost i možné nastínění budoucího vývoje této vsi poskytne přínos mě i občanům obce.

CÍLE

Hlavním cílem práce je vyhodnotit demografický vývoj sídla a srovnání změn ve struktuře obyvatel (pohlaví, věk, národnost, vzdělanost, ekonomická aktivita a obory ekonomické činnosti) dle získaných údajů z Českého statistického úřadu nebo archiválií ze Státního okresního archivu v Tachově. Zároveň bude též vyhodnocen urbanistický vývoj sídla.

Před začátkem zpracování této bakalářské práce byly stanoveny dvě hypotézy:

- Počet obyvatel se od počátku sledovaného období do současnosti (r. 2011) v obci Kšice výrazně snížil.
- Národnostní složení obyvatel sídla Kšice se ve sledovaném období změnilo.

Komparace teoretických poznatků získaných v odborné literatuře s konkrétními jevy v obci je dalším cílem práce. Poznatky by též mohly být komparovány s již dříve zpracovanými sídly.

2 ROZBOR LITERATURY A PRAMENŮ

Pro vytvoření dobré odborné práce je zapotřebí konfrontace několika názorů, definic a možného chápání výkladu dané problematiky. Proto je příznačné získat více zdrojů literatury a pramenů pro lepší pochopení a následné zpracování řešené studie. Také při tvorbě této bakalářské práce byl aplikován rozbor publikací, které jsou zaměřeny především na vývoj venkova a vymezení základních pojmů s ním spojených. Kapitola Rozbor literatury a pramenů je zaměřena na postoje a názory autorů, kteří zkoumají analogickou problematiku.

Před rozbohem literatury zabývající se vývojem venkova je nutné se nejprve zaměřit na některé definice základních pojmů jako sídlo, obec, vesnice, venkovské sídlo a venkov. Termín druhé bydlení bude také přiblížen, z důvodu stále větší obliby chataření a chalupaření. Těmto tématům se věnuje velké množství autorů a odborníků z různých sfér.

Velmi často se v široké veřejnosti zaměňují výrazy sídlo a obec. **Vilímek (1999)** uvádí, že sídlem je územně oddělené skupenství budov sloužící k trvalému pobytu osob a představující základní jednotku sídelního systému. **Chalupa (1983)** za sídlo považuje každé obydlené místo včetně okolních ploch, které jsou bezprostředně funkčně propojené s lidským obydlím. Dále se uvádí, že sídlo je složitým geografickým objektem, jenž tvoří celistvý areál koncentrace obyvatelstva poskytující potřebné podmínky pro život, práci a odpočinek. V Mnohojazyčném demografickém slovníku (**Pavlík, Kolibová 2005, s. 46-47**) je sídlo definováno takto: „*Souvisle zastavěné místo trvalými obydlími bez ohledu na jejich počet a oddělené od jiného podobného území nezastavěným prostorem.*“ V České republice se uvádí minimální vzdálenost 400 m nebo lze oddělit oblast obtížně překonatelnou překážkou.

Vilímek (1999) dále zmiňuje i obec. Podle něj lze pojem charakterizovat jako nejnižší územněsprávní jednotku v České republice. Do tohoto výčtu kromě zastavěných ploch jednoho nebo více sídel je možno zahrnout též prostor lesní, zemědělský, vodní aj. **Chalupa (1992)** ve své práci uvádí, že pojem obec se dá označit jako nejnižší administrativně územní jednotka, která má právní subjektivitu a své orgány správní moci. Má také za úkol řídit vymezené okruhy výrobní i nevýrobní oblasti. Správně autor

upozorňuje, že obec většinou není základní jednotkou osídlení, a nelze zaměňovat výše zmíněné termíny.

Votrubec (1980) cituje několik kolegů, kteří se zabývají definicí výrazu vesnice. **Schwarzová (1966, s. 111)** označuje vesnici za sídelní útvar střední velikosti s přibližně 20 až 250 byty, který má funkci převážně zemědělskou nebo lesnickou. **Von Blankenburg (1962, s. 152)** považoval za vesnici stavebně souvislé sídlo na venkově, jehož obyvatelé byli z význačné části propojeni s půdou, protože místní obyvatelstvo si vydělávalo na živobytí v zemědělství nebo drtivá většina vlastnila zahrady nebo záhumenky (menší část pozemku nacházející se za stodolou). Dle **Gallussera (1977, s. 57)** má pojem vesnice toto vysvětlení: „*Prostorový typ, který se jeví jako poměrně uzavřené a hustěji zastavěné skupinové sídlo venkovského prostoru.*“

Zemědělství, velikost sídla či umístění na venkově byly základními charakteristikami vsi, avšak v současnosti ve vyspělých státech agrární význam slábne a roste význam rekreační či obytný (**Vilímek, 1999**). Tyto formy osídlení popisuje také **Kadeřábková (1996)**, která uvádí, že vnější vzhled těchto sídel je totožný s tradičními venkovskými sídly. Odlišeny jsou pouze funkcemi vyžití, které získávají až při nynějším novodobém vývoji. Tato diferenciací má zásadní vliv pro vymezení městského a venkovského osídlení, resp. obyvatelstva (**Pavlík, Kolibová 2005**). Dříve vysvětlená kritéria je možno vztahovat pro definování pojmu vesnice k našemu území.

Kadeřábková (1996) popsala mimo jiné i vztah obytné a hospodářské části venkovských obydlí na venkově, jakými jsou stodola či stáje. Jednotlivé typy staveb jsou propojené, což je typické právě pro venkovské obydlí. **Bínek (2007)** nazval venkov „zbytkovým prostorem“. Obyvatelstvo a občanská vybavenost se více soustřeďuje do měst a na venkově tak přetrvávají méně vzdělaní lidé. Přestože jsou vazby mezi městy a venkovem stále silné, jsou velmi nevyrovnané. Rozrůstající se města spoléhají na dodávky, např. potravin, z venkova. Obyvatelé venkova jsou však závislí na službách, obchodu i pracovních příležitostech ve městě. Dle **Maříkové (2009)** je venkov obecně charakterizován jako řídko osídlený prostor, kde důležitou roli zastává zemědělství. Připomíná, že existuje několik možných variant definice podle rozličných kritérií odborníků.

- Demografický pohled – venkov se definuje pomocí nízkých hodnot počtu a hustoty obyvatel
- Sociologický pohled – vymezuje venkov např. na základě životního stylu
- Urbanistický pohled – venkov je příznačný svým specifickým typem zástavby

Kučera, Kuldová (2006) poukazují na několik možných pojetí pojmu venkov. Mezi nejobvyklejší vymezení bývají zařazována kvantitativní kritéria typu - hustota zalidnění (max. 100–150 obyv./km²), maximální velikost obce (do 2000 obyv.), nadprůměrná zaměstnanost v primárním sektoru hospodářství, záporná bilance migračního salda nebo zvýšená nezaměstnanost. V zákoně o obcích (zákon č. 128/2000 Sb.) je však uvedeno, že městy se mohou stát obce s více než 3000 obyvatel včetně. Zde nastává problém vymezení, kdy území s počtem obyvatel v rozmezí 2000–3000 se nezahrnují, dle definic, ani do jednoho začlenění. Proto tento znak nevystihuje přesně danou realitu. Výklad slova venkov lze vyjádřit také podle kvalitativních rysů – vzhled krajiny a krajinný ráz, specifický a odlišný životní styl místních obyvatel v komunitách s užšími osobními a společenskými vazbami aj. V důsledku odlišného způsobu života městského a vesnického obyvatelstva lze venkov vnímat také jako životní styl.

Kučera, Kuldová (2006) uvádějí, že v neposlední řadě je možné venkov vnímat jako prostor pro rekreaci a odpočinek. Tímto se zabývá také **Fialová, Vágner (2005)**. Uvádějí, že objekty druhého bydlení reprezentují na území České republiky asi 20 % ze všech obytných staveb. Dle **Maříkové (2007)** lze rekreační budovy rozdělit do dvou skupin – chalupy a chaty. Jako chalupy lze označit objekty původně sloužící k trvalému bydlení, u nichž byla funkce obytná přeměněna na rekreační. Chaty a rekreační domky jsou primárně stavěny k rekreačnímu účelu. **Kučera, Kuldová (2006)** ve svém díle popisují, že venkov je vnímán jako místo klidného, bezproblémového a nenáročného života. Tyto oblasti jsou vyhledávány především kvůli zeleni a klidnému prostředí, jenž se obyvatelstvu ve městech nedostává. Výraznější nárůst druhého bydlení byl zaznamenán po 2. světové válce po dosídlování pohraničních obcí a po odsunu německého obyvatelstva, kdy nebyla využita všechna stavení (**Fialová, Vágner, 2005**). Dalším popudem, dle **Fialové, Vágnera (2005)**, pro rozvoj druhého bydlení bylo postupné omezování či úplné rušení socioekonomických aktivit v nestřediskových sídlech. Opuštěné venkovské usedlosti byly

nabídnuty pro rekreační účely. **Kučera, Kuldová (2006)** dodávají, že rekreační funkce venkova nadále narůstá i zásluhou chataření a chalupaření, které je stále více oblíbené. Podle autorů **Vágner, Müller, Fialová (2011)** je jeden z důvodů vzniku druhého bydlení komunistický režim, kdy vzhledem k nedostatku nabídky cestovního ruchu (především omezený výjezd za hranice republiky) lidé vyhledávali místní oblasti pro individuální rekreaci.

Vývojem venkova se zabývá **Maříková (2007)**. Uvádí, že vliv na venkovský vývoj započal již v době zrušení nevolnictví. Zásluhou rozvoje průmyslu vznikaly nové výrobní postupy a technologie v zemědělství. Proměnu agrární společnosti na industriální považuje **Bínek (2007)** jako největší změnu způsobu života na venkově. Dále zmiňuje, ve spojení s demografickým přechodem, že vyšší přirozený přírůstek venkovského lidu v pozdějších fázích tohoto období dlouhou dobu nahrazoval populační ztrátu, která vznikla emigrací do měst. Po ukončení tohoto procesu docházelo ke snižování podílu venkovského obyvatelstva i k depopulaci (snižování absolutního počtu).

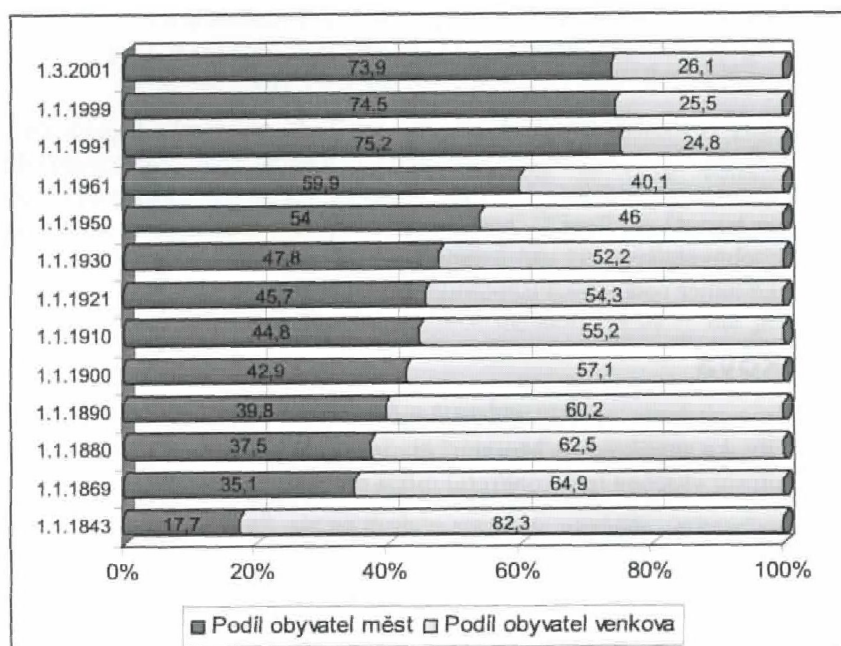
Maříková (2007) upozorňuje na fakt, že rozvoj venkova omezila 2. agrární krize v 70. letech 19. století a postihla hlavně menší rolníky. Na rozmach venkova nejvíce působili střední rolníci, kteří měli vysoký sociální status a byli nositeli pokrokových myšlenek. Dále uvádí, že v době národního obrození představoval venkovský lid češství a tím začal být vnímán venkov pozitivněji. Koncem 19. století došlo k poklesu důležitosti zemědělství v důsledku rozšíření a uplatňování objevů a vynálezů. Pozemková reforma po 1. světové válce měla převést půdu z držení německé šlechty i do rukou českých zemědělců. Došlo k posílení malých rolnických hospodářství a tím se zvýšily životní podmínky malých zemědělců, přestože byla půda částečně vrácena původním majitelům.

Maříková (2007) popisuje také průběh vývoje venkova během 20. století. Území Sudet bylo z větší části osídleno Němci. Po připojení Sudet k Německé říši (1938) byli vyháněni čeští obyvatelé, kterým byly násilně zabavovány statky a majetek. Po skončení 2. světové války pak došlo k vystěhování německého obyvatelstva. Všechny tyto změny výrazně ovlivnily venkov v bývalých Sudetech, kam Kšice patří. V roce 1948, kdy se vlády ujali komunisté, započala dlouhá éra kolektivizace zemědělství, která urychlila stěhování

do měst. Jednou z příčin depopulace venkova byl právě odsun Němců a následné dosídlování (**Binek, 2007**).

Po dosídlení pohraničních oblastí bylo Tachovsko představováno jako „výkladní skříň“ socialismu, kdy byly prezentovány pouze vzorné příklady. **Maříková (2007)** upozorňuje, že venkov se nadále vylidňoval pravděpodobně v důsledku centralizace, omezené nabídky práce i příležitosti k bydlení. V 70. a 80. letech 20. století vznikla velká vlna přeměny venkovských obydlí na rekreační bydlení. Převrat 17. listopadu 1989 měl pro venkov velké následky. Proces restituce, transformace a privatizace zemědělství změnilo. Představy, že se rolníci na český venkov vrátí, se neuskutečnily. Většina obyvatel venkova již byla stará a nebyla by schopná v hospodaření pokračovat. **Maříková (2007)** uvádí, že pouhých 14 % obyvatel obnovilo své hospodářství.

Obr. 1 Vývoj podílu obyvatel měst a venkova na území ČR

Zdroj: Maříková (2007)

Vážným problémem, dle **Binka (2007)**, je selektivní emigrace z venkova, kdy odcházejí nejčastěji mladí, podnikaví a vzdělaní. Tím výrazně stárne venkovské obyvatelstvo. **Baše (2006)** hledá odpovědi na současný a pravděpodobný vývoj

současného venkova. Podle něj existují 2 základní idey budoucího vývoje venkova. Výraz „obnova venkova“ zahrnuje postoj, jak vrátit venkovu jeho důstojné místo, tj. obnova hodnot. Pojem „rozvoj venkova“ pojednává o pokračování současně nastoupených trendů, tj. poměšťování venkova. Venkov chce držet krok s městy, občané se chtějí poměštit. Stavějí nové městské domy v staré zástavbě a pole obdělávají firmy. Lidé z měst bojují za obnovu venkova, kde očekávají návrat známých hodnot prostředí. Na okrajích tradičních zástaveb se nacházejí zemědělské závody, panelové nájemní domy, domy kultury apod., stejně jako ve sledovaném sídle Kšice. Původní venkovská krajina s loukami, rybníky, pastvinami zmizela a začala vévodit orná půda. **Baše (2006)** míní, že tím značně utrpěla ekologická stabilita včetně biodiverzity. Dále uvádí, že v současnosti je méně výrazné chalupaření než v minulosti, a to zásluhou nového životního stylu. Chalupaření je nyní spojeno s odsunem chalupářů – důchodců do rekreačních objektů natrvalo. Pravděpodobně z důvodů, že potomkům podstupují byty ve městech (**Baše, 2006**). Dalším důvodem poměšťování může být otázka školní výchovy. Úplná základní škola ve městě může být vnímána jako lepší, než malotřídka na vesnici. Vesnice začínají být postupně vylidňovány, protože se rodí méně dětí a mladí lidé většinou odcházejí do měst. **Bínek (2007)** poukazuje na problém sociální ve vývoji venkova. Pro případnou změnu v tomto trendu považuje za nutné vypracování nové koncepce. Ta by měla řešit otázku pracovních příležitostí na venkově a návratnost či přetrvání obyvatel na venkově. V článku je uvedena i tato věta: *„Je pravděpodobné, že určitá bezkonceptnost, lhostejnost, vykládaná jako třeba liberalismus, nás bude stát mnoho nápravného úsilí v budoucnu“* (**Baše, 2006, s. 25**).

Bínek (2010) se zabývá potížemi, které postihují venkovské obce. Problémem může být neuspokojivá dopravní obslužnost, jejíž kvalita má důležitou roli pro rozvoj obce. Pracovní příležitosti, občanská vybavenost či technická infrastruktura jsou dalšími vyskytujícími se problémy. **Bínek (2010)** dále uvádí, že ve venkovských obcích je především na občanech, jak své sídlo obhospodařují, jaké si budují vzájemné vztahy nebo jak vytváří a zapojují se do společenských akcí. Všechny aktivity slouží především k budování sounáležitosti.

Podobným tématem práce se zabývaly i **Benýšková (2014)** a **Kasalová (2015)**. Jejich práce se vztahovaly k vývoji sídla Rabštejn nad Střelou, resp. Štáhlavice od 19. století do současnosti. Výsledky práce mohou být komparovány v diskuzi práce.

3 METODIKA ZPRACOVÁNÍ

Při psaní vědeckého textu je vhodné si na začátku stanovit metody, pomocí kterých se bude postupovat v teoretické i praktické části.

Hlavní část bakalářské práce se zabývá vývojem sídla Kšice z pohledu socioekonomického. Vývoj počtu obyvatel a vývoj počtu domů byl hodnocen pomocí dat získaných z Historického lexikonu obcí 1869–2005. Tato data zahrnují pouze souhrnné počty obyvatel a domů. K analýzám byla využita Sčítání lidu, domů a bytů (1970, 2011), kde se nachází velmi podrobné informace zjišťovaných jevů. Data z roku 1921 byla získána ve Státním okresním archivu v Tachově, kde jsou uchovány jednotlivé sčítací listy. Sčítání byla dle vybrána následujících kritérií. Poslední sčítání v roce 2011 bylo doplněno o každé čtvrté zpět. Následuje tedy sčítání v roce 1970, 1921 a 1880. Poslední dochované sčítání je z roku 1921, proto nebylo zkoumáno starší období.

Sčítání obyvatelstva v roce 1921 bylo prvním sčítáním československým. Uskutečnilo se 15. února 1921 (ČSÚ, 2015). Mezi zjišťovanými údaji se nacházely informace o pohlaví, roku narození, rodinném stavu, náboženské víře, rodné obci a národnosti. Bylo zjišťováno obyvatelstvo přítomné, nikoli bydlící. Sčítání probíhalo pomocí sčítacích archů pro domácnost. Analýza sčítání v tomto roce byla provedena pomocí rozboru archivních sčítacích operátů, jenž byly k nahlédnutí ve Státním okresním archivu v Tachově. Veškerá získaná data byla zapsána německou obdobou novogotického kurzívního písma – kurentem. Text byl nejprve přepsán do latinky, poté přeložen z německého jazyka do českého.

Sčítání obyvatelstva v roce 1970 se uskutečnilo k 1. prosinci 1970 (ČSÚ, 2015). Nově bylo zavedeno zjišťování rodného čísla, státní příslušnosti či vybavení domácnosti. Výsledky se zpracovávaly i za tzv. základní sídelní jednotky¹(ČSÚ, 2015). Analýza sčítání v roce 1970 byla zhotovena na základě údajů z databáze Českého statistického úřadu. Konkrétní data za sídlo byla poskytnuta na základě elektronické komunikace.

Poslední sčítání se konalo k rozhodnému okamžiku půlnoci z 25. na 26. března 2011 (ČSÚ, 2015). Mezi zkoumaný jev rodinného stavu přibyla také

¹ základní sídelní jednotky – sídelní lokality ve venkovském osídlení a urbanistické obvody vybraných měst (ČSÚ, 2015)

možnost přihlášení se k registrovanému partnerství. Údaj o národnosti, který byl v roce 1921 nejzásadnější, se o 90 let později stal položkou dobrovolnou, stejně tak jako náboženské vyznání. Přelomovou změnou se stala možnost vyplnit sčítací formulář elektronickou formou na internetu. Odeslání probíhalo online nebo pomocí datových schránek. Nadále existovala i možnost vyplnění tištěných formulářů. Obdobně jako sčítání 1970 byla i data ze sčítání v roce 2011 poskytnuta Českým statistickým úřadem.

Při zpracovávání dat bylo potřeba vzít v úvahu fakt, že obsah jednotlivých zkoumaných sčítání lidu nebyl vždy identický (viz příloha A). Některé otázky byly v průběhu vývoje vynechány, jiné naopak doplněny nebo byla změněna definice pojmů. Národnost byla v Rakousku-Uhersku formulována pomocí „obcovací řeči“, tedy jazyka každodenní komunikace. V roce 1921 došlo k vymezení nové definice: *„národností jest rozuměti kmenovou příslušnost, jejímž vnějším znakem jest zpravidla mateřský jazyk“* (ČSÚ, 2015). Ke své národnosti se tak mohly přihlásit i národnosti židovské nebo cikánské, i když jejich jazykem nebyla hebrejšтина nebo romština.

Pro zpracování kapitoly Vývoj obyvatelstva sídla, bylo zapotřebí vybrat konkrétní definici ekonomicky aktivního obyvatelstva, z několika možností. Byla vybrána definice, která označuje za ekonomicky aktivní obyvatelstvo osoby, které mohou vykonávat práci. Zahrnují jak zaměstnané, tak i nezaměstnané občany (Ekonomika online, 2015). Podle této definice, bylo rozděleno obyvatelstvo do jednotlivých skupin (mimo roku 2011):

- 1921
 - ekonomicky aktivní; důchodci; studenti, učni; osoby v domácnosti; děti
- 1970
 - ekonomicky aktivní; důchodci; studenti, učni; osoby v domácnosti; osoby mladší 15 let
- 2011
 - zaměstnanci, zaměstnavatelé, samostatně činní, pomáhající; nezaměstnaní; osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby; pracující důchodci, pracující studenti a učni; ženy na mateřské dovolené; nepracující důchodci; žáci, studenti, učni; nezjištěno

V roce 2011 lze také podle již zmíněné definice jednotlivé skupiny takto rozdělit, ale z důvodu kolize pracujících důchodců a studentů, byla ponechána tato specifitější struktura. Pracující důchodci či studenti by měli z pohledu statusu náležet do ekonomicky neaktivních osob, přesto pracují, a tudíž se řadí též mezi osoby ekonomicky aktivní. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo, mimo roku 2011, kdy nejsou informace o oblasti zaměstnání, bylo dále rozděleno do několika oborů činností.

Mimo zjišťování ekonomicky aktivního obyvatelstva, byla zjišťována též struktura podle národnosti, vzdělání a věku. Vzdělanostní struktura byla zpracována dle dostupných informací o nejvyšším dosaženém vzdělání. V roce 1921 nebylo uvedeno žádné konkrétní vzdělání, pouze znalost čtení a psaní. Proto byly vytvořeny 2 hlavní skupiny (znalost x neznalost), které se následně ještě rozdělují na osoby s ukončeným vzděláním a osoby školou povinné či mladší. Pro zjištění věkové struktury byla vytvořena tabulka se skupinami v rozmezí věku 5 let. Osoby byly též rozděleny dle pohlaví. Následně z ní byla vytvořena věková pyramida. Souběžně byla vytvořena i tabulka s rozdělením osob dle předproduktivního, produktivního a poproduktivního věku.

Hodnocením změn v dynamice obyvatelstva byla zkoumána měna obyvatelstva přirozená i mechanická. Zanalyzování přirozené měny obyvatelstva bylo provedeno na základě údajů o počtu narozených a zemřelých osob v letech 1850–1880. Data byla získána z digitalizovaných matrik, které jsou dostupné na stránkách Bavorsko-české sítě digitalizovaných historických pramenů PORTAFONTIUM. Z těchto dat byl vypočítán přirozený přírůstek a hrubá míra porodnosti a úmrtnosti. Přirozený přírůstek je uváděn v absolutních hodnotách z důvodu nedostupnosti dat o středním stavu obyvatelstva ve většině let. Hrubé míry porodnosti i úmrtnosti byly vypočítány za roky 1869 a 1880. Zde se jedná o relativní hodnoty (‰), které byly spočteny pomocí následujících vzorců:

$$\text{hrubá míra porodnosti} = \frac{\text{počet živě narozených v daném období}}{\text{střední stav obyvatel ve sledovaném období}} * 1000 (\text{‰})$$

$$\text{hrubá míra úmrtnosti} = \frac{\text{počet zemřelých v daném období}}{\text{střední stav obyvatel ve sledovaném období}} * 1000 (\text{‰})$$

Údaje pro mechanickou měnu obyvatelstva byly čerpány z Kroniky obce Kšice, která byla k nahlédnutí v elektronické podobě na stránkách Bavorsko-české sítě digitálních historických pramenů. Z tohoto pramenu bylo čerpáno také pro kapitolu Ekonomické aktivity od roku 1945.

V kapitole Sídlní charakteristika a její vývoj byl použit císařský povinný otisk map stabilního katastru z roku 1838 (příloha B), který byl poskytnut v elektronické podobě Státním okresním archivem v Tachově. Dále byly použity pro porovnání dvě ortofotomapy. Výřezy map z roku 1956 (příloha C) a 2015 (příloha D) byly pořízeny z mapové aplikace Národního geoportálu INSPIRE (CENIA). Pomocí těchto tří map bylo možné vyhodnotit urbanistické změny, které nastaly v sídle Kšice v tomto období.

Typy staveb byly zkoumány pomocí dat získaných z Českého úřadu zeměměřického a katastrálního. Získané informace o stavbách ve formátu shapefile byly vloženy do programu ArcGis, aplikaci ArcMap. Vrstva domů byla následně rozklasifikována podle typů staveb do jednotlivých skupin, které byly následně barevně rozlišeny (bytový dům, hospodářské stavení, objekt k rekreaci, objekt občanské vybavenosti, rodinný dům, ostatní). V aplikaci ArcCatalog byla vytvořena liniová vrstva cest. Pro přehlednost byly pomocí podkladové mapy, načtené ze stránek ČÚZK jako služba WMS, zvektorizovány všechny cesty v intravilánu sídla. Následně byla vytvořena mapa současných typů staveb v sídle (obr. č. 3). Mapový výkres zobrazený v souřadnicovém systému S-JTSK Křovák East North byl následně vyexportován jako obrázek formátu JPEG.

Obr. č. 4 zobrazující vývoj staveb, vychází ze stejných dat jako předešlý mapový výkres. Stavby byly označeny podle doby jejich výstavby. Do atributové tabulky byl vložen nový sloupec s údajem období. Stavby postavené před rokem 1838, obsahují údaj 1838. Budovy vystavěné mezi léty 1838–1956 jsou označeny letopočtem 1956. Ostatní stavení obsahují atribut 2015. Poté následoval stejný postup jako u předešlé mapy.

Pro poslední kapitolu Hodnocení vesnice z pohledu obyvatel bylo zvoleno dotazníkové šetření. Dotazník byl vytvořen za účelem rychlého a relativně nenáročného shromáždění dat od většího počtu respondentů. Otázky byly stanoveny tak, aby mohl být zachycen alespoň nástin spokojenosti a vztahu k obci, názor na rozvoj obce a zjištění případných nedostatků a jejich možná náprava. Dotazník je zcela anonymní a obsahuje

dvě části – profil respondenta a analytickou část (dotazník – příloha A na CD). V průzkumu se objevují otázky uzavřené, polouzavřené i otevřené. Distribuovány byly osobně napříč celou vesnicí, vybrány následně týden po rozdání.

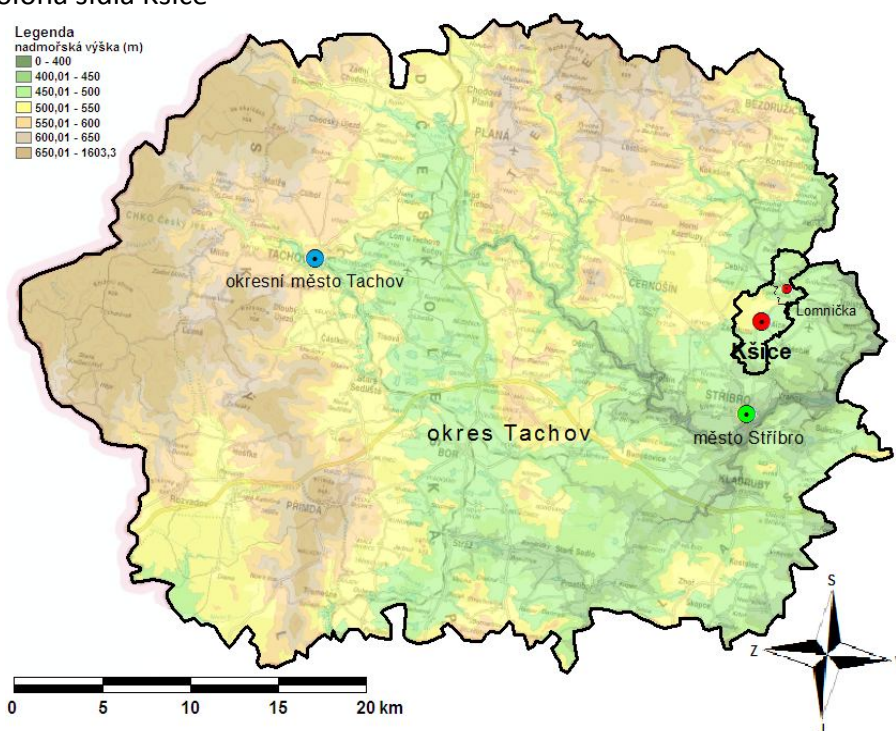
Informace získané od respondentů byly přepsány do tabulek (tab. č. 11–tab. č. 13) nebo znázorněna pomocí grafů a obrázků. Ke zpracovávání dat a následným grafickým úpravám byl použit program Microsoft Excel 2007.

4 GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA SÍDLA A OKOLÍ

4.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE

Kšice je malá vesnice nacházející se v Plzeňském kraji, okrese Tachov. Leží přibližně 5 km severně od města Stříbra, 27 km východně od okresního města Tachova a 28 km severozápadně od krajského města Plzně. Najdeme ji na těchto geografických souřadnicích – 49°48'8" s. š., 12°59'50" v. d. Katastrální území Kšice sousedí s dalšími sedmi územími – k. ú. Trpísty, Erpužice, Únehle, Stříbro, Záchlumí, Cebiv a Křelovice. Jeho katastrální výměra činí 1544 ha. Sídlo se nachází v nadmořské výšce 488 m n. m. Kšice se rozkládají při silnici III. třídy č. 19326, která vede ze Stříbra do Trpíst.

Obr. č. 2 Poloha sídla Kšice

Zdroj: vlastní zpracování v ArcGIS (2015)

První historická zmínka se dochovala z roku 1369 (Baxa, Novotná, Prášil, 2004). V této době sídlo náleželo mezi vsi poddané městu Stříbru. V roce 1793 zasáhl ves rozsáhlý požár a celá vyhořela. Výklad pojmenování má dvojí vysvětlení – buď se jmenuje dle označení lesnaté hory, nebo od příjmení obyvatele s dlouhými vlasy (Baxa, Novotná,

Prášil, 2004). V polovině 16. století bylo sídlo pojmenováno Kssitczie, v 18. století Kscheitz, letech 1850–1870 neslo jméno Kscheuts, posléze v období 1870–1945 Kscheutz a následně už pro nás známé pojmenování Kšice. Vesnice se řadila mezi bohaté obce, protože ke každé zemědělské usedlosti náležela značná výměra lesa, některým zemědělská půda a hospodářské budovy. Celkem bylo v užívání 250 ha lesů. V období 1850-1980 měla obec vlastní samosprávu, následně 12 let spadala pod město Stříbro. V současnosti, od roku 1992, jsou Kšice opět samosprávnou obcí, avšak stále patří pod ORP Stříbro.

4.2 FYZICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

4.2.1 GEOLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA

Geologické podloží nacházející se pod obcí Kšice lze zařadit do soustavy Český masiv. Největší část území spadá do oblasti středočeské tzv. bohemika. Je zde možno najít horniny proterozoika či kvartéru. Nejrozsáhlejší plochu území zaujímá břidlice fylitická a droba, pokryv tvoří kamenitý až hlinito-kamenitý nezpevněný sediment (Česká geologická služba, 2013).

Na katastrálním území obce, mezi sídlem Kšice a Únehle, se nacházel Kšický rudní revír. Tato oblast náležela Stříbrskému rudnímu revíru. Kutací práce v roce 1864 objevily stříbro-galenitové žíly (Neuberger, Jiskra, 2006). Těžařstvo Marie Pomocná na tomto místě vyhloubilo důl Svatého Prokopa. Nejrozsáhlejší těžba probíhala v letech 1866–1872, kdy se vytěžilo 728 t rudy. Žíla Prokop toho času dosahovala mocnosti až 70 cm. Jáma byla dolována do hloubky 220 m. Roku 1900 došlo k uzavření dolu. Příčinou se patrně staly přítoky vod do díla a rozsáhlé náklady na dopravu rud do huti v Praze či Příbrami. Roku 1950 byla jáma Prokop prohloubena do hloubky 270 m a proběhla ražba 7. a 8. patra. V této oblasti se nacházely ještě další tři méně významné žíly – pokusný důl Unolla, jáma Svatý Petr a jedna nepojmenovaná jáma. Dobývání rud bylo ukončeno v 70. letech 20. století. Důl, jako jediný v oblasti Stříbra, je konzervovaný a do budoucna je možné jeho opětovné otevření (Neuberger, Jiskra, 2006). Avšak podle surovinového informačního systému České geologické služby se v současné době již v katastru obce Kšice nenachází žádné významné surovinové zdroje (Česká geologická služba, 2014).

4.2.2 GEOMORFOLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA

Kšice se nachází v celku Plaská pahorkatina a podcelku Stříbrská pahorkatina, která leží na levém břehu řeky Mže (Demek, 1965). Geomorfologické tvary jsou na algonkických fylitech a břidlicích. Stříbrská pahorkatina se vyznačuje rozsáhlými plošinami, které lze pokládat za zbytky původní souvislé paroviny. Plošné části území se nacházejí v průměrné nadmořské výšce 550–600 m n. m. Na severu podcelku je zástavba Kšice, která se nalézá na okrsku Pernarecké pahorkatiny, jež má nevýraznou kernou stavbu sklánějící se k jihovýchodu (Demek, 1965). Oblast je typická nízkou náchylností svahů k sesouvání. Nacházejí se zde mělká údolí v povodí levých přítoků řeky Mže, tj. včetně Malovického potoka protékajícího územím obce Kšice.

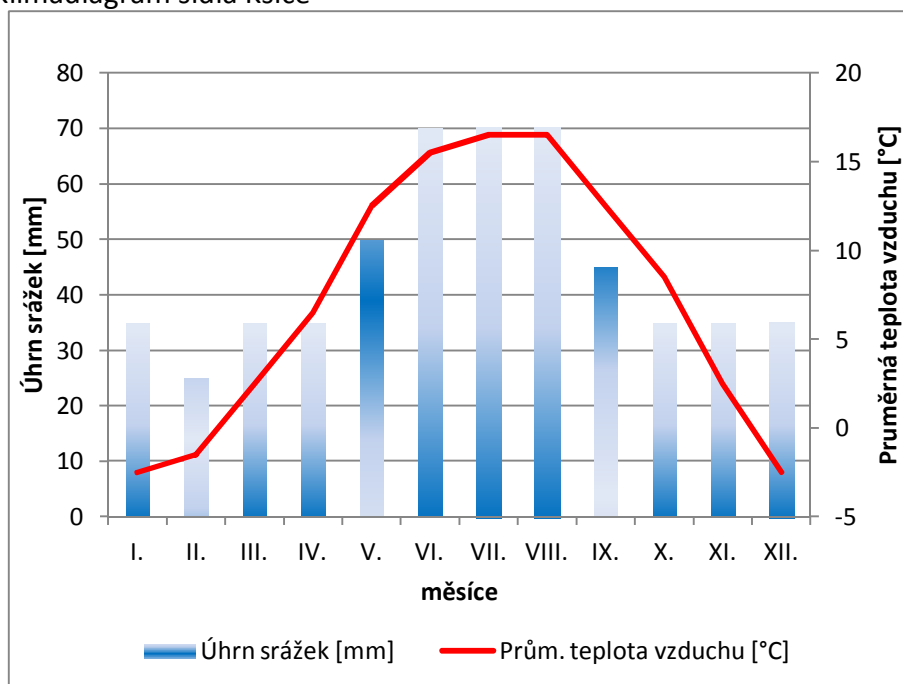
Ojedinele se v Pernarecké pahorkatině tyčí výrazné neovulkanické vrchy. Jedním takovým významným bodem je Stélka, která se nachází 1 km od obce Kšice. Pahorek měří 545,2 m a ční nad plochým zarovnaným povrchem (Demek, 1987).

4.2.3 KLIMATICKÁ CHARAKTERISTIKA

Dle Quittovy klasifikace podnebí (ČHMÚ, 2007) spadá celé území do klimatické oblasti MW11, tedy do mírně teplé s průměrnou teplotou nejteplejšího měsíce převyšující 10 °C, teplota nejchladnějšího měsíce se pohybuje v rozmezí -3 až 18 °C (ČHMÚ, 2007).

Průměrná roční teplota vzduchu činí 8–9 °C, a proto oblast patří mezi teplejší části České republiky. V létě se průměrná hodnota pohybuje okolo 15–16 °C a výkyvy teploty vzduchu v těchto měsících skoro nejsou. V zimní části roku klesá průměrně teplota pod bod mrazu jen o 2 až 3 stupně (ČHMÚ, 2007).

Graf č. 1 Klimadiagram sídla Kšice

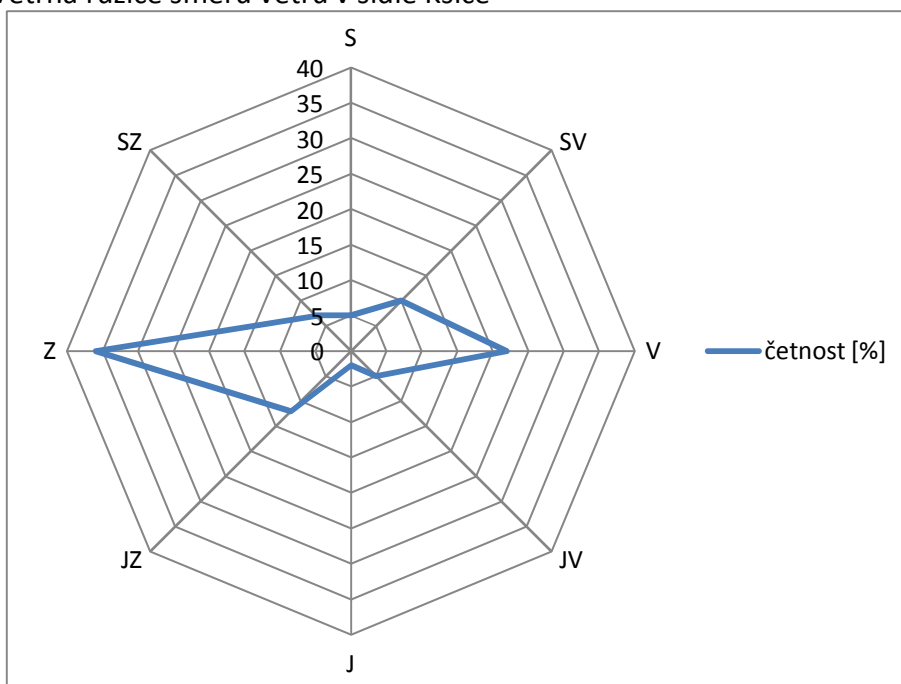

Zdroj: vlastní zpracování dle ČHMÚ (2007)

Na území obce Kšice průměrně spadne 500–550 mm srážek ročně v podobě deště i sněhu. Jedná se o podprůměrné srážky v rámci celé České republiky. Největší množství srážek je možné změřit v období léta, a to průměrně 150–200 mm (ČHMÚ, 2007).

Průměrná rychlost větru v území se pohybuje v rozmezí 2–3 m/s a je podprůměrnou hodnotou ve srovnání s celostátním průměrem (ČHMÚ, 2007). Směr větru převládá z více než 35 % západní, poté následuje východní směr větru s přibližně 22 %, jak je vidět v grafu č. 2.

Graf č. 2 Větrná růžice směru větru v sídle Kšice

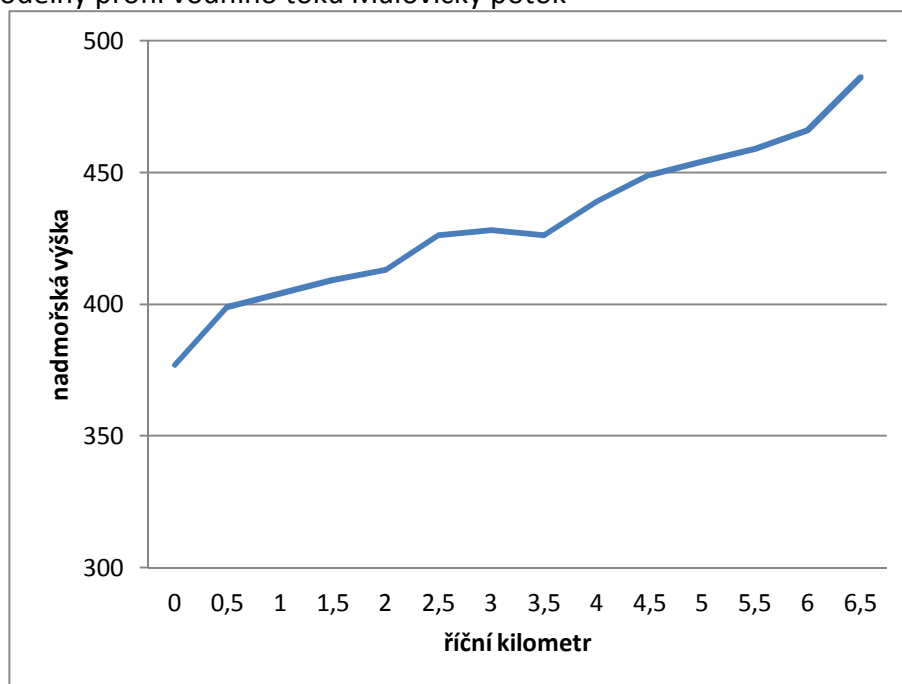

Zdroj: vlastní zpracování dle ČHMÚ (2007)

4.2.4 HYDROLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA

Na katastrálním území obce Kšice protéká pouze malý potok místního významu, do něhož je přiváděna například i voda z dešťové kanalizace. Malovický potok je dlouhý přibližně 6,9 km a počátek je vyústěním návesního rybníku ve Kšicích. Tento malý přírodní vodní tok ústí do nedaleké Mže v blízkosti rekreační oblasti Butov. Levostranný přítok řeky je nazván dle blízkého sídla Malovice, kterým ale nevede. Na grafu č. 3 je vidět podélný profil toku.

Graf č. 3 Podélný profil vodního toku Malovický potok

Zdroj: vlastní zpracování dle Výškopis České republiky (2015)

Rybník na návsi (950 m²) je hasičskou vodní nádrží. V katastru obce se vyskytuje ještě jedna významnější umělá vodní nádrž s téměř 1000 m², usedlíky nazývaná „Kačák“, nacházející se v severní části sídla. U tohoto objektu se nachází zemní vodojem, zásobárna pitné vody pro občany vsi.

Zástavba obce leží na území s výskytem podzemní vody II. kategorie, která vyžaduje složitější úpravu. Její zhoršená kvalita pro zásobování pitnou vodou podmiňuje přítomnost jedné z tzv. kritických složek (Česká geologická služba, 2015). V katastru je k vidění několik pramenů vyvěravající ze země. Většina z nich se vyskytuje v přilehlých lesích a polích.

4.2.5 PEDOLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA

Popisované území obce Kšice se z největší části vyskytuje na rovině, kde převažují gleje. Přítomnost této skupiny půdních typů může být zapříčiněno existencí Malovického potoka a jiných vodních ploch, protože se vyskytuje v nivách vodních toků nebo jiných zamokřených poklesech. Podstatnou část území zaujímá i mírná sklonitost orientovaná

na východ, jihovýchod a severovýchod obsahující kambizemě, dříve nazývané hnědé půdy (Česká geologická služba, 2012). Na těchto půdách lze pěstovat nenáročné plodiny, jakými jsou např. obiloviny či brambory. V jižní a západní oblasti lze najít i střední sklon směřující na jihozápad až jihovýchod. Zde se vyskytuje skupina pseudogleje. V oblasti se nachází též rankery či litozemě.

4.2.6 BIOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

Katastrální území obce Kšice patří z velké části do vegetační jednotky borová doubrava a na jihozápadě a jihu oblasti do jednotky luhy a olšiny. Ve stromovém patře lze mimo borovice lesní nalézt také břizu bělokorou, jeřáb ptačí pravý či dub zimní. Bylinné patro rostlin tvoří především vřes obecný, borůvka a brusinka. Nejnižší patro zauímají mechorosty a lišejníky. Území není příliš bohaté na výskyt mnoha druhů vegetace (Informační systém ochrany přírody, 2012). V tamějších lesích žije trvale srnec obecný, sika a prase divoké, dále kuna lesní či liška obecná. Zastoupen je i netopýr velký, zajíc polní či veverka obecná. Mezi obojživelníky vyskytující se v této oblasti najdeme čolka obecného či ropuchu obecnou. I když v malém zastoupení, ale přesto i zde najdeme zvláště chráněný druh, jakým je např. blatnice skvrnitá (Kučera, 2005). Na celkem malém území se vyskytuje 16–22 přírodních biotopů, což odpovídá přibližně 9–20 % plošného zastoupení (Zicha, Anděra, Chobot, 2013). Mezi přírodní biotopy je možno zařadit les, sekundární trávník a vřesoviště, křoviny, v malém množství také mokřady, vodní toky a nádrže.

4.3 SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA

4.3.1 VYUŽITÍ KRAJINY

V tab. č. 1 je zobrazen poměr jednotlivého využití půdy v letech 1845, 1948, 1990 a 2000. Je patrné, že na katastrálním území Kšic převládá podíl zemědělské půdy oproti nezemědělské. Protože území obce Kšice je využito zemědělsky, zauímá největší podíl orná půda, která je následovaná lesními plochami. Z porovnání let 1845 a 2000 je zřejmé, že podíl orné půdy mírně klesá, kdežto zastoupení lesních ploch se zvyšuje. Zastavěná plocha se nejvíce zvětšila (o 2,6 ha) v období mezi léty 1845 a 1948. Zvětšení rozlohy

zaznamenaly trvalé kultury (o 4,8 ha), louky (o 35,2 ha), vodní plochy (o 2,1 ha) a ostatní plochy (o 2,6 ha). Výrazná změna nastala u zemědělské půdy – pastvin. Za 155 let klesl podíl o 7,81 %.

Tab. č. 1 Vývoj využití ploch na území Kšic za jednotlivá období

plocha	1845		1948		1990		2000	
	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]
orná půda	558,40	51,61	558,50	51,61	573,60	53,01	528,10	48,79
trvalé kultury	3,60	0,33	5,80	0,54	8,40	0,78	8,40	0,78
louky	72,40	6,69	76,90	7,11	62,10	5,74	107,60	9,94
pastviny	88,80	8,21	64,70	5,98	4,50	0,42	4,30	0,40
lesní plochy	332,70	30,75	348,50	32,21	399,20	36,89	399,10	36,88
vodní plochy	0,60	0,06	0,30	0,03	2,10	0,19	2,70	0,25
zastavěné plochy	3,60	0,33	6,20	0,57	7,70	0,71	7,70	0,71
ostatní plochy	21,80	2,01	21,20	1,96	24,50	2,26	24,40	2,25
celkem	1081,90	100	1082,10	100	1082,10	100	1082,30	100

Zdroj: vlastní zpracování dle LUCC Czechia (2015)

4.3.2 OBČANSKÁ VYBAVENOST

Ve Kšicích se v současnosti nenachází mnoho objektů občanské vybavenosti. Její struktura odpovídá velikosti obce. Je možno zde nalézt hostinec, obchod, knihovnu a kulturní dům.

Jako v každé vesnici se i zde před osvobozením nacházel hostinec, důležité místo scházení místních obyvatel. Hospoda fungovala s menšími přestávkami ještě před několika lety. V posledních letech lidé vyžívají kiosky „U lípy“. Pokud probíhá událost na kšickém hřišti, je v chodu také místní provozovna občerstvení.

Na území obce se nenachází žádné ubytovací zařízení. V roce 1994 byl plán z domu č. p. 11 vystavět penzion s restaurací a saunou, ale k realizaci nikdy nedošlo (Kronika obce Kšice, 2015). Stejný objekt byl v roce 1996 přestavěn na truhlárnu, dnes v budově sídlí firma 1. Aromaterapeutická KH a. s.

Od dosídlení roku 1946 se obchod se smíšeným zbožím nacházel v domě č. p. 5, kde zůstal až do roku 1971. V roce 1968 totiž započala výstavba nové prodejny Jednoty

a po třech letech byla otevřena (Kronika obce Kšice, 2015). Tento obchod byl v provozu do roku 1993, kdy byl na návsi otevřen nový, který zde působí dodnes.

V 19. století, dle záznamů v kronice obce, stála v obci budova školy, která měla č. p. 8. Později z objektu vznikl rodinný dům. V roce 1908 byla postavena nová budova školy, č. p. 56. Do osvobození roku 1945 byla škola německá. Místní školské zařízení navštěvovaly i děti z okolních osad či vesnic např. z Lomničky, Únehlí (Kronika obce Kšice, 2015). Školu děti navštěvovaly do 4. ročníku, potom dojížděly do města Stříbra. K zavření školy došlo 1. ledna 1977, z důvodu nedostatku učitelů (Kronika obce Kšice, 2015). Budova školy byla poté prázdná. Znovu byla stavba zasvěcena školskému účelu v roce 1983, kdy byla opravena a následně otevřena jako mateřská školka. Školka působila, s menšími přestávkami, do 1. července 1994. V současnosti je objekt přestavěn na bytové jednotky. V obci byl 19. ledna 1953 zřízen dětský útulek, který sloužil pro děti pracujících matek. Útulek byl provozován 13 let a byl zavřen v roce 1966 (Kronika obce Kšice, 2015).

V obci se nenacházelo, dle dochovaných pramenů, žádné zdravotnické zařízení. Občané i dnes musí dojíždět do Stříbra za potřebnou lékařskou péčí, popř. do krajského města Plzně.

Knihovna zastávala svoji roli jistě i před osídlením českými obyvateli. Přestože patřila k menším provozovněm, byla po válce využívána dospělými i dětmi. V prosinci 1965 byla místní knihovna zrušena (Kronika obce Kšice, 2015). Za několik let ale byla znovu zřízena a roku 2000 přestěhována do budovy obecního úřadu, kde sídlí dodnes.

Pro kulturní účely sloužila zprvu budova č. p. 48, kde poté zhotovili divadelní jeviště. „Praha je naše“ bylo první představení konané v říjnu 1946. Nový kulturní dům byl stavěn 4 roky. Na popud putovního kina lidé roku 1956 zakoupili promítací zařízení a v místním hostinci ho provozovali jednou týdně. Místní zedníci roku 1968 vystavěli kinosál z bývalé kovárny. Provoz byl ukončen roku 1977. Obecní rozhlas fungoval ještě v 80. letech 20. století (Kronika obce Kšice, 2015).

Zdejší škola společně se školou v Únehlích vydávaly v roce 1960 každý týden místní noviny „Jiskra“. Později byly již publikovány pouze jednou měsíčně (Kronika obce Kšice, 2015). Po několika desetiletích nebyly žádné tiskoviny v obci občanům poskytovány. Až nyní

od ledna 2015 se místní úřad pokouší opět tradici tiskovin obnovit. Vychází Zpravodaj obce Kšice, a to čtvrtletně.

Jelikož nejsou dochovány žádné historické prameny o působení spolků v obci před rokem 1945, následující organizace v tab. č. 2 jsou pouze výčtem českých sdružení od dosídlení po současnost.

Tab. č. 2 Seznam spolků a společenských událostí v sídle Kšice od 1945 po současnost

Název spolku	vznik (1. zmínka)	informace	současnost
Požární sbor	1945	vlastnil motorovou stříkačku, ruční stříkačku s příslušenstvím	nepůsobí od 90. let
Myslivecký kroužek (sdružení „Jestřáb“)	1945	konání mysliveckého plesu	nepůsobí od poč. 21. století
Spolek chovatelů drobného hospod. zvířectva	70. léta 20. stol.	pořádání výstav	nepůsobí od poč. 21. století
Včelaři	2. pol. 20. stol.	organizováni ve sdružení ve Stříbře	působí dodnes
Hudba „Švitorka“	1960	krátké působení	nepůsobí od 2. pol. 20. stol.
Sokol	1958	fotbalový oddíl	působí dodnes
	2000	šachový oddíl	působí dodnes
Společenské události	vznik (1. zmínka)	informace	současnost
Dožínkové slavnosti	21. září 1945	akce se zemědělskou tematikou	nedochovala
Společenské akce	pol. 20. století	výstavy, besedy, přednášky, plesy, oslavy výročí	nedochovala
Maškarní průvod	pol. 20. století	na oslavu konce masopustu (video na CD jako příloha E)	nedochovala, ukončeno 2013
Velikonoční turnaj v šachách	2005	zavádění nové tradice	dochovala dodnes
Řehtání a šlehání na Velikonoce	2. pol. 20. století	zapojení místních dospělých i dětí	dochovala dodnes
Stavění máje	2. pol. 20. století	pořádá Sokol	dochovala dodnes
Den dětí	2. pol. 20. století	soutěže na hřišti o sladké ceny	dochovala dodnes
Tradiční pouť	2. pol. 20. století	konání kolem 13.–15. 8., dříve také kolotoče a střelnice, dnes jen fotbalový turnaj a večerní zábava	dochovala dodnes
Mikulášská nadílka	2. pol. 20. století	pořádá Sokol	dochovala dodnes
Vánoční zvyky	počátek 21. století	zdobení vánočního stromu, zpívání v kostele, Štěpánská zábava	dochovala dodnes
Turnaj ve stolním tenise	počátek 21. století	pořádá Sokol, v zimním období	dochovala dodnes

Zdroj: vlastní zpracování dle vyprávění místních občanů, Kroniky obce Kšice (2015)

4.3.3 DOPRAVA

Jak bylo zmíněno, Kšice se rozkládají při pozemní komunikaci III. třídy č. 19326, která vede ze Stříbra do Trpíst. Další komunikace jsou jen místního významu. Dále se v katastru obce nachází i železniční zastávka, ta však patří k sídlu Lomnička. Obcí prochází také dvě trasy cyklostezek. Jedna (č. 306) vede z velké části po silniční komunikaci. Druhá (č. 2222) se nachází hlavně mimo silniční komunikace.

Lidé využívají, mimo vlastní automobilové dopravy, autobusové spojení Stříbro – Kšice popř. Trpísty a zpět. To bylo poprvé zavedeno v roce 1961. O víkendech není obec autobusovou dopravou obsluhovaná (ČSAD Plzeň, 2015).

Dopravní spojení autobusy s okresním městem Tachovem a krajským městem Plzní je problematické a závislé na spojení do města Stříbra. Železniční trať není téměř využívána z důvodu větší vzdálenosti od sídla Kšice a nutnosti přesezat.

Tab. č. 3 Vzdálenosti sídla Kšice do vyšších správních měst

obce	Přímá vzdálenost	skutečná vzdálenost		deviatilita	
		silnice	železnice	silnice	Železnice
Stříbro	5,50	6,20	25,00	1,13	4,55
Tachov	26,30	36,00	68,00	1,37	2,59
Plzeň	28,00	38,00	32,00	1,36	1,14

Zdroj: vlastní zpracování dle IDOS (2015) a mapy.cz (2015)

Podle zjištěných dat a výpočtů v tab. č. 3 lze říci, že největší deviatilitu se sídlem Kšice po silnici mají města Tachov a Plzeň. Jejich hodnoty nabývají téměř totožné hodnoty. Oproti přímé vzdálenosti se navýšila trasa přibližně o třetinu. Nejnižší rozdíl mezi přímou a skutečnou vzdáleností je spojení s městem Stříbrem. Naopak největší železniční deviatilitu lze dle tab. č. 3 spatřit na spojení Kšice – Stříbro. Zde je vysoká odchylka od přímé vzdálenosti způsobena nepřímým vlakovým spojením, kdy je potřeba přestupovat. Nejnižší deviatilitu železniční sítě nabývají Kšice s krajským městem Plzeň. I když je hodnota nižší než v silniční dopravě, lidé tuto možnost nevyužívají.

4.3.4 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Do roku 1958 lidé využívali vodu pouze ze svých studní, případně z pump nacházejících se na veřejném prostranství. Poté byl v obci zřízen vodovod pro veřejnou potřebu, který využívala asi polovina obyvatel. V roce 2011 došlo k rozšíření rozvodných řádů, vedených souběžně s kanalizací. V současnosti je vodovod nadále rozšiřován v závislosti na zpracovaném projektu stavby „Kšice – rozšíření kanalizace a vodovodu“, který by měl zahrnout celé současně zastavěné území obce (Plzeňský kraj, 2012). Zbýlá část obyvatel se prozatím zásobuje pitnou vodou z vlastních studní.

Dešťová kanalizace vodu odvádí příkopy, strouhami a propustkami do Malovického potoka. Odpadní vody jsou z části území odváděny novou kanalizací zakončenou čističkou odpadních vod, vybudovanou v roce 2012. Zbýlá část obyvatelstva využívá k odkanalizování bezodtoké jímky či septiky. Nyní probíhá další fáze rozšíření splaškové kanalizace do ostatních částí zastavěného území obce (Plzeňský kraj, 2012). Po dokončení by mělo být pokryto 95 % zastavěného území.

Přestože v katastrálním území obce vede Tranzitní plynovod (Rusko – Německo), stavěn v 70. letech 20. století, do obce není zavedeno plynové potrubí. Tamní obyvatelé proto využívají ústředního topení na tuhá paliva.

Mezi technickou infrastrukturu lze zařadit i veřejné osvětlení, které bylo v obci vybudované v roce 1947 (Kronika obce Kšice, 2015). Po více jak 20 letech bylo veřejné osvětlení modernizováno, byla také provedena výměna elektrického vedení. V současnosti je veřejné osvětlení provedeno vysokotlakou sodíkovou výbojkou.

Telefonní komunikace dříve probíhala pouze prostřednictvím jednoho veřejného telefonu. Telefonní stanice byla roku 1966 přemístěna z obchodu do školní budovy. Státní statek měl vlastní. V roce 1997 byla vybudována veřejná telefonní budka v těsném sousedství obchodu, která se na tomto místě vyskytuje ještě nyní.

5 SÍDELNÍ CHARAKTERISTIKA A JEJÍ VÝVOJ

5.1 TYP SÍDLA A ARCHITEKTURA STAVEB

Jelikož vliv na půdorysný typ sídel je dán místními terénními či hospodářskými podmínkami, náleží venkovské sídlo Kšice normovému sídelnímu typu (Láznička, 1956). Zástavba se totiž nachází na rozlehlé planině, kde se nevyskytují překážky pro její přirozený rozvoj. Tento typ sídel byl zakládán plánovitě podle společných myšlenek (Láznička, 1956). Nejčastější podkategorií normového sídelního typu v České republice je návěsní ves, do které náleží i studované sídlo. Návěsní ves se vyznačuje uzavřenou vesnickou návsi, do níž se sbíhají cesty (Láznička, 1956). Návěs Kšic má okrouhlou formu, proto se nazývá okrouhlicí. Okrouhlý styl půdorysu je považován za původní slovanský typ. Stavby a k ní přilehlé pozemky jsou vcelku pravidelné a bezprostředně sousedí s dalšími parcelami. Nejčastěji v obci směřují kratší strany pozemků k silnici, stejně tak jako štítové domy. V návěsních vsích se v centru nachází zeleň a požární rybník. Ve Kšicích byl také postaven kostel a budova úřadu. Podstatnou úlohu tvoří střed obce i pro dopravní obslužnost. Hlavní silnice III. třídy č. 19326 je vedena po obvodu centra vsi.

Většina zdejších staveb je vystavěna z pevného materiálu, především z pálených cihel a kamene. Některé budovy obsahují i zřídka cihly z nepálené hlíny tzv. vepřovice. Tyto domy byly většinou postaveny kolem poloviny 19. století. Zděné stavby se zde pravděpodobně stavěly z důvodu blízkosti s městem a úrodné oblasti (Škabrada, Voděra, 1975). Původní zástavba hospodářského významu směřuje štítem směrem k návsi či komunikaci. Štítové domy v obci mají trojúhelníkový tvar a jsou mírně zdobené. Usedlosti dříve obsahovaly kromě obytné části stavby také hospodářskou část, která se skládala z chlévů, stodol a někdy i ze špýcharu. Ten je nazýván lidově špejchar a sloužil k uskladňování vymláčeného obilí. Budova se nalézala na dobře z domu viditelném místě. Chlévy se nacházely nejčastěji za obytným domem. Někteří dřívější obyvatelé, především Němci, je propojovali s obytnou částí. Do těchto prostor vstupovali dveřmi ze síně, které se nacházely proti vstupu do světnice, základní obytné místnosti. Toto stavení se nazývalo chlévní dům. Někteří odborníci ho považují za německý kulturní prvek (Škabrada, Voděra, 1975). U každé usedlosti existovaly hospodářské stavby, které sloužily k uskladnění produktů z agrární činnosti. Zemědělci ve stodolách uchovávali i zemědělské stroje.

Stodoly byly stavěny především příčně k obydlí. V obci se v současnosti nachází panelový dům, který byl vystavěn v 70. letech 20. století místními zedníky. V intravilánu obce se dnes nacházejí i nově vybudované stavby městského typu.

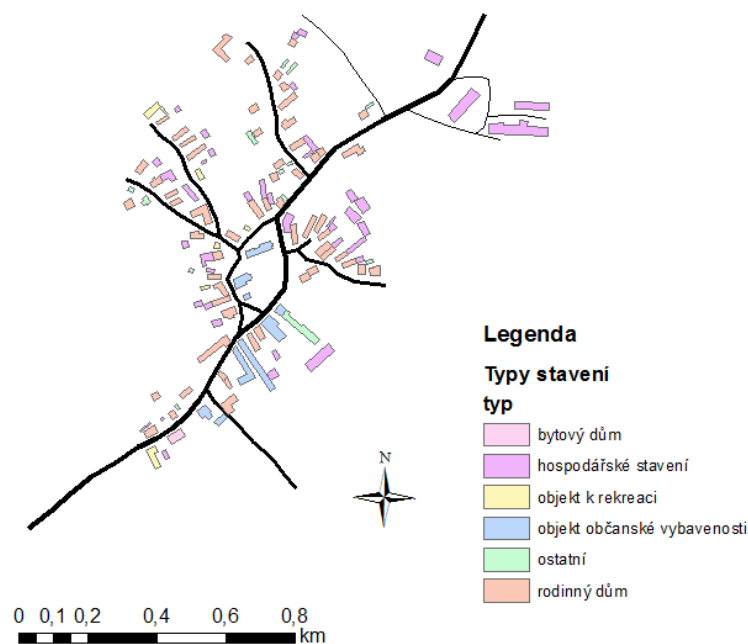
Na obr. č. 3 jsou znázorněny jednotlivé typy staveb. Nachází se zde 6 základních druhů stavení. V tab. č. 4 jsou zobrazeny typy, počet a procentuální podíl těchto budov. Nejvíce se obci vyskytují rodinné domy (45,38 %) a hospodářská stavení (31,54 %), což potvrzuje zemědělsko-obytnou funkci sídla. Ve vsi stojí pouze 1 bytový dům.

Tab. č. 4 Typy domů v sídle Kšice v roce 2015

typ stavení	počet	procenta [%]
bytový dům	1	0,77
hospodářské stavení	41	31,54
objekt k rekreaci	7	5,38
objekt občanské vybavenosti	9	6,92
ostatní	13	10,00
rodinný dům	59	45,38

Zdroj: vlastní zpracování dle ČÚZK (2013)

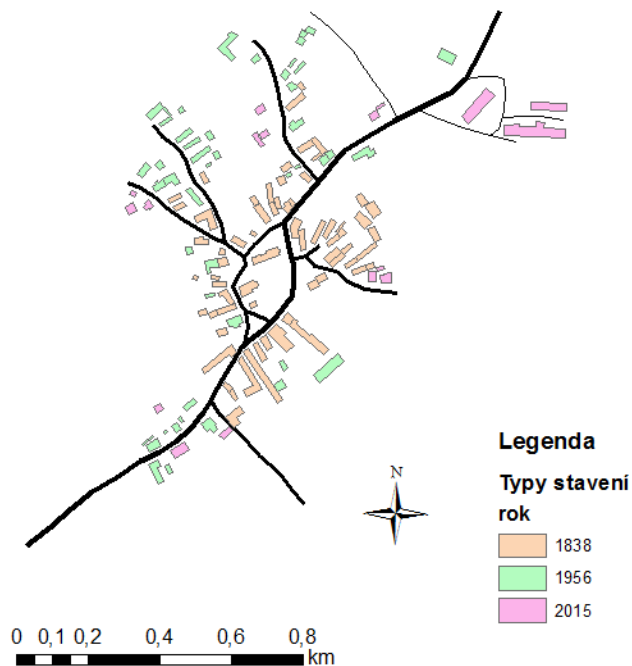
Obr. 3 Typy staveb v obci Kšice v roce 2015

Zdroj: vlastní zpracování v ArcGIS dle Esri (2015), ČÚZK (2013)

Na základě porovnání map (přílohy na CD B-D), byl vypracován mapový výkres (obr. č. 4), který zobrazuje období výstavby současných budov. Obecně lze říci, že sídlo Kšice se v průběhu více než 170 let výrazněji změnilo. V roce 1838 byl intravilán obce situován především kolem návsi. Z budov, označené rokem 1956, je patrné, že došlo mezi léty 1838–1956 k rozšíření staveb k bydlení a k nim přilehlých hospodářských budov především v severozápadní až západní části sídla. Mezi léty 1956-2015 byly postaveny nové objekty umístěné v západní části obce vč. obytného domu. V části severovýchodní byly na konci 50. let 20. století nově vybudované zemědělské stavby (kravín). V přílohách B-G je možné vidět změny v obci na fotografiích. Pro srovnání změn jsou přiloženy historické snímky i nové fotografie pořízené v roce 2015.

Obr. č. 4 Stavby v obci Kšice postavené do období 1838, 1956, 2015

Zdroj: vlastní zpracování v ArcGIS dle Esri (2015), ČÚZK (2013)

5.2 ANALÝZA VÝVOJE POČTU DOMŮ

Vývoj počtu domů ve Kšicích ve sledovaném období zaznamenal výraznější změny mezi léty 1869–1880 a také 1950–1961. Na konci 19. století ovlivnil zvýšení množství domů narůstající se počet trvale bydlících občanů vsi. V tomto období přistavěli

11 obytných staveb a populace vzrostla z 355 na 456 obyvatel. Druhá zásadnější změna nastala v polovině 20. století, kdy počet domů klesl o 21. Příčinou byl odsun německého obyvatelstva. Z tohoto důvodu klesl v obci i počet obyvatel. Drtivá většina lidí byla německého původu a byla nucena opustit své domovy, do kterých bylo posléze dosidlováno. V roce 1947 byly zbourány některé domy z důvodu špatného stavu (Kronika obce Kšice, 2015).

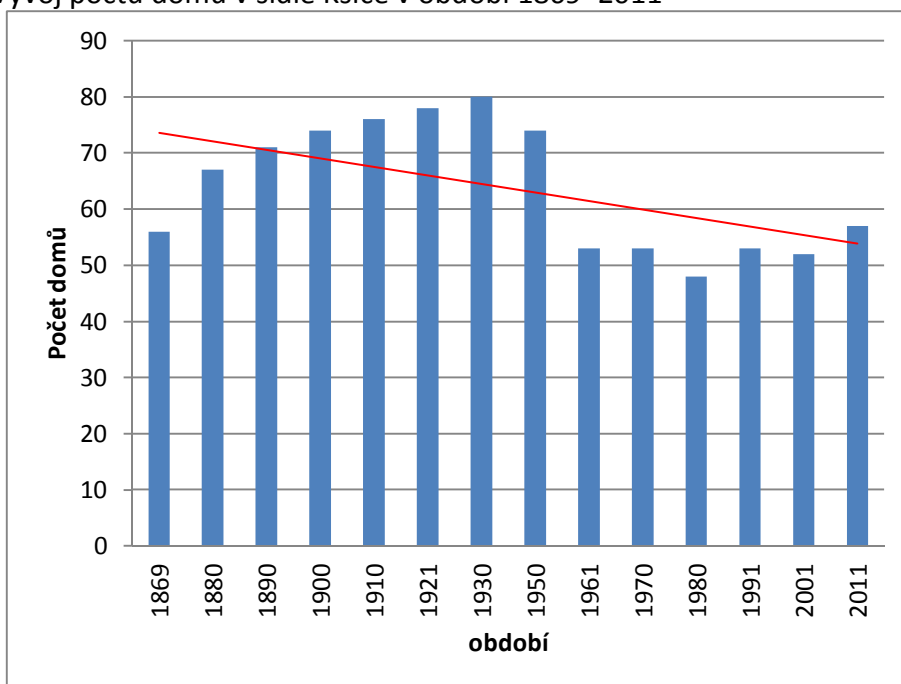
Tab. č. 5 Vývoj počet domů a obyvatel v sídle Kšice v období 1869 - 2011

rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
poč. obyvatel	355	456	427	435	425	408	375	225	226	225	190	172	168	170
počet domů	56	67	71	74	76	78	80	74	53	53	48	53	52	57

Zdroj: vlastní zpracování dle Růžková, Škrabal (2006), ČSÚ (2013)

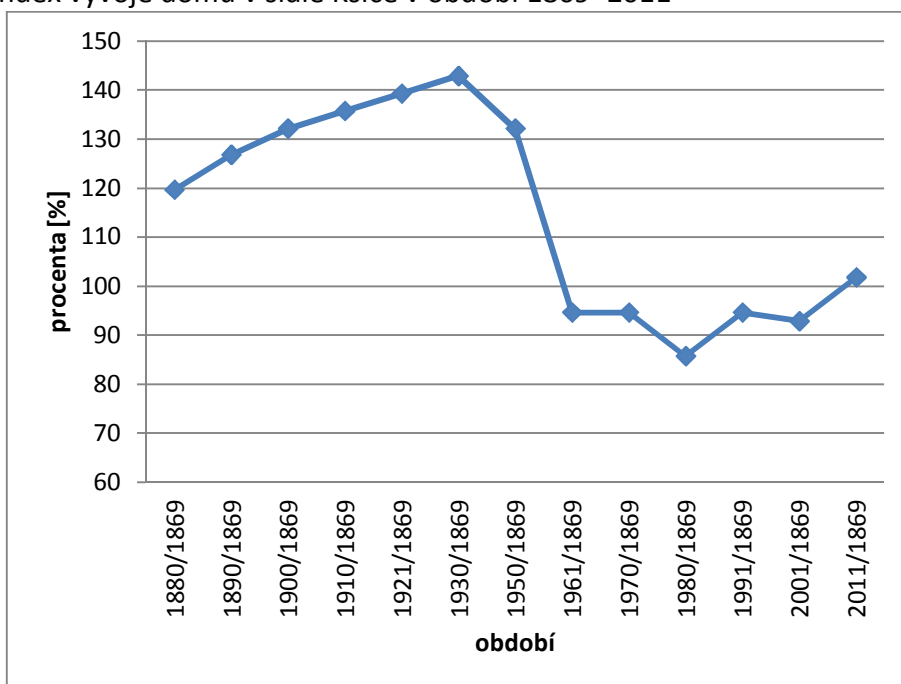
Podle dat získaných v Historickém lexikonu obcí ČR 1869–2005 lze vypočítat, že v roce 1869 zde žilo 355 obyvatel a stálo 56 domů. V již avizovaném roce 1880 vzrostl počet obyvatel (456) i počet domů (67). V následujících letech nijak zvlášť počet občanů či domů nekolísá. Z tabulky č. 5 dále vidíme, že v období během a po 2. světové válce nastaly výrazné změny ve vývoji obydlí i obyvatelstva. Tento jev byl vysvětlen dříve. Při sčítání lidu, domů a bytů roku 1961 Českým statistickým úřadem byl počet obyvatel stanoven na 226 a počet domů na 53. Při dalších sčítáních už není zaznamenán žádný větší rozdíl v počtu trvale obydlených domů. Jejich množství se periodicky mírně snižovalo a následně mírně zvyšovalo, jak je vidět v tabulce č. 5. Počet trvale žijících obyvatel se mírně snižoval. V posledním sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 ukazují data menší nárůst domů i obyvatel. V počtu objektů sloužících k druhému bydlení v posledních třech sčítáních nenastal žádný výraznější rozdíl. V porovnání údajů z let 1970 a 2011 bylo zjištěno, že počet těchto objektů se navýšil z 1 domu na 7 rekreačních budov. V grafu č. 4 je znázorněn vývoj počtu všech domů – trvale obydlených i neobydlených. Zároveň je zde zobrazena lineární spojnice trendu, která ukazuje mírně klesající tendenci v počtu domů ve sledovaném období.

Graf č. 4 Vývoj počtu domů v sídle Kšice v období 1869–2011

Zdroj: vlastní zpracování dle Růžková, Škrabal (2006), ČSÚ (2013)

Graf č. 5 Index vývoje domů v sídle Kšice v období 1869–2011

Zdroj: vlastní zpracování dle Růžková, Škrabal (2006), ČSÚ (2013)

V grafu č. 5 je znázorněn index vývoje domů, kde v období do 2. světové války narůstal až do hodnoty téměř 143 %, poté v roce 1961 poprvé poklesl pod 100 %. Do roku 1980 index především klesal. Hodnota dosáhla 85,7 % a patřila k nejnižší ve sledovaném období. Od tohoto roku zaznamenáváme mírný nárůst, mimo roku 2001, kdy hodnota mírně klesla. Mez 100 % nebyla překonána pouze ve 2. polovině 20. století a v roce 2011. Dle hodnot z posledního sčítání lidu, domů a bytů totiž index opět překonal hranici 100 %.

5.3 VÝZNAMNÉ STAVBY

Obec disponuje pouze jednou významnou budovou. Kostel Nanebevzetí Panny Marie se tyčí na návsi a vlastní ji Římskokatolická církev. První zmínka o této církevní stavbě se datuje k roku 1384. Původní podoba stavby zanikla mnoha přestavbami. Kostel se sestává z jednolodní svatyně s polygonálním závěrem a čtyřpatrové věže z roku 1716, kdy byl kostel barokně přestaven. Na levé straně kostela se nachází figurální náhrobek náležející urozené panně Markytě Poměnické z Poměnic. Hlavní dominantou je portálový dřevěný oltář, jenž je vysoký 7 m. Kostel se v dnešní době nachází v havarijním stavu, proto v obci vzniklo občanské sdružení Markyta (dle Markyty Poměnické), které bojuje o záchranu této významné místní památky. V roce 2008 a 2009 získalo prostředky z Havarijního fondu Ministerstva kultury a započalo opravu krovu. Byla také v letech 2013–2014 prováděna rekonstrukce střešní krytiny věže kostela (Křelovcová, 2015). Bohužel je místní kostel poslední církevní stavbou v mikroregionu Stříbrsko, která je stále v havarijním stavu, přesto se zde každoročně konají kulturní akce. Vybrané peníze se zpět investují do jeho oprav.

6 OBORY EKONOMICKÉ AKTIVITY OD ROKU 1945

Jelikož Kšice náleží do zemědělské oblasti, tak tato primární sféra zde hrála zásadní roli. V zemědělství v roce 1970 pracovalo 125 obyvatel ze 187 ekonomicky aktivních. V současnosti je takovýchto obyvatel zanedbatelné množství. Dříve drtivá většina obyvatel pracovala v Jednotném zemědělském družstvu (JZD). O vývoji zdejší rostlinné výroby se nedochovaly záznamy. V kronice obce jsou uvedeny pouze stručné poznámky o živočišné produkci. V 50. letech 20. století chovali především místní zemědělci drůbež, prasata, skot a ovce. V roce 1950 místní JZD poprvé prodávalo přímo spotřebitelům své výrobky na volném trhu v Plzni. V průběhu vývoje se místo pro ustájení hospodářských zvířat několikrát měnilo. Nejzásadnější byla výstavba nového kravína roku 1957. Toto hospodářské stavení na konci obce stojí dodnes. V polovině 60. let 20. století byl zrušen chov drůbeže společně s chovem včel. O 22 let později byl ukončen i chov vepřů. Hovězí dobytek byl ještě v místním kravíně do nedávné doby. Dnes není v obci žádné zemědělské družstvo či jiné obecní hospodářství. Téměř každý občan ve vsi má vlastní, s pár druhy zvířat. Nejčastěji se vyskytuje drůbež, králíci a prasata. Významnější zemědělskou roli zastává Dagmar Š., která provozuje statek, kde chová větší množství domácího hospodářského zvířectva pro své potřeby, ale také pro prodej. Jedná se o rodinnou firmu zaměstnávající pouze 2 rodinné příslušníky.

Dalším povoláním po příchodu českých občanů byl obecný hajný. Této funkce se zhostil Václav V., jeden z prvních usedlíků, který bydlel v domě č. p. 81. Pekař František Š. také přišel mezi prvními osídlenci a usídlil se ve stavbě č. p. 1. Svými produkty zásoboval místní i přespolní občany. V obci se o kostel staral místní kostelník, který v místě působil od 26. července 1947. Bydlel v domě č. p. 70 a funkci vykonával do roku 1976. V obci měl nezastupitelnou funkci i řezník sídlící ve stavbě č. p. 72. V 50. letech 20. století měla obec i vlastní noční hlídače. Ani jedno z těchto povolání či dobrovolných činností se již v obci nevyskytuje.

Další velmi podstatnou roli tu zastávala obecní kovárna. První český kovář byl zaměstnán od roku 1946. O 20 let později byla kovárna zrušena a začala se přestavovat. Budova č. p. 45 dnes slouží pro správu obce.

V roce 1996 byla ve Kšicích otevřena truhlárna v budově č. p. 11. Několik místních občanů zde bylo zaměstnáno. Na počátku nového tisíciletí byla truhlářská činnost ukončena. Před 3 lety zahájila v tomto objektu provoz nová firma zabývající se výrobou přírodní kosmetiky, 1. Aromaterapeutická KH a. s., která zaměstnává i několik místních obyvatel. Jedná se velikostně spíše o menší závod s přibližně 40 pracovníky. Majitel firmy vybudoval ve vedlejší budově také ubytovnu pro své dělníky.

Obchod se smíšeným zbožím byl otevřen v budově č. p. 5. Prodávacem se stal Rudolf H., též první usedlík. Roku 1968 byl vystavěn místními zedníky nový obchod, ale v roce 1993 byl uzavřen a na návsi místní otevřeli nový. V této budově sídlí obchod stále. Nyní již dlouhodobě v tomto oboru podniká Dagmar Š., která má obchod v nájmu od obce.

Místní hostinec tvořil významnou roli už v době před 2. světovou válkou, avšak od roku 1945, odkdy jsou dochovány záznamy, nesl tento podnik české označení „Naše hospůdka“. Takto nazval ihned po dosídlení hostinec „Gasthaus“ první hostinský František V. Pohostinství zde již několik posledních let nefunguje.

7 VÝVOJ OBYVATELSTVA SÍDLA

V následující kapitole bude zhodnocen vývoj, pohyb a struktura obyvatel sídla Kšice v období od 19. století do současnosti. V části Vývoj obyvatel budou popsány změny v počtu obyvatel během sledovaného období. Podkapitola Dynamika obyvatel bude zaměřena na migraci občanů (odsun sudetských Němců a dosidlování) a přirozenou měnu v 2. polovině 19. století. Poslední část s analýzami konkrétních let se bude zabírat strukturou obyvatel z vybraných sčítacích let. Analýzy vývoje sčítání budou provedeny jen pro roky 1921, 1970 a 2011. Ze sčítání starších nežli z roku 1921 se nedochovaly žádné podrobné údaje o občanech sídla, proto budou pouze zmíněny v obecném přehledu.

7.1 VÝVOJ OBYVATEL

Aby bylo možné zjistit změny v počtu obyvatel, bylo zapotřebí zavést soupisy obyvatel. První zmínky lze objevit již ve středověku (ČSÚ, 2015). V minulosti byly soupisy uskutečňovány především k vojenským nebo daňovým účelům, tudíž zahrnovaly pouze část populace. Sčítání patří k nejstarším statistickým metodám (ČSÚ, 2015).

Tab. č. 6 Počet obyvatel v sídle Kšice v období 1869 - 2011

rok	počet obyvatel
1869	355
1880	456
1890	427
1900	435
1910	425
1921	408
1930	375
1950	225
1961	226
1970	255
1980	190
1991	172
2001	168
2011	170

Zdroj: vlastní zpracování dle Růžková, Škrabal (2006), ČSÚ (2013)

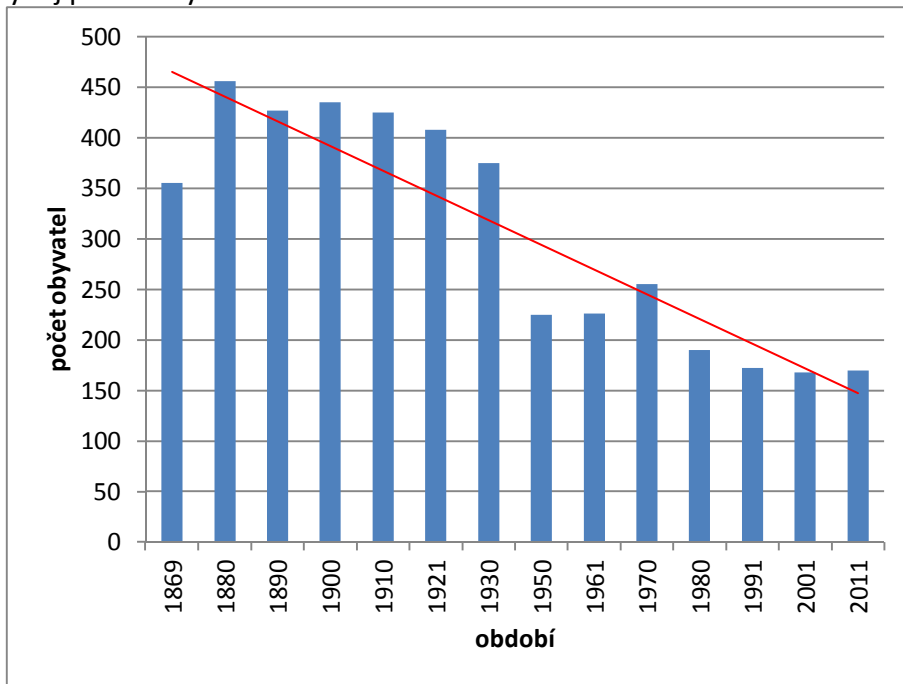
Tab. č. 7 Index vývoje obyvatel v sídle Kšice v období 1869 - 2011

období	index
1869/1880	128,45
1869/1890	120,28
1869/1900	122,54
1869/1910	119,72
1869/1921	114,93
1869/1930	105,63
1869/1950	63,38
1869/1961	63,66
1869/1970	71,83
1869/1980	53,52
1869/1991	48,45
1869/2001	47,32
1869/2011	47,89

Zdroj: vlastní zpracování dle Růžková, Škrabal (2006), ČSÚ (2013)

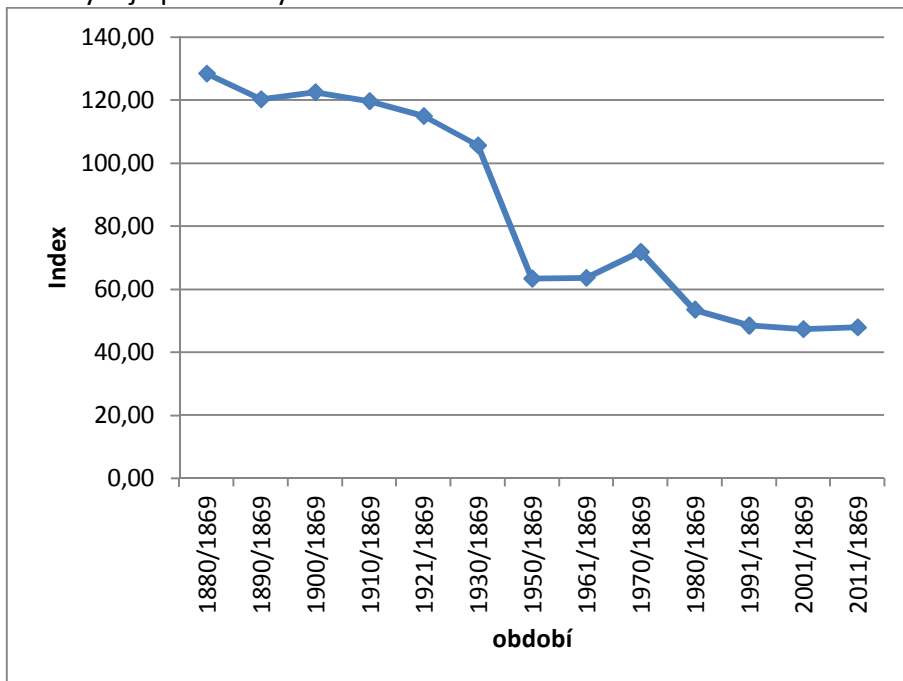
Dle tabulek č. 6 a č. 7 lze vypočítat, že ve sčítacím období 1880 zde žilo o více než 100 obyvatel více nežli v roce 1869, což navýšilo bazický index vývoje obyvatelstva o přibližně 28,45 %. Především vyšší porodnost nežli úmrtnost (+69) je příčinou zvýšení počtu obyvatel (Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů, 2015). Přestože skutečný počet obyvatel do roku 1930 spíše mírně klesal, bazický index stále převyšoval hodnotu 100 %. Zásadní zlom v počtu obyvatel zaznamenalo sčítání v roce 1950. V obci žilo 225 obyvatel, tj. o 150 méně než v roce 1930. V průběhu 2. světové války neprobíhalo sčítání obyvatelstva (plánované v roce 1940), a proto je měřený úsek navýšen na 20 let, což může pohled mírně zkreslit. Důvodem pro výrazný pokles místní populace je dozajista samotná válka, ale také odsun německého obyvatelstva po válce, jenž bylo ukončeno v červnu 1946 (Kronika obce Kšice, 2015). Počet českých dosídlených občanů a jejich potomků se v roce 1950 vyšplhal na 225. Předválečný počet lidí nebyl dosažen, proto bazický index výrazně poklesl asi o 42,25 %, tj. přibližně na 63,38 %. Od této doby již nebyla předválečná četnost obyvatel nikdy docílena z důvodu geografické polohy obce. Ta se nacházela v oblasti Chudých Sudet, kde hlavní složkou hospodářství nebyla průmyslová výroba, proto se dosidlovalo jen pozvolna (Perlín, 2013). Zároveň dosídlení této oblasti nebylo ani politickou prioritou socialistického Československa, protože se předpokládalo, že zde existuje možnost prvního bojiště potenciálního válečného konfliktu (Perlín, 2013). V současnosti (sčítání 2011) nedosahuje index ani 50% hodnoty roku 1869. Žije zde dnes 170 obyvatel. V grafu č. 6 je znázorněn vývoj počtu a také trend vývoje pomocí lineární spojnice trendu. Ta ukazuje, stejně jako spojnice trendu vývoje domů, klesající tendenci, avšak zřetelně výraznější. V grafu č. 7 poté schematické znázornění již zmiňovaných indexů.

Graf č. 6 Vývoj počtu obyvatel v sídle Kšice v období 1869–2011

Zdroj: vlastní zpracování dle Růžková, Škrabal (2006), ČSÚ (2013)

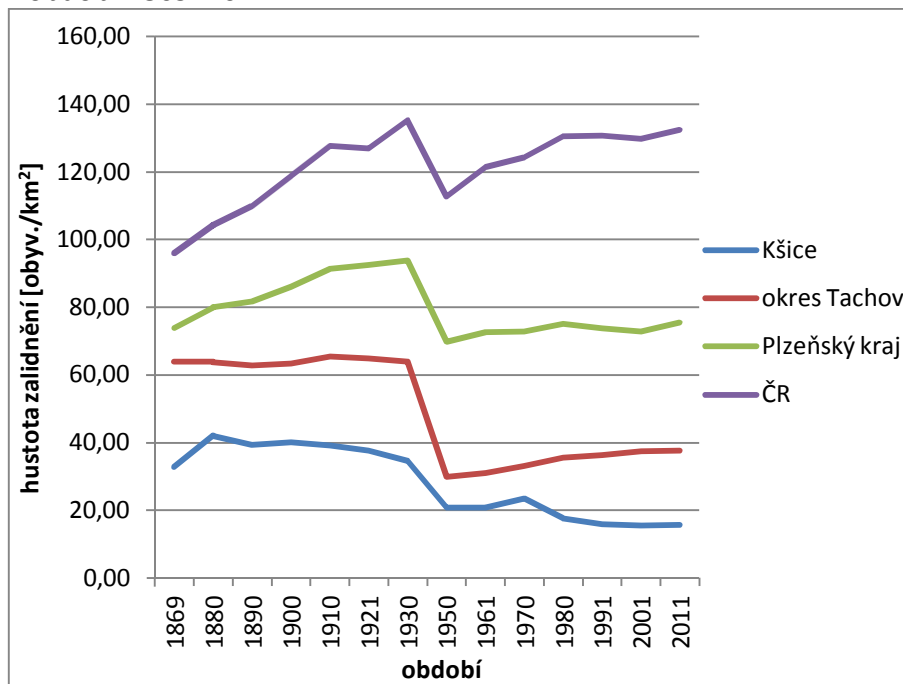
Graf č. 7 Index vývoje počtu obyvatel v sídle Kšice v období 1869–2011

Zdroj: vlastní zpracování dle Růžková, Škrabal (2006), ČSÚ (2013)

Dalším ukazatelem pro vývoj obyvatel v sídle slouží také hustota zalidnění. V následujícím grafu č. 8 je možno pozorovat vývoj hustoty zalidnění ve Kšicích a vyšších územních samosprávních celků, kterými jsou okres Tachov, kraj Plzeňský a samozřejmě Česká republika. Porovnávají se zde zjištěné hodnoty. Lze vypořádat, že v 1. polovině analyzovaných dat spíše stoupá hustota zalidnění všech celků, kromě základní územní samosprávné jednotky Kšice. Mezi prvním a druhým sčítáním výrazněji stoupla hodnota hustoty zalidnění v tomto sídle a poté až do roku 1950 klesala. Druhá světová válka zřetelně zasáhla do hustoty zalidnění ve všech sledovaných oblastech. V menších územních jednotkách se nejvýrazněji projevila v okrese Tachov, kdy klesla o hodnotu přibližně 34 obyvatel/km², zatímco v sídle Kšice klesla „jen“ o 14 obyvatel/km². V celorepublikovém průměru klesla hustota ze 135 obyvatel/km² na 113 obyvatel/km², tj. o 22 obyvatel/km². Po ukončení války ve všech oblastech mimo sídla Kšice znovu hustota obyvatel spíše vzrůstala, kdežto ve Kšicích má zprvu vzestupnou tendenci, po roce 1970 zaujímá klesající trend.

Graf č. 8 Vývoj hustoty zalidnění v sídle Kšice, okrese Tachov, Plzeňském kraji a České republice v období 1869–2011

Zdroj: vlastní zpracování dle Růžková, Škrabal (2006), ČSÚ (2013)

7.2 DYNAMIKA OBYVATEL

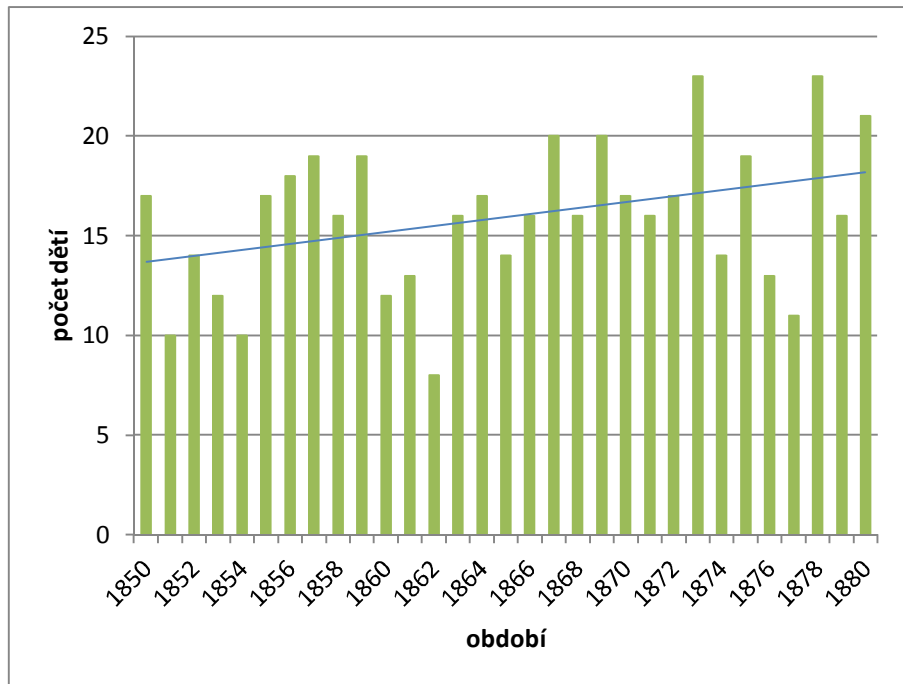
Obyvatelstvo, jakožto dynamický prvek státu, se vyznačuje změnami v počtu, struktury, prostorového rozmístění a mnoha dalšími znaky. Tyto změny jsou důsledky událostí, které obyvatelé během života podstupují. Pohyb obyvatelstva byl zkoumán z pohledu přirozené i mechanické měny obyvatelstva.

7.2.1 PŘIROZENÁ MĚNA OBYVATELSTVA

Přirozenou měnu obyvatelstva lze chápat jako proces rození a vymírání lidských populací (Vilímek, 1999). Statistika tohoto procesu je založena na analýze matrik. V nich je možno nalézt údaje o narození dítěte, uzavření manželství či úmrtí člověka (Chalupa, 1992). Z údajů získaných z digitalizovaných matrik narozených a zemřelých z 2. poloviny 19. století byla provedena analýza dat. V této kapitole byly zjišťovány stavy narozených a zemřelých osob v období 1850–1880.

V grafu č. 9 je znázorněn počet narozených osob v období 30 let (1850–1880). Zde je možno vysledovat, že se nejvíce dětí ve sledované době se narodilo v letech 1873 a 1878, kdy bylo zapsáno 23 novorozenců. Naopak nejnižší porodnost nastala v roce 1862, kdy se počet narozených dětí zastavil na čísle 8. Spojnice trendu naznačuje mírně stoupající tendenci v prognóze počtu narozených dětí. Tento jev není možno vyvrátit ani potvrdit z důvodu nedostatku navazujících údajů.

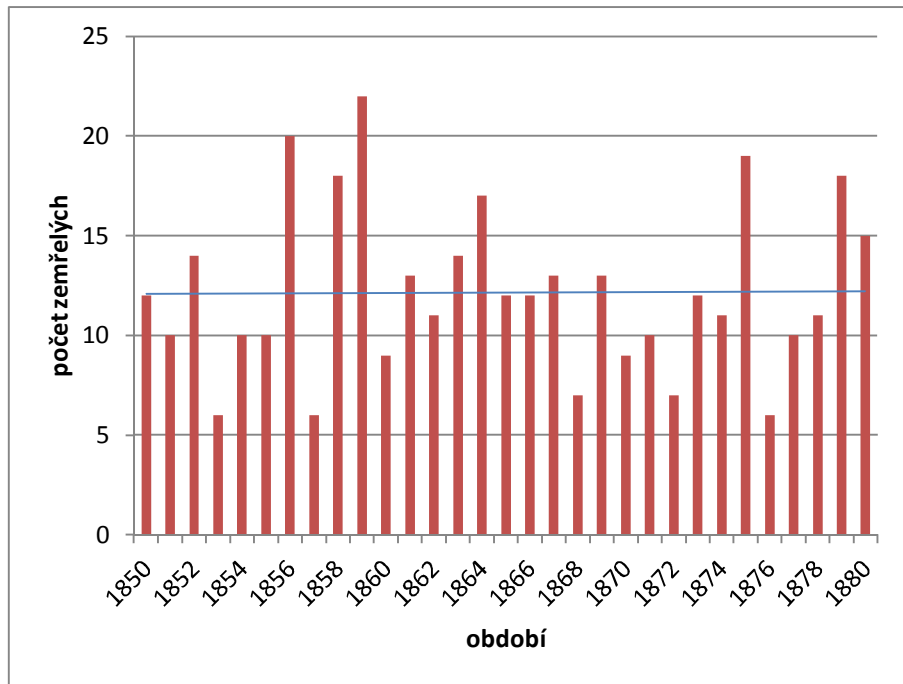
Graf č. 9 Počet narozených dětí v sídle Kšice v letech 1850–1880

Zdroj: vlastní zpracování dle Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů (2015)

Naopak v grafu č. 10 je uveden počet zemřelých občanů sídla Kšice v totožném časovém úseku. Nejvyšší počet zemřelých byl zaznamenán v roce 1859 a to 22 osob. V letech 1853, 1857 a 1976 zemřelo 6 osob, což je úmrtnost nejnižší. Stejně jako v předchozím grafu, je i zde znázorněna pomocí spojnice trendu tendence v prognóze. Tentokrát má ale stagnující ráz. Shodně s předcházejícím grafem i zde není možno tento proces vyvrátit či potvrdit.

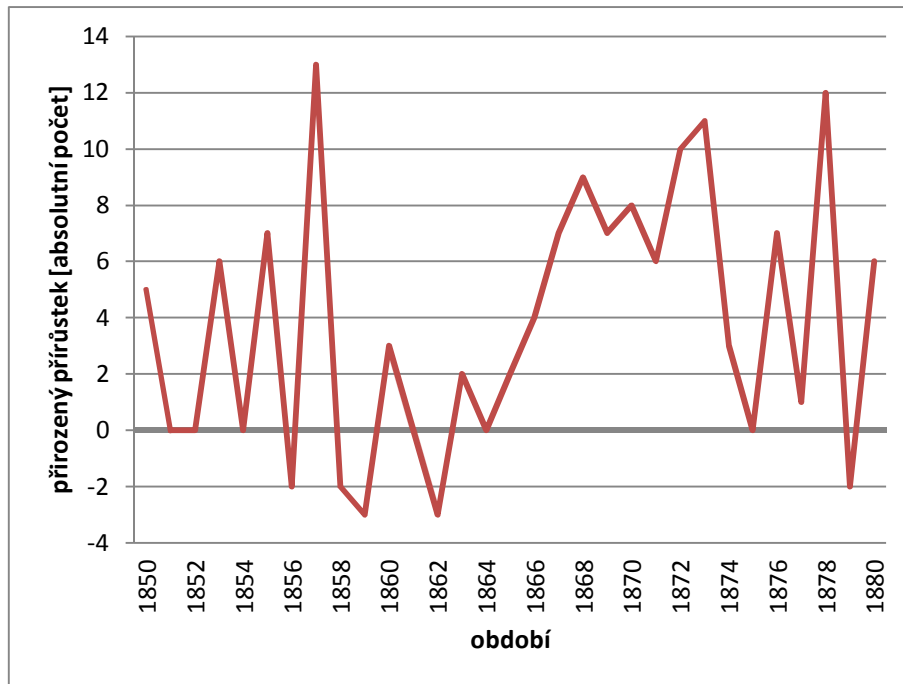
Graf. č. 10 Počet zemřelých osob v sídle Kšice v letech 1850–1880

Zdroj: vlastní zpracování dle Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů (2015)

Zvolená data pro narozené a zemřelé za sídlo Kšice v 2. polovině 19. století se zcela kryjí, proto bylo pro rozbor přirozeného přírůstku vybráno stejné období. Z těchto získaných údajů byl následně vypočítán přirozený přírůstek obyvatelstva, který je znázorněn v grafu č. 11. V grafu je možné vidět velmi kolísavou tendenci křivky. Ve většině let dochází k přirozenému přírůstku. V letech 1859–1860 nastává nejmýraznější zlom, když v roce 1859 byl přirozený přírůstek na hodnotě 13, o rok později nastal přirozený úbytek (-2). Spojnice trendu naznačuje, že v obci Kšice ve sledovaném období dochází k přirozenému přírůstku, který má vzestupnou tendenci.

Graf č. 11 Přirozený přírůstek v sídle Kšice v letech 1850–1880

Zdroj: vlastní zpracování dle Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů (2015)

V tabulce č. 8 je znázorněna hrubá míra porodnosti a úmrtnosti v sídle Kšice. Byly analyzovány jen roky 1869 a 1880 z důvodu zjištěného středního stavu obyvatelstva. Natalita je v roce 1869 nižší než mortalita. Ta převyšuje porodnost o téměř 3 ‰. V roce 1880 je hodnota hrubé míry porodnosti výrazně vyšší (o 13,16 ‰) nežli hodnota hrubé míry úmrtnosti.

Tab. č. 8 Hrubá míra porodnosti a úmrtnosti v sídle Kšice v letech 1869 a 1880

ukazatel	1869	1880
hrubá míra porodnosti	33,80 ‰	46,05 ‰
hrubá míra úmrtnosti	36,62 ‰	32,89 ‰

Zdroj: vlastní zpracování dle Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů (2015), Růžková, Škrabal (2006)

7.2.2 MECHANICKÁ MĚNA OBYVATELSTVA

Mechanickou měnou obyvatelstva se rozumí migrace. Stěhování obyvatelstva je relativně trvalé přemístění, které lze rozlišovat na dvě základní skupiny - přistěhovalectví neboli imigrace a vystěhovalectví čili emigraci (Vilímek, 1999). Podle poměru obou kategorií lze vyhodnotit migrační přírůstek nebo migrační úbytek obyvatelstva.

Nepochybně největší pohyb obyvatel v obci Kšice nastal po osvobození vsi americkou armádou 4. května 1945. Tento historický okamžik je popsán v obecní kronice, z které se také vychází. Do této doby byla vesnice ryze německého rázu. Němečtí občané obce měli poněmčená česká příjmení ve zkomoleném tvaru (př. Wacha, Pitka, Wokurka). Na základě Postupimské dohody byli všichni Němci nuceni opustit pohraniční oblasti. Na výzvu vlády začali do oblastí přijíždět v červnu 1945 první osídlenci. Ve Kšicích do tohoto okamžiku žili starší lidé, ženy a děti. Mladí muži byli v zajetí spojeneckých armád. Byla ustavena osidlovací komise, která dohlížela na nové osidlování. Tento proces byl na Stříbrsku, jakožto zemědělském okrese, obzvláště významný. Úplně prvními osídlenci byly 15. června 1945 Antonín a Antonie S., Jan a Zdeňka L., Antonín a Františka Š. O 4 dny déle pokračovalo osidlování obce dalšími občany z Oseka u Rokycan Františkem a Marií Š. (Kronika obce Kšice, 2015). Aby byl zajištěn chod vesnice, byla zřízena správní komise, která byla složena z těchto osídlenců. Následovalo několik rodin z polského Střelína (9), z okolí Rožmitálu pod Třemšínem (12), Rokycan (3), Plzně (6) a z jižních Čech (14). V létě roku 1945 zde byla uskutečněna první česká svatba (Vincenc a Růžena J.). V druhé polovině roku 1945 se do celého stříbrského okresu přistěhovalo přes 2000 českých a slovenských rodin. Byly osidlovány také živnosti, a to 680 v celém okrese (Bytrický, 2000). V březnu 1946 přišli poslední osídlenci z Mladého Smolince u Blatné. Noví občané převzali usedlosti v původním stavu (tj. pozemky, hospodářské zvířectvo, zařízení). Na začátku dosidlování vznikaly v obci nepokoje. Příčinou byla střetnutí českých a německých obyvatel, kdy původní občané osídlence nepřijímali. První odsun Němců proběhl v létě 1945, kdy byli dopraveni do připraveného tábora ve Stříbře a až poté odvezeni do západního Německa (Kronika obce Kšice, 2015). Zbylá část (polovina) byla stejným způsobem odstěhována v červnu 1946. Většina jejich nemovitého majetku zůstala v původním obydlí, protože jim bylo povoleno si s sebou odnést jen věci osobní

potřeby do váhy 50 kg. Po tomto posledním odsunu se staly Kšice ryze českou vesnicí (Kronika obce Kšice, 2015). Dobové dokumenty jsou přílohami na CD (F-H).

Jak již bylo zmíněno v podkapitole Vývoj obyvatel, počet obyvatel před válkou již nebyl dosažen. Tímto lze tedy říci, že v období poválečném nastal migrační úbytek obyvatelstva, protože bylo více lidí „vystěhováno“ nežli „přistěhováno“. V ostatních obdobích nelze stanovit migrační stav z důvodu nedostatku informací.

7.3 STRUKTURA OBYVATEL

Následující část je zaměřena na vývojové změny ve struktuře obyvatelstva sídla Kšice, kde jsou sledovány shodné informace získané ve sčítacích obdobích 1921, 1970 a 2011. Sčítání z roku 1869 ani z roku 1880 nebyla do dnešní doby dochována, proto nebyla podrobněji analyzována. Mezi zkoumané strukturální znaky patří: poměr mužů a žen, národnost, věk, ekonomická aktivita a také v letech 1921 a 1970 vykonávané ekonomické obory občany. Všechny informace byly zpracovány do grafů nebo tabulek.

7.3.1 ANALÝZA SČÍTÁNÍ OBYVATELSTVA V ROCE 1921

V roce 1921 sečetli ve Kšicích 408 osob přítomných, z toho 180 mužů (44,1 %) a 228 žen (55,9 %). V příloze I na CD je k nahlédnutí seznam údajů získaných ze sčítání lidu v roce 1921 ve Kšicích.

V tabulce č. 9 je možno zhlédnout věkovou strukturu obyvatelstva. Již na první pohled je patrné, že osob v poproduktivním věku je podstatně méně (7,1 %), než osob v předproduktivním věku (27,7 %). Věkovou strukturu v sídle Kšice z roku 1921 je možno označit za velmi příznivou. Spočítán byl i index stáří, který vyšel 25,6, tj. na 1 občana v poproduktivním věku připadají téměř 4 osoby ve věku předproduktivním. Průměrný věk v roce 1921 v obci činil 31 let.

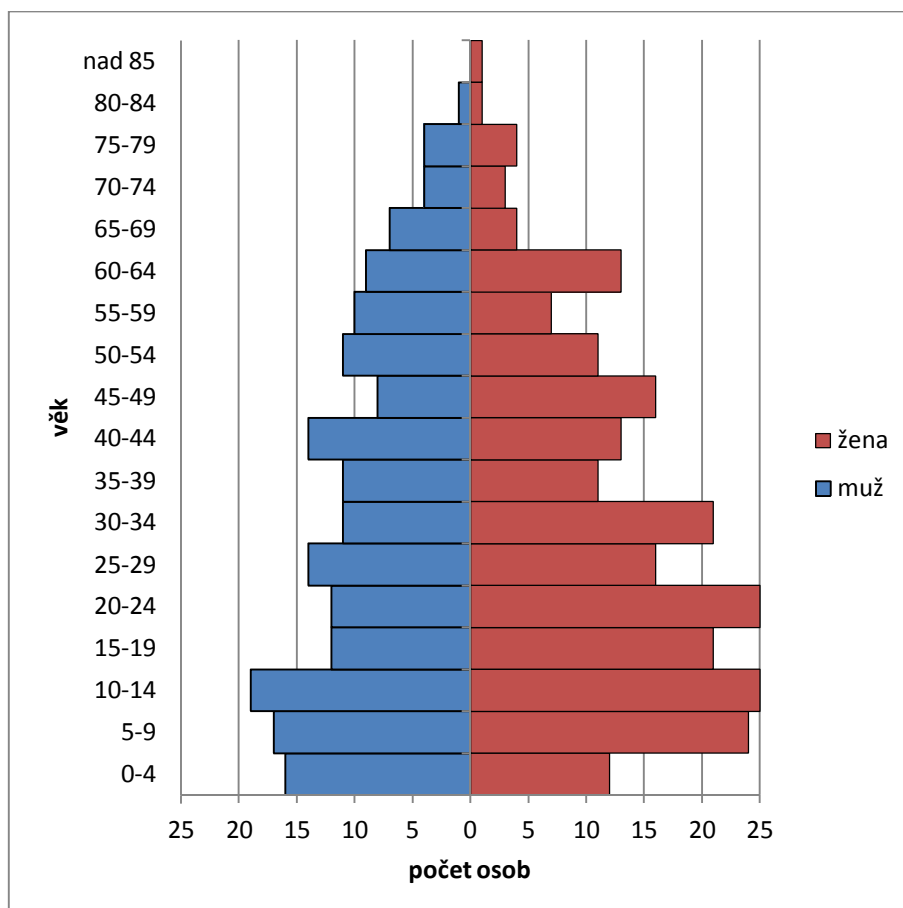
Tab. č. 9 Věková struktura v sídle Kšice v roce 1921

Věk	počet	procenta
0-14	113	27,70%
15-64	266	65,20%
65 a více	29	7,10%

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Státního okresního archivu v Tachově (1921)

Věková struktura obyvatelstva je dobře patrná také z věkové pyramidy, která nám zobrazuje v roce 1921 progresivní typ „stromu“. Tento profil je příznačný převažujícím podílem dětské složky nad postreprodukční. Projevuje se vysokou mírou plodnosti, avšak také značnou intenzitou úmrtnosti (Demografický informační portál, 2014).

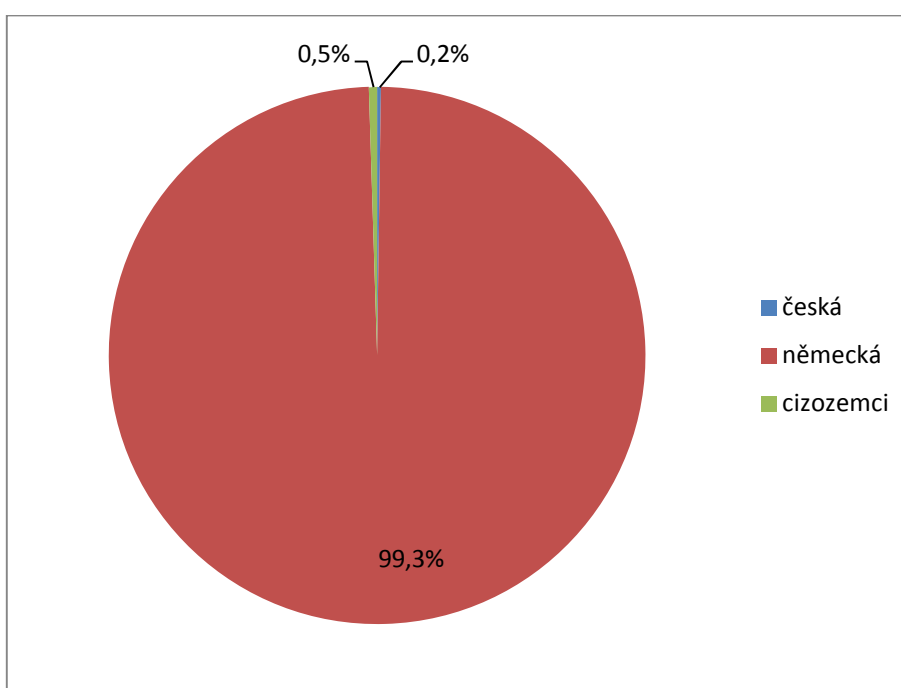
Graf č. 12 Věková pyramida v sídle Kšice v roce 1921

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Státního okresního archivu v Tachově (1921)

Další zkoumanou strukturou obyvatelstva je národnost. Jak již bylo řečeno v úvodu kapitoly, národnost ve sčítání v roce 1921 oproti předchozím sčítáním byla definována zcela odlišně. Kšice se nacházely v oblasti Sudet, proto zde bylo zastoupeno velké množství občanů německé národnosti, jak je vidět v grafu č. 13. Z celkových 408 občanů se hlásilo k německé národnosti 405 lidí, tj. více než 99 % osob. Pouhý jeden člověk se přihlásil k národnosti české. Zbylí dva jedinci byli označeni jako cizozemci².

Graf č. 13 Národnostní struktura v sídle Kšice v roce 1921

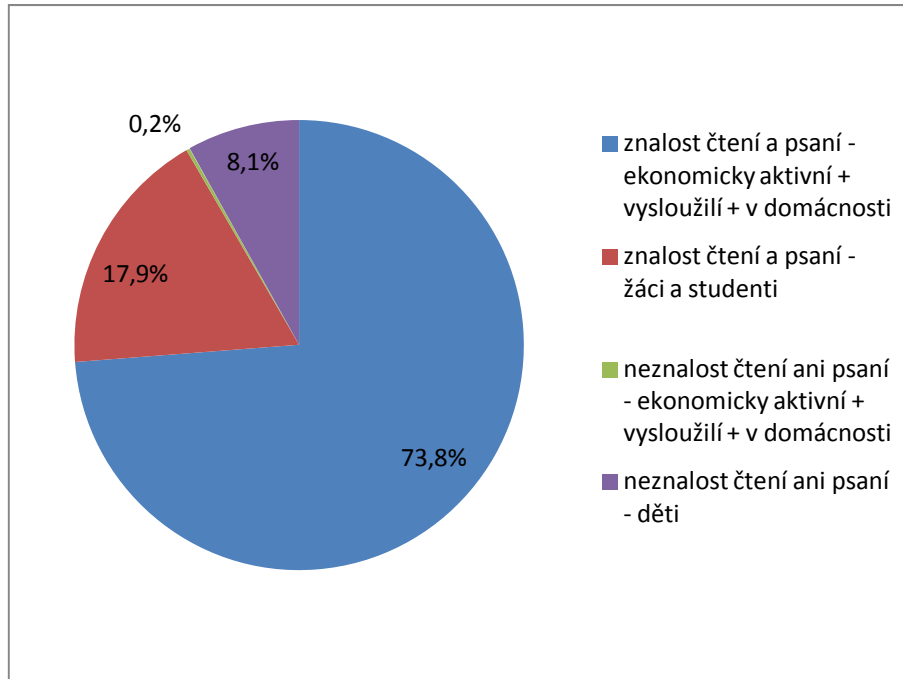
Zdroj: vlastní zpracování dle dat Státního okresního archívu v Tachově (1921)

Dále bylo v této práci zkoumáno vzdělanostní složení obyvatel. Ve sčítání roku 1921 byla věnována pozornost pouze oblasti umu čtení a psaní. Pro analýzu tohoto prvku struktury bylo zapotřebí rozčlenění do 4 základních skupin. Nejprve byli rozděleni osoby gramotné a ngramotné. Následně ještě proběhlo dělení skupin na osoby dospělé a děti. Vše je zřetelné z grafu č. 14. Z celkového počtu 408 občanů umělo číst a psát 374 osob (dospělí i děti), což zaujímá 91,7 % místní populace. Více než 8 % dětí znalostí čtení a psaní

² cizozemec - fyzická osoba s trvalým pobytem nebo právnická osoba se sídlem mimo území České republiky (ČSÚ, 2015)

nedisponují, ale předpokládá se, že vzhledem k nízkému věku teprve výuka probíhala. Neznalý čtení a psaní byl pouze 51letý zemědělec.

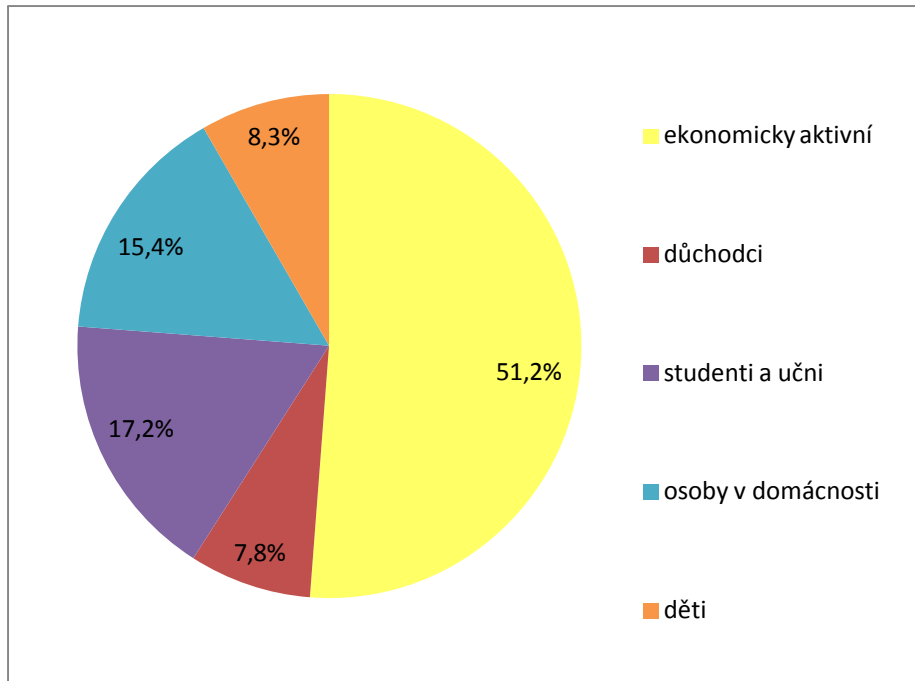
Graf č. 14 Vzdělanostní struktura v sídle Kšice v roce 1921

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Státního okresního archivu v Tachově (1921)

Rozdělení obyvatelstva na ekonomicky aktivní a neaktivní je také jednou ze složek zkoumané struktury obyvatelstva. V grafu č. 15 je vyobrazen poměr jednotlivých skupin. Přes 51 % obyvatel je ekonomicky aktivních. Mezi ekonomicky neaktivní jsou zařazeny ostatní skupiny – děti (8,3 %), ženy v domácnosti (15,4 %), studenti a učni (17,2 %) a důchodci (7,8 %).

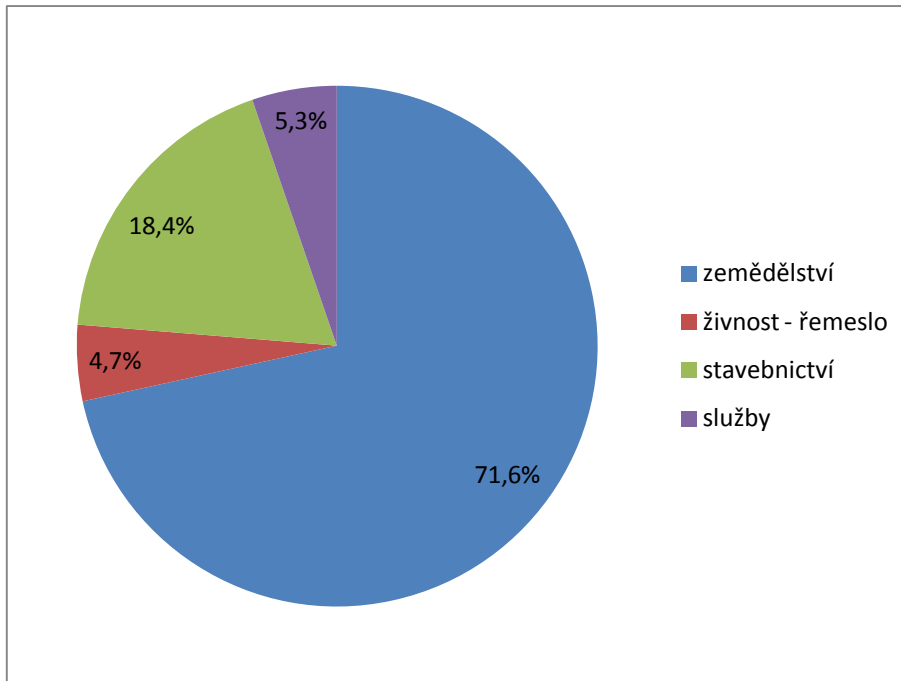
Graf č. 15 Ekonomická aktivita obyvatel v sídle Kšice v roce 1921

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Státního archivu v Tachově (1921)

Poslední, neméně důležitou, zkoumanou strukturou obyvatel jsou ekonomické činnosti. Z výsledků analýzy sčítacích archů byl vytvořen graf č. 16, který znázorňuje 4 oblasti. Z něj je patrné, že většina místních ekonomicky aktivních obyvatel pracuje v primární sféře – zemědělství (71,6 % – 136 osob). Většina zemědělců pracovala na svém hospodářství a zaměstnávala i své nejbližší. V sekundárním sektoru (živnost-řemeslo a stavebnictví) působilo 23,1 % ekonomicky aktivních obyvatel. Nejčastěji se vyskytovalo povolání zedník či tesař, mezi řemeslníky se objevovalo povolání kolař nebo obuvník. Přibližně 5 % ekonomicky aktivních občanů pracovalo ve službách, patří sem mimo jiné hostinský nebo prodavač. Všichni tito zaměstnanci byli většinou muži, ženy se zpravidla nacházely v domácnosti či pomáhaly v domácnosti ostatním.

Graf č. 16 Podíl ekonomických činností vykonávaných občany sídla Kšice v roce 1921

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Státního okresního archivu v Tachově (1921)

7.3.2 ANALÝZA SČÍTÁNÍ OBYVATELSTVA V ROCE 1970

Ve Kšicích trvale žilo v tomto roce 225 osob, z toho 111 mužů (49,3 %) a 114 žen (50,7 %). Již na první pohled je zřetelné, že poměr mužů a žen byl velmi vyrovnaný, na rozdíl od předchozího zkoumaného sčítání v roce 1921, kde dominovaly v počtu ženy.

Následující tabulka č. 10 vyjadřuje věkovou strukturu v roce 1970. Je patrné, že oproti předchozímu zjišťovanému sčítacímu roku 1921 se poměr věkových skupin více vyrovnal. Navýšilo se procentuální vyjádření v poproduktivním i předproduktivním věku (10,22 % a 32 %), kdežto osob v produktivním věku se snížil přibližně o 8 %. Spočítán byl i index stáří v tomto roce, jehož hodnota činí 70,8. Na 1 jedince v poproduktivním věku přísluší přibližně 1,5 násobek osob mladších 15 let. Za téměř 50 let se tak poměr mezi mladší a starší populací výrazně změnil. V roce 1921 činil poměr 4:1. Průměrný věk v roce 1970 v sídle dosáhl hodnoty přibližně 30,5 let.

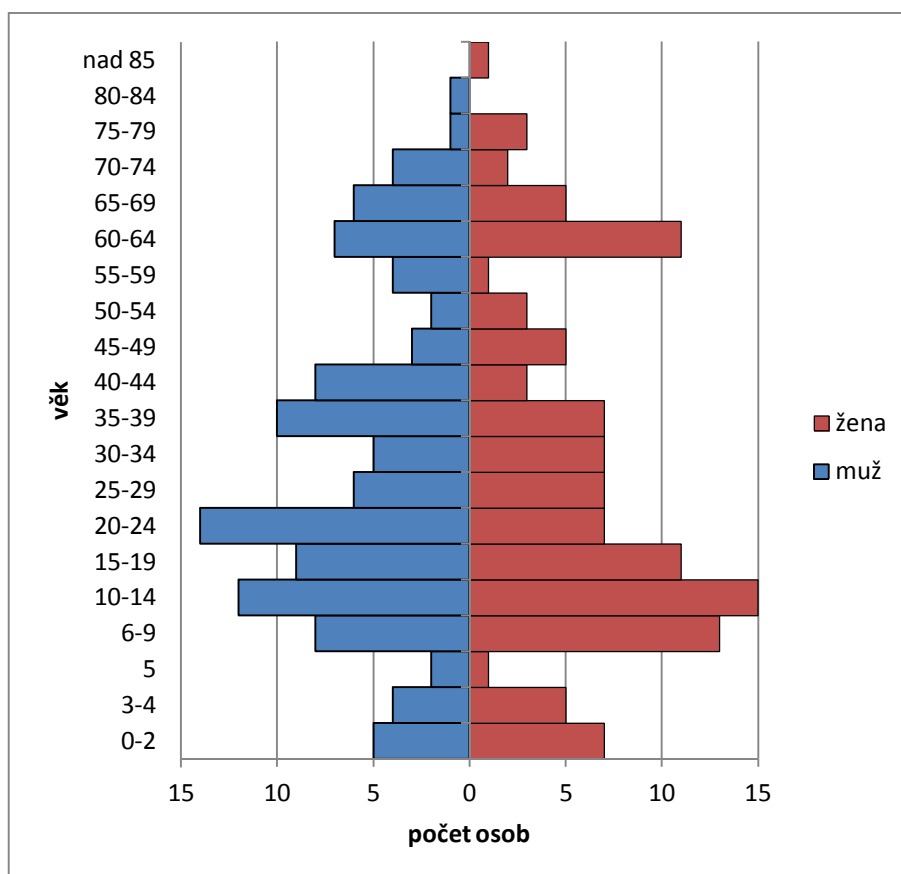
Tab. č. 10 Věková struktura v sídle Kšice v roce 1970

Věk	počet	procenta
0-14	72	32,00%
15-64	130	57,78%
65 a více	23	10,22%

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (1972)

Struktura z následujícího grafu č. 17 je označována jako stacionární. Vyznačuje se téměř rovnováhou mezi složkou postreprodukční a dětmi, což potvrzuje předchozí výpočet indexu stáří (70,8). Dříve vysoká hladina plodnosti klesá (Demografický informační portál, 2014). Za téměř polovinu století tak proběhla změna z příznivého progresivního na neutrální stacionární charakter věkové struktury.

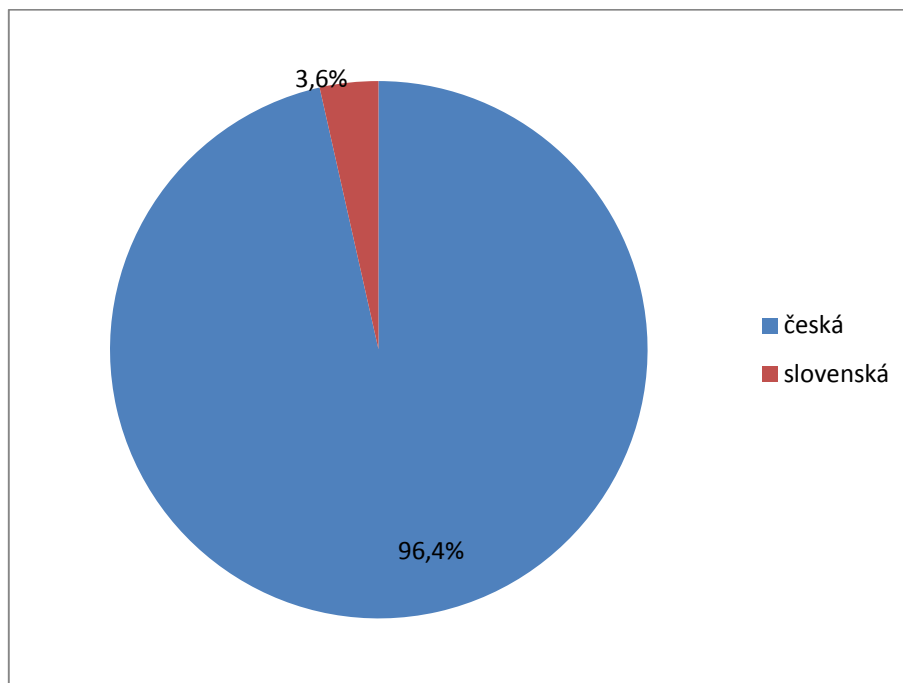
Graf č. 17 Věková pyramida v sídle Kšice v roce 1970

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (1972)

Národnostní struktura obyvatelstva v sídle Kšice se po 2. světové válce výrazně obměnila. Jak již bylo řečeno v kapitole Mechanická měna obyvatel, Kšice, jakožto sídlo v sudetské oblasti, zažila velkou obměnu obyvatel v létě 1945. Dříve ryze německá obec (doloženo i sčítáním 1921) se začala přeměňovat na ryze českou. Od června 1946 do roku 1970 již žádné výrazné změny nenastaly, jak je vidět také na grafu č. 18. V roce 1970 žilo v obci 96,4 % občanů české národnosti, zbylá část se hlásila k národnosti slovenské.

Graf č. 18 Národnostní struktura v sídle Kšice v roce 1970

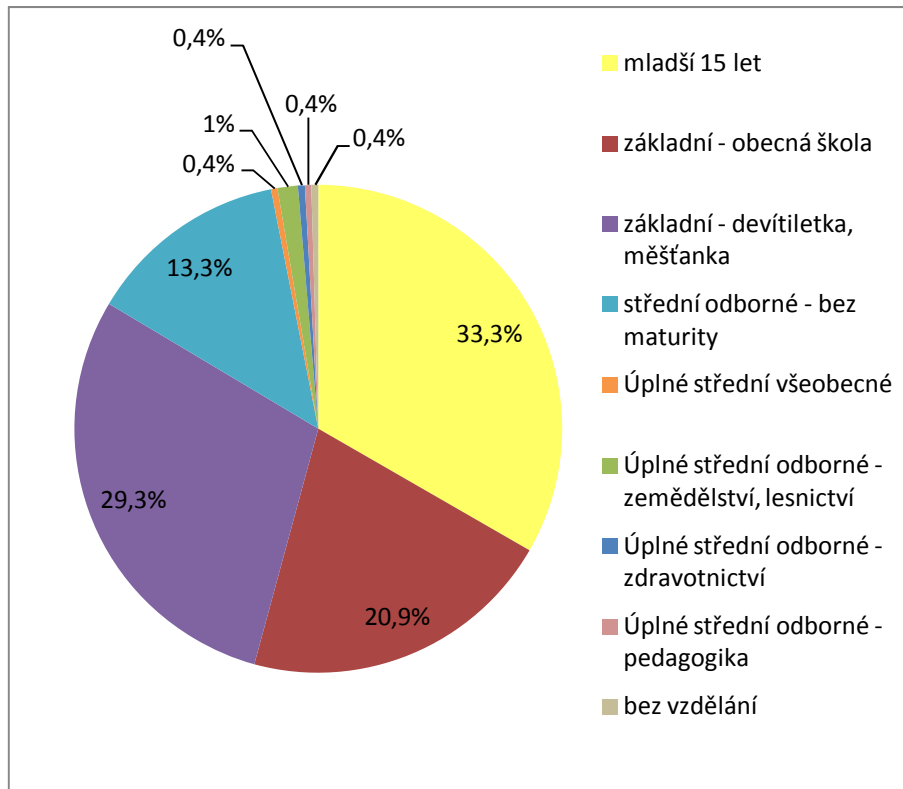

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (2015)

Výrazný rozdíl mezi sčítáním 1921 a 1970 nastal v zjišťování vzdělanosti občanů. V prvním poválečném československém sčítání v roce 1921 se zjišťovala pouze gramotnost místní populace. Ve sčítání o téměř 50 let později bylo specifikum vzdělání podrobněji kategorizováno. Skupiny i procentuální zastoupení je zobrazeno na grafu č. 19. Občané sídla byli rozděleni do 9 vzdělanostních skupin. Na první pohled mají největší zastoupení (33 %) osoby mladší 15 let, u kterých vzdělání teprve probíhalo, ale nejpočetnější skupinou (více než 50 %) byli osoby se základním vzděláním (obecná

škola a devítiletka popř. měšťanka). V dokumentech ze sčítání 1970 byl uveden 1 jedinec, který byl bez vzdělání. Zbýlá část obyvatelstva měla ukončené středoškolské vzdělání.

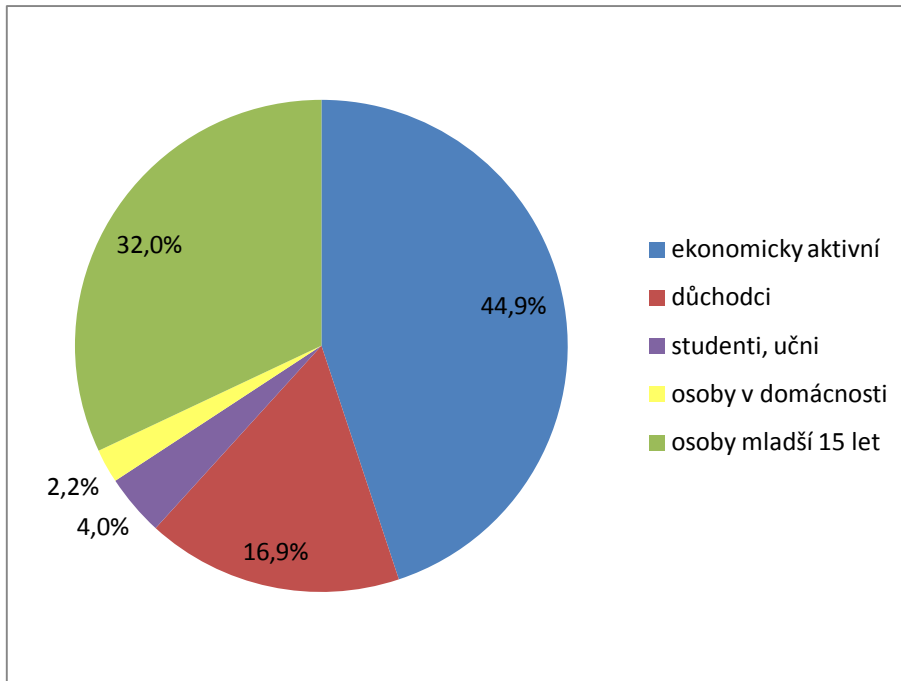
Graf č. 19 Vzdělanostní struktura v sídle Kšice v roce 1970

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (1972)

Další neméně důležitou složkou ve zkoumané struktuře obyvatel sídla Kšice je rozdělení obyvatelstva na ekonomicky aktivní a neaktivní. Na grafu č. 20 je vidět poměr jednotlivých skupin. Jednoznačně převládá skupina ekonomicky aktivních (44,9 %), následována dětmi do věku 15 let (32 %). Téměř 17 %, tj. 38 osob, se nacházelo již v poproduktivním věku. Zajímavou skupinou jsou osoby v domácnosti, která na rozdíl od sčítání, zahrnovala ženy dočasně nepracující z důvodu mateřských povinností (5 žen). V předchozím analyzovaném sčítání se do skupiny „v domácnosti“ zahrnovaly ženy, které pracovaly jako výpomoc v domácnosti či ženy nehledající zaměstnání.

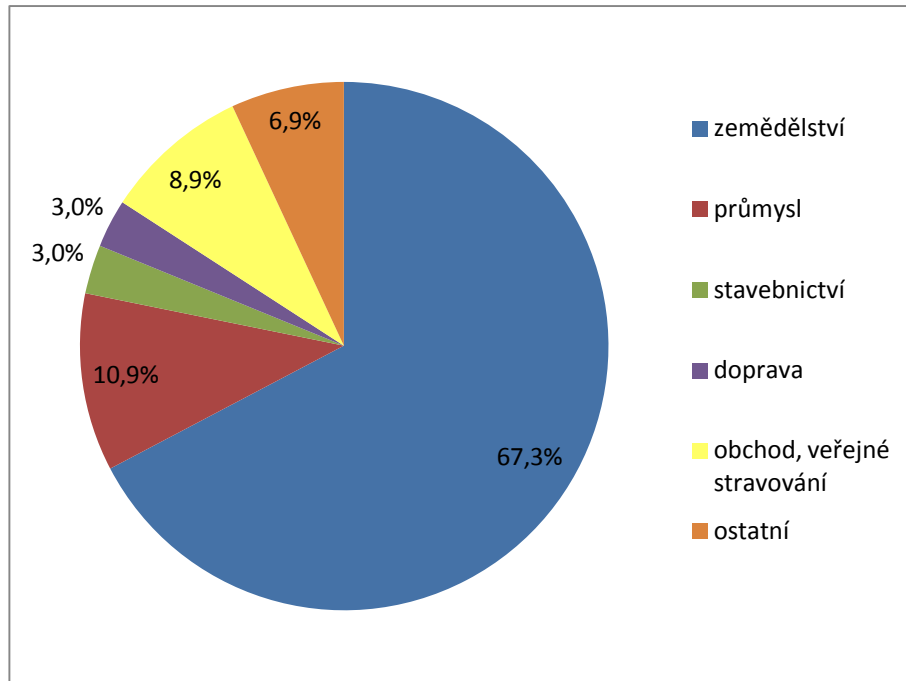
Graf č. 20 Ekonomická aktivita obyvatel v sídle Kšice v roce 1970

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (1972)

Graf č. 21 je sestaven z výsledků získaných analýzou dat ze sčítání 1970. Údaje symbolizují rozvrstvení osob v rámci širokého pracovního spektra. Všechny v obci zastoupené profese lze začlenit do 6 základních skupin. Stále nejvíce osob je zaměstnáno v primární sféře (67,3 %). Zemědělci byli sdružováni od podzimu 1949 v Jednotném zemědělském družstvu (Kronika obce Kšice, 2015). V průmyslu bylo zaměstnáno bezmála 11 % ekonomicky aktivních obyvatel. Ve stavitelství pracovala v roce 1970 pouze 3 % ekonomicky aktivních obyvatel. Stejně procento zaměstnaných zastupuje i oblast dopravy. Ke stravování či provozování obchodu se přihlásilo 9 lidí (8,9 %). Zbývající pracující lidé (6,9 %) byli zařazeni do blíže nespécifikovatelné skupiny „ostatní“.

Graf č. 21 Podíl ekonomických činností vykonávaných občany sídla Kšice v roce 1970

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (1972)

7.3.3 ANALÝZA SČÍTÁNÍ OBYVATELSTVA V ROCE 2011

Při posledním sčítání lidu, domů a bytů bylo v obci zjištěno 170 trvale žijících osob. Téměř 55 % obyvatel tvořili muži, ženy tvořily 45,3 %. Z analýz všech 3 zkoumaných sčítání vyplývá, že poměr mužů a žen se za 90 let v obci obrátil. V roce 1921 dominovaly ženy (55,9 %), v roce 2011 tvoří menšinu v obci (45,3 %).

Tabulka níže (tab. č. 11) vyjadřuje věkovou strukturu zjištěnou v roce 2011. V tomto období se téměř vyrovnal počet osob v předproduktivním věku a osob v poproduktivním věku (12,94 % a 11,18 %). Více než ¾ obyvatel náleží do produktivního věku. Hodnota indexu stáří 86,4 naznačuje, v porovnání s předchozími výsledky, v tomto sídle stále menší porodnost a stárnutí místního obyvatelstva. Za 90 let se tak index stáří zvýšil o více než trojnásobek. Průměrný věk také vzrostl, ve srovnání s lety 1921 a 1970, na přibližně 38,9 roku.

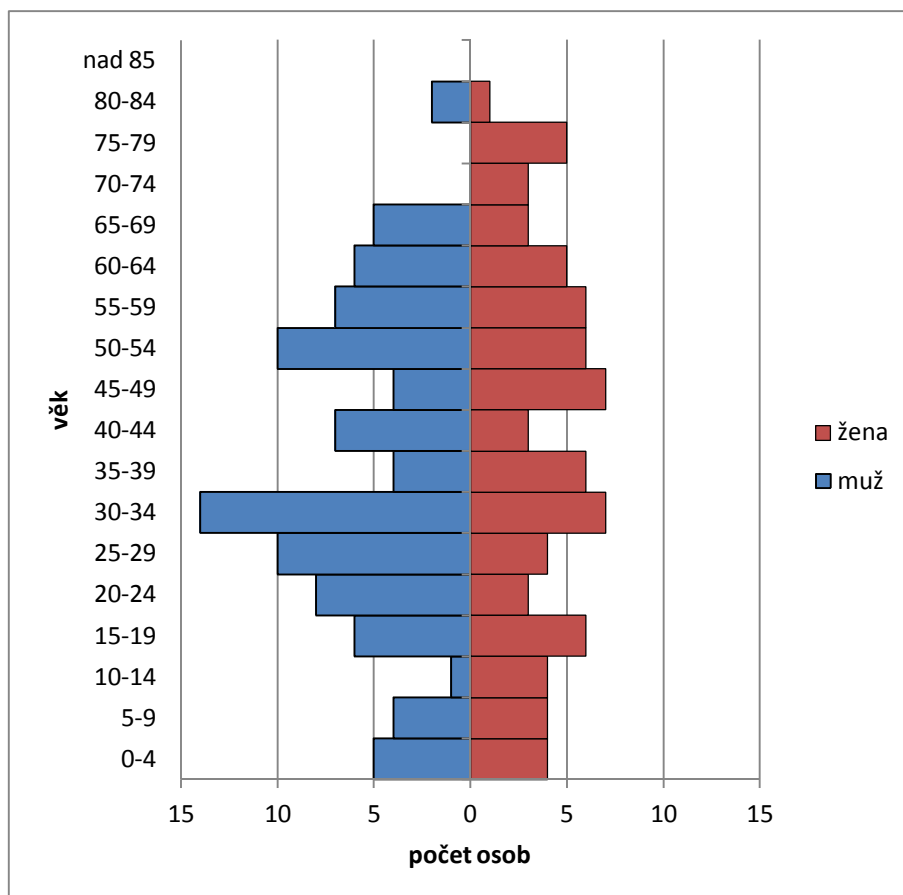
Tab. č. 11 Věková struktura v sídle Kšice v roce 2011

Věk	počet	procenta
0-14	22	12,94%
15-64	129	75,88%
65 a více	19	11,18%

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (2013)

Věková pyramida (graf č. 22) znázorňuje strukturu stacionární. Stejně jako v roce 1970 se i zde vyznačuje téměř rovnoměrnými skupinami nejmladšího a nejstaršího obyvatelstva. Hodnota indexu stáří (70,8 v roce 1970, 86,4 v roce 2011) se rychle blíží k překročení hranice 100, kdy poté bude docházet k většímu počtu postprodukční složky než dětí a tím vznikne hrozba regresivního typu struktury obyvatelstva. Ta je právě příznačná vyšším podílem staršího obyvatelstva nežli mladšího (Demografický informační portál, 2014), což má za následek negativní charakter vývoje populace.

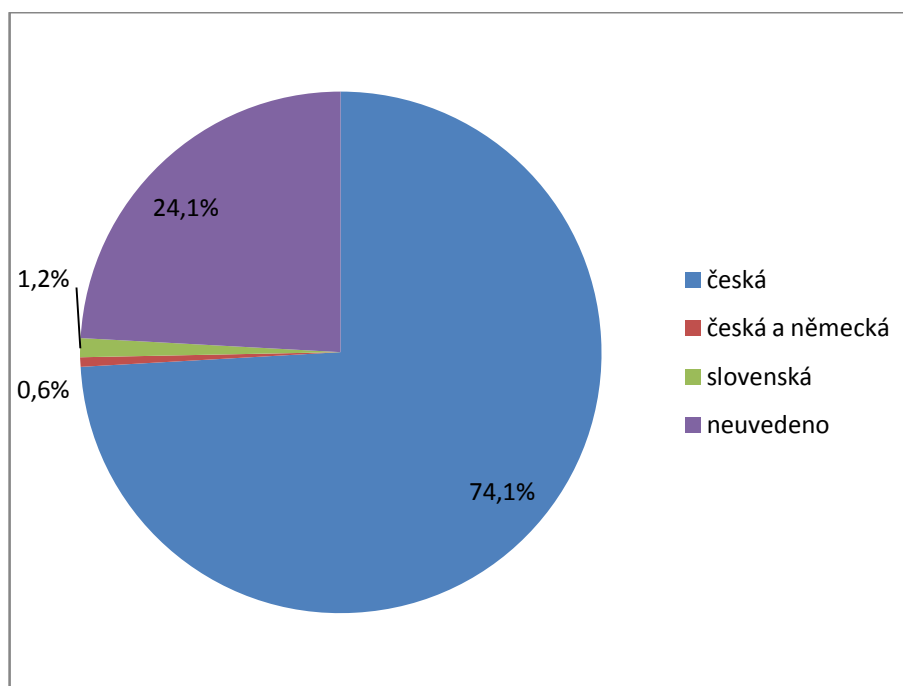
Graf č. 22 Věková pyramida v sídle Kšice v roce 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (2013)

V úvodu podkapitoly bylo uvedeno, že národnostní struktura obyvatelstva nebyla povinnou složkou při vyplňování sčítacího formuláře. To také výrazně ovlivnilo následující graf č. 23. Téměř ¼ obyvatelstva tuto položku nevyplnila. Výraznou převahou české národnosti (74,1 %) skončila analýza národnosti občanů v sídle Kšice. Jen 3 jedinci se přihlásili k jiné národnosti nežli české (1x česká a německá, 2x slovenská).

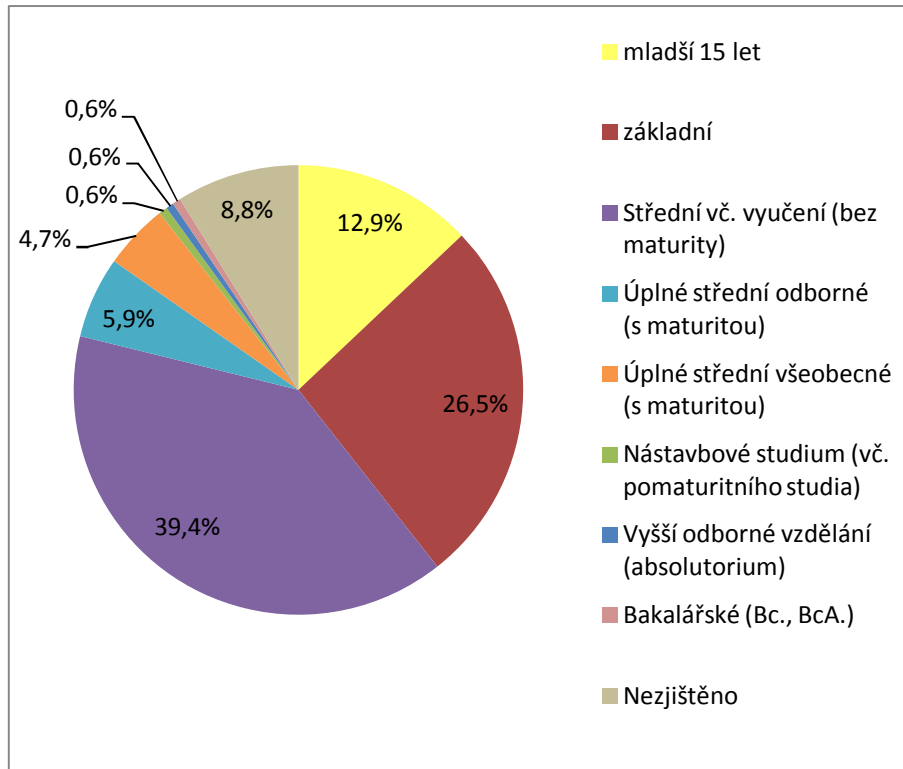
Graf č. 23 Národnostní struktura v sídle Kšice v roce 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (2013)

Neopomenutelným prvkem ve zjišťování struktury obyvatelstva je nejvyšší dosažené vzdělání. Stejně jako národnostní složení obyvatel bylo i toto nepovinné. Toho využilo 15 místních obyvatel (8,8 %). Největší podíl v grafu č. 24 má skupina, která dosáhla středního vzdělání bez maturity (39,4 %), následovaná obyvateli se základním vzděláním, do které se započítaly osoby, jenž nadále studují středoškolskou úroveň, ale též osoby již nestudující. Celkem 18 osob uvedlo, že nejvyšší jejich vzdělání je úplné středoškolské s maturitou – všeobecné i odborné (4,7 % a 5,9 %). Jen 3 občané dosahují vyššího vzdělání (1x nástavbové studium, 1x vyšší odborné studium, 1x bakalářský stupeň vysokoškolského studia).

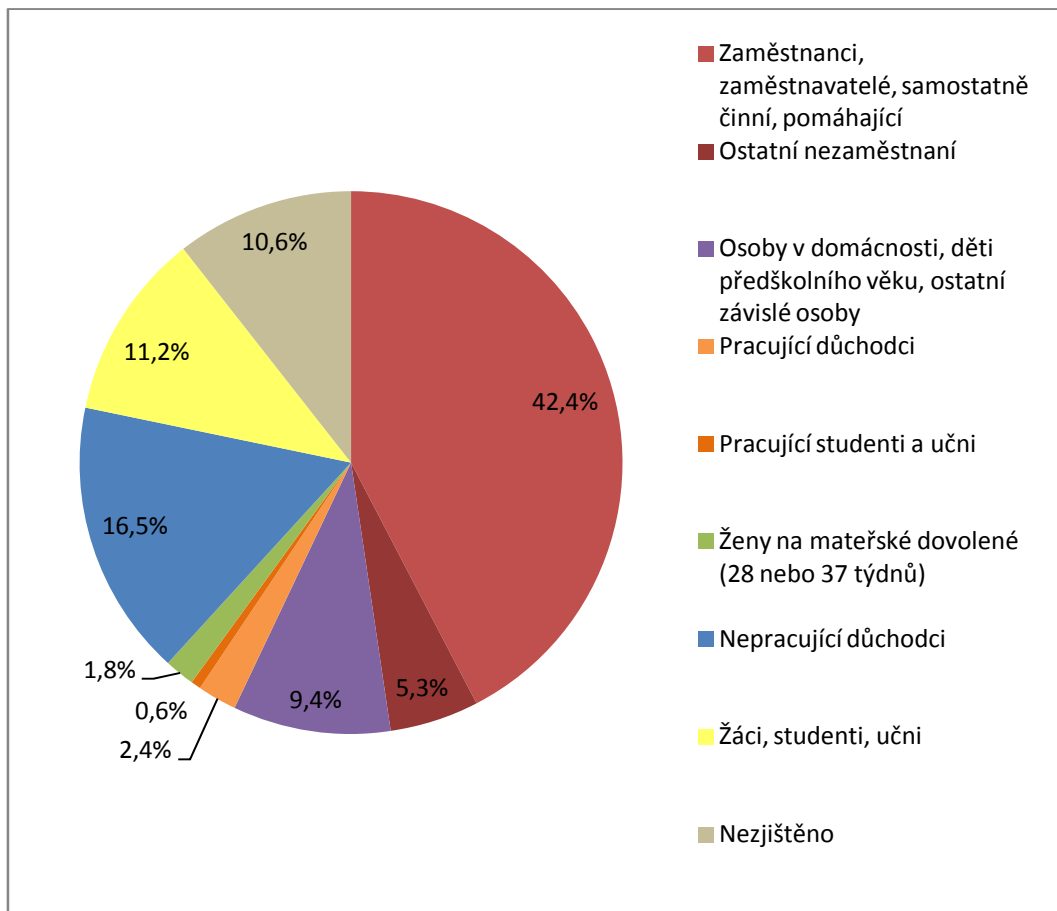
Graf č. 24 Vzdelaností struktura v sídle Kšice v roce 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (2013)

Na rozdíl od dřívějších zkoumaných sčítání i ekonomická aktivita náleží do oblasti nepovinných údajů. Již se zde neorientují možnosti na konkrétní pracovní odvětví, ale samotné rozdělení možných voleb reaguje na současné společenské události. V grafu č. 25 je vidět dělení do 6 skupin a kategorie nezjištěno (10,6 %). Nejpočetnější skupinou jsou ekonomicky aktivní obyvatelstvo, tj. zaměstnanci, zaměstnavatelé, samostatně činní a pomáhající s 42,4 % a skupina nezaměstnaných (5,3 %). Nepracující důchodci s 16,5 % jsou druhou nejpočetnější skupinou. Zajímavou skupinu tvoří pracující studenti a pracující důchodci (0,6 % a 2,4 %). Ti zastávají pozici ekonomicky aktivních, i když jsou v předproduktivním nebo poproduktivním věku.

Graf č. 25 Ekonomická aktivita obyvatel v sídle Kšice v roce 2011

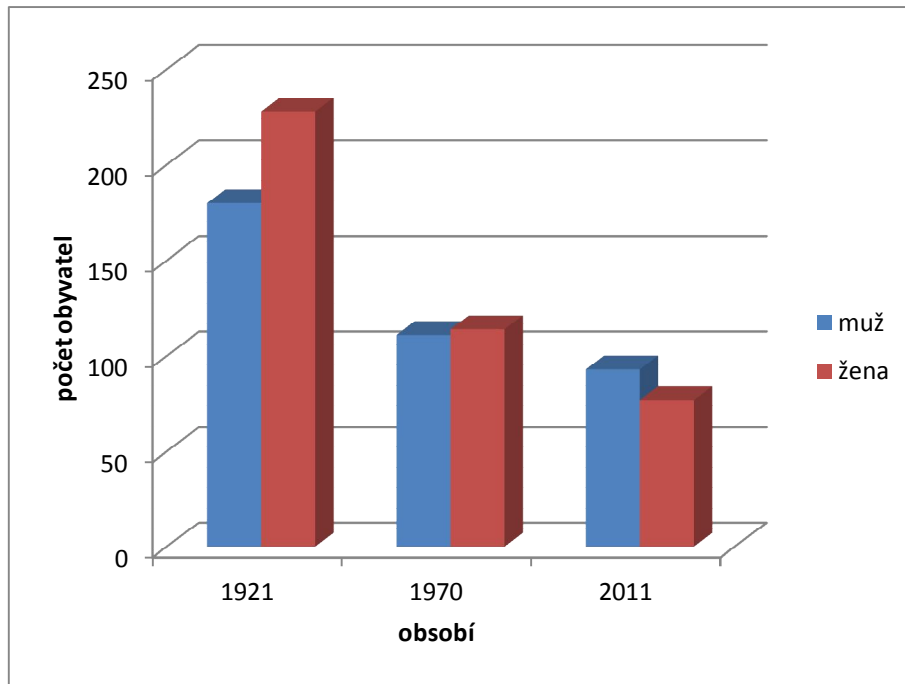

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (2013)

7.3.4 SROVNÁNÍ STRUKTURY OBYVATELSTVA V OBDOBÍ 1869–2011

Srovnání struktury obyvatelstva ze všech vybraných sčítání je tématem následující kapitoly. Graf č. 26 zobrazuje strukturu obyvatel obce Kšice za léta 1921, 1970 a 2011 podle pohlaví. Zde je názorně vidět změna ve vývoji. V roce 1921 dominovalo ženské pohlaví, kdežto v roce 2011 již převládá mužská část populace.

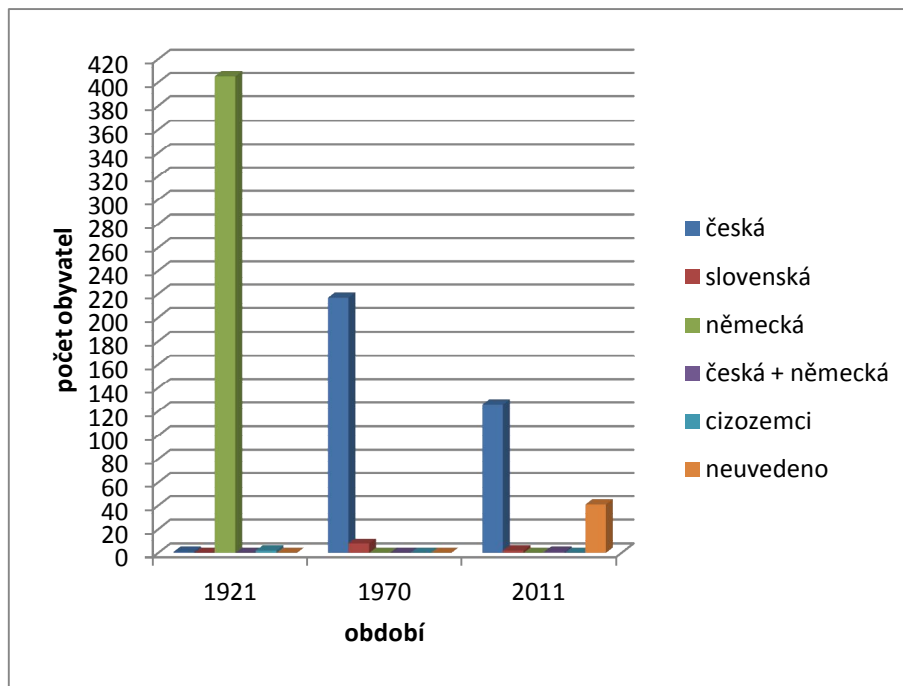
Graf č. 26 Struktura obyvatel sídla Kšice dle pohlaví v letech 1921, 1970 a 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Státního okresního archivu Tachov (1921), ČSÚ (1972), ČSÚ (2013)

Znázornění národnosti z jednotlivých zkoumaných sčítání je v grafu č. 27. V grafu je patrná výrazná změna národnosti občanů v průběhu jejího vývoje. V roce 1921 v obci žilo převážně německé obyvatelstvo (99,3 %). Výskyt ostatních národností je zanedbatelný. Po poválečném odsunu německého obyvatelstva se staly Kšice českou obcí. V roce 1970 zde žilo 96,4 % obyvatel české národnosti, v roce 2011 se přihlásilo ke stejné národnosti 74,1 % obyvatel.

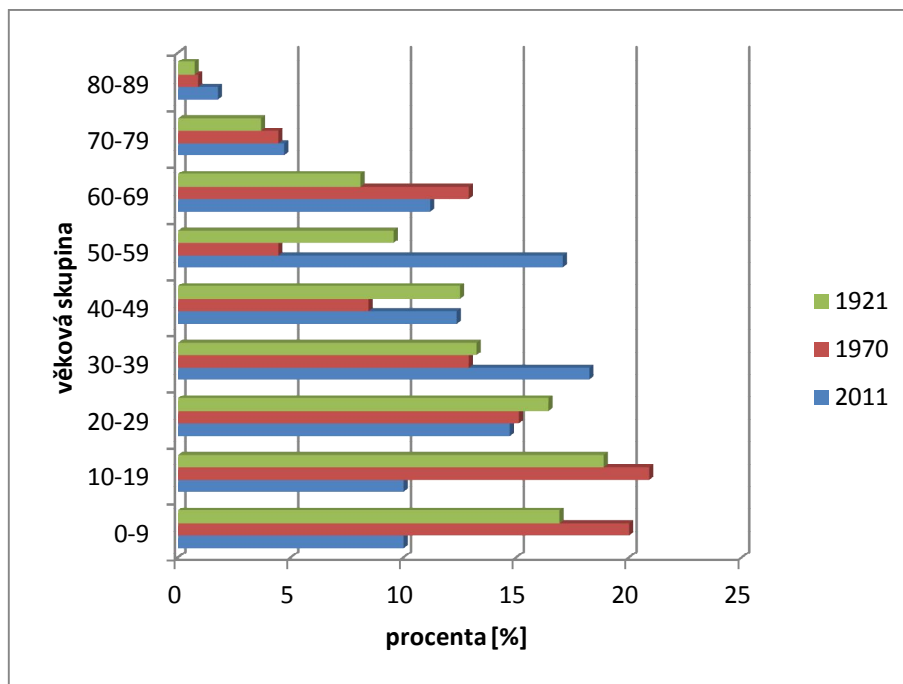
Graf č. 27 Národnostní struktura sídla Kšice v letech 1921, 1970 a 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Státního okresního archivu Tachov (1921), ČSÚ (1972), ČSÚ (2013)

Porovnat je také možné strukturu obyvatel podle věku. Pro srovnávací graf č. 28 byly vytvořeny skupiny po desetiletých intervalech. Je možné vypořadovat, že v roce 1921 byly nejvíce zastoupeny věkové skupiny 0-9, 10-19 a 20-29. To svědčí o perspektivní populaci, kdy převládá mladší obyvatelstvo nad starším. V roce 1970 také dominuje mladší populace, avšak již větší nárůst zaznamenala skupina 60-69. V současnosti (rok 2011) ubývá dětské a mladé populace a největší podíl zastupují osoby ve středním až starším věku (30-39, 50-59). V grafu je názorně vidět změna věkové skladby obyvatelstva, kdy dochází k postupnému demografickému stárnutí. Věkové složení v absolutních číslech je k vidění v příloze H.

Graf č. 28 Věková struktura obyvatel sídla Kšice dle věkových skupin v letech 1921, 1970 a 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Státního okresního archivu Tachov (1921), ČSÚ (1972), ČSÚ (2013)

8 HODNOCENÍ VESNICE Z POHLEDU OBYVATEL

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Z důvodu zjištění aktuálního stavu spokojenosti občanů, bylo provedeno dotazníkové šetření. Vzor dotazníku je vložen na přiloženém CD jako příloha A. Pomocí jednoduchých otázek bylo zjišťováno: vztah občanů k obci, spokojenost v různých oblastech, názor občanů na aktuální dění/neděni v obci a možnou prognózu. V příloze I jsou k nahlédnutí tabulky o profilu dotazovaných. Dotazník byl odevzdán 105 občanům od 15 let. Celkem se jich vrátilo 96, což činí téměř 65 % všech osob starších 15 let dle sčítání v roce 2011 (148 osob).

V několika otázkách byl zkoumán především postoj k obci. Již z několika slov byl poznat vztah respondenta k sídlu. Kladný vztah k vesnici měly více starší osoby, které zde žijí již dlouhou dobu. Naopak někteří z mladší populace či osoby krátce přistěhovalé spíše vidí obec jako „zapadákov“ či nudnou vesnici. Vztah k obci není, dle zjištěných údajů, podmíněn rodištěm v obci nebo přistěhovalectvím.

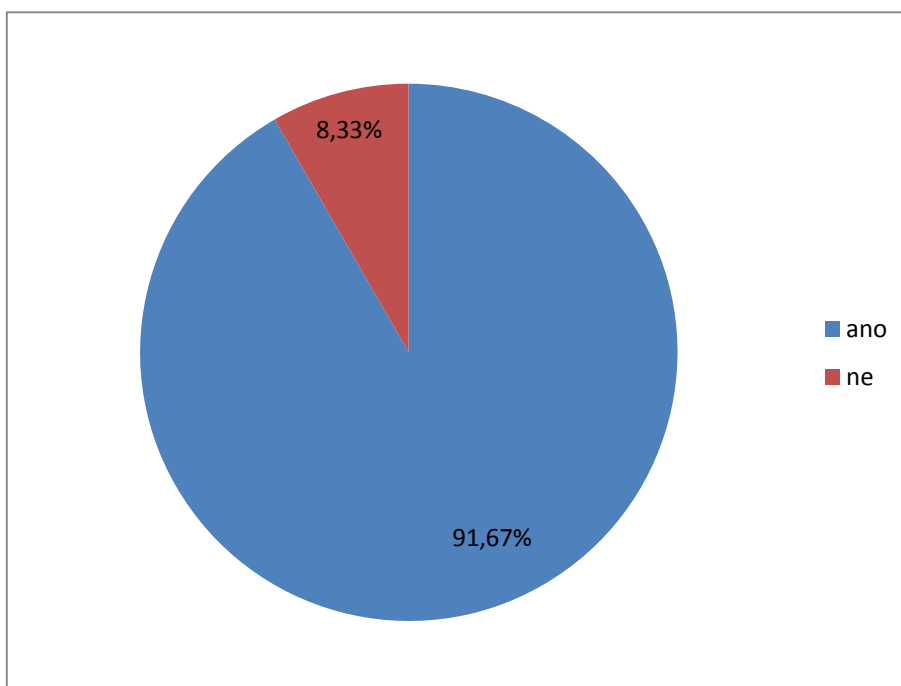
Otázky spokojenosti občanů se životem ve venkovském sídle byly hlavním cílem dotazníku. V tab. č. 12 lze zpozorovat názory dotazovaných osob. Obecně lze říci, že občané jsou převážně spokojeni se zjišťovanými oblastmi. Největší nespokojenost byla zjištěna v oblasti dětského vyžití. Také se velmi často občané vyjadřovali k nedostatečnému kulturnímu vyžití. Obě problematiky se objevovaly napříč mnoha dotazníky. Obecnou spokojenost lze vidět v grafu č. 29. V posledním dotazu odpovědělo přes 88,5 % obyvatel, že se jim obec líbí.

Tab. č. 12 Spokojenost občanů v sídle Kšice v daných oblastech

oblast	velmi spokojen		spíše spokojen		spíše nespokojen		velmi nespokojen	
	počet	procenta [%]	počet	procenta [%]	počet	procenta [%]	počet	procenta [%]
fungování OU a komunikace OU s občany	14	14,58	62	64,58	18	18,75	2	2,08
úroveň kulturního vyžití	0	0,00	22	22,92	53	55,21	21	21,88
úroveň sportovního vyžití	17	17,71	55	57,29	17	17,71	7	7,29
úroveň dětského vyžití (dětské hřiště)	0	0,00	13	13,54	34	35,42	49	51,04
obslužné služby	14	14,58	53	55,21	22	22,92	7	7,29
nakládání s odpadem	33	34,38	59	61,46	1	1,04	3	3,13
stav komunikací	11	11,46	41	42,71	28	29,17	16	16,67
dopravní obslužnost	16	16,67	58	60,42	17	17,71	5	5,21
životní prostředí a veřejná zeleň	32	33,33	48	50,00	13	13,54	3	3,13
sousedské vztahy	28	29,17	47	48,96	10	10,42	11	11,46

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníku (2015)

Graf č. 29 Spokojenost se životem v obci Kšice

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníku (2015)

Dále byl dotazník zaměřen na zjištění nedostatků či problémů v obci a případných návrhů na jejich odstranění. Největším problémem byl shledán v nedostatku dětského vyžití

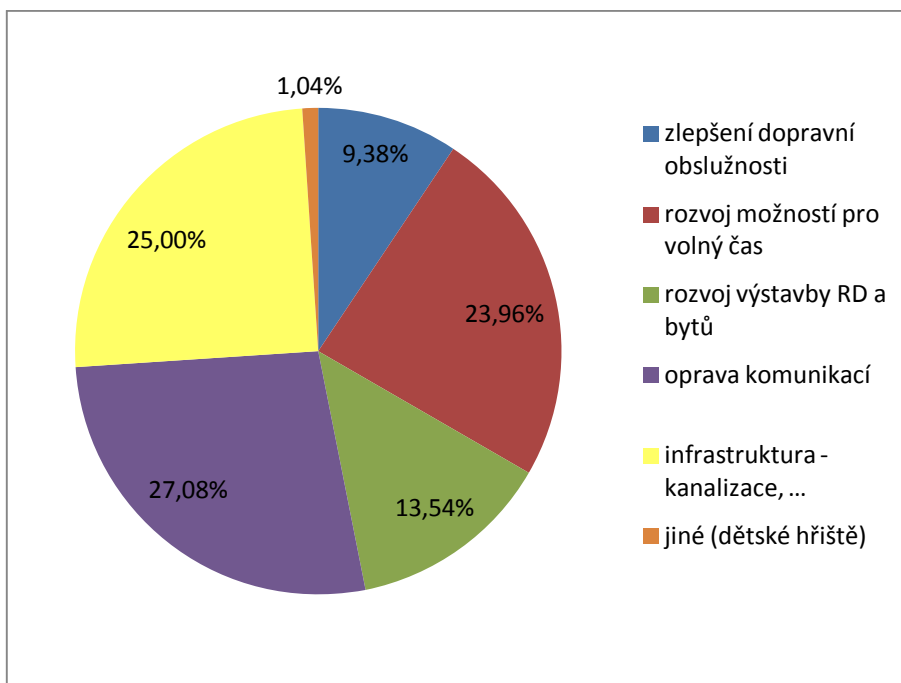
(pořádání akcí, špatný stav dětského hřiště) či akcí pro seniory. Kulturní vyžití občanům také výrazně chybí. Rádi by uvítali nejrůznější aktivity jako např. dětský maškarní bál, pouťové atrakce, kulturní večery (taneční, zábavy), masopust či pořádání výletů (55,21 % dotazovaných). V tabulce č. 13 je možno vidět názor občanů na dostatečnost služeb či vyžití, v grafu č. 30 nejdůležitější oblasti pro rozvoj obce dle dotazovaných. Přes 80 % respondentů uvedlo, že jsou informováni především ze zpravodaje obce či od známých a sousedů.

Tab. č. 13 Dostatečné množství obslužné sféry

oblast	ano		ne	
	počet	procenta [%]	počet	procenta [%]
obchody a pohostinství	62	64,58	34	35,42
sportovní vyžití	62	64,58	34	35,42
kulturní vyžití	13	13,54	83	86,46

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníku (2015)

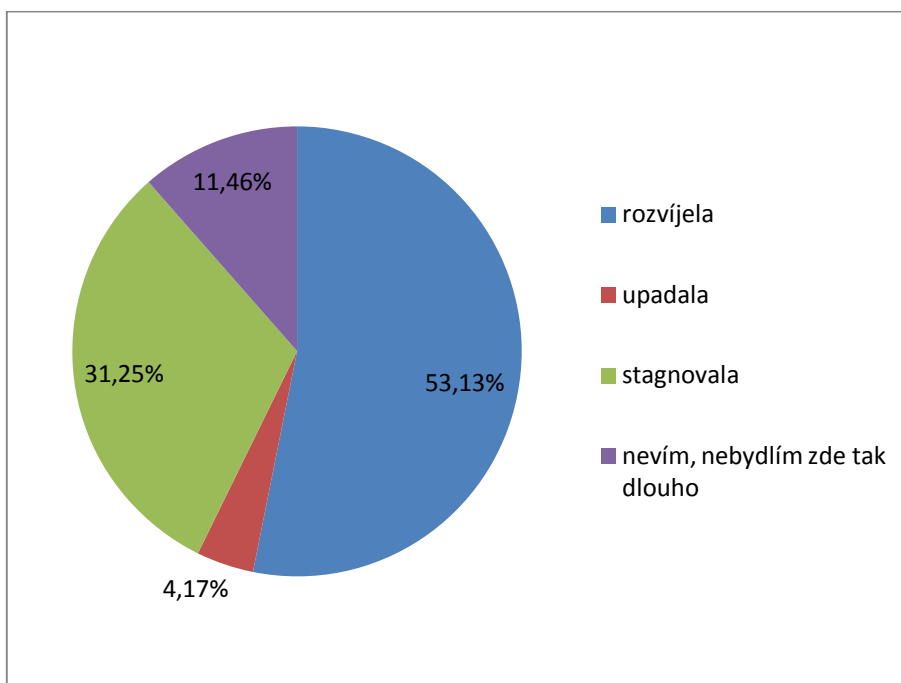
Graf č. 30 Nejdůležitější oblasti pro rozvoj sídla Kšice

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníku (2015)

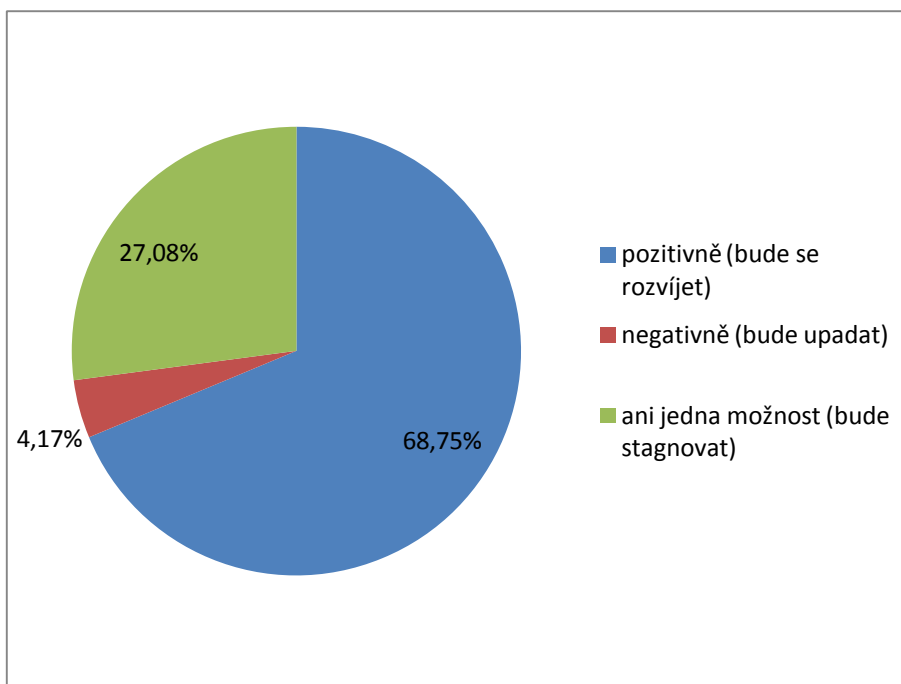
V grafech č. 31 a č. 32 je znázorněn rozvoj obce dle dotazovaných občanů. První graf zobrazuje vnímaný rozvoj v posledních 10 letech. Více než polovina obyvatel si myslí, že obec se alespoň mírně rozvíjela, hlavně z důvodu budování nové kanalizace a následnému novému povrchu vozovky. Jen nepatrná část (4,17 %) má opačný názor. Většinou byl tento postoj zdůvodněn klesající možností kulturního a dětského vyžití. Následný graf vykresluje prognózu občanů v rozvoji obce. Drtivá většina si myslí, že obec se bude rozvíjet (68,75 %) či stagnovat (27,08 %).

Graf č. 31 Rozvoj obce v posledních 10 letech

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníku (2015)

Graf č. 32 Prognóza vývoje obce Kšice

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníku (2015)

Následná tabulka č. 14 měla odhalit zapojení občanů do chodu (akcí) obce. Bylo ale zjištěno, že většinu volného času lidé tráví ve svých domovech. Téměř ¼ dotazovaných nikdy nenavštívilo místní knihovnu! Hostinská zařízení se navštěvují spíše méně. Důvodem jistě je uzavření hostince a minimální možnost jiného občerstvení v obci. Sportovní akce rozdělují dotazované do skupin. Jedni navštěvují především fotbalová utkání, druzí sportovní akce téměř nevyhledávají. Kulturní akce jsou navštěvovány méně z již zmiňovaného důvodu – nedostatku vyžití. Mnoho občanů by si přála větší zapojení místních do pořádání a navštěvování akcí. Lidé by se tak více scházeli a komunikovali, čímž by se více stmelili a zlepšili tak vzájemné vztahy, které jsou pro občany jedním z nejdůležitějších faktorů spokojenosti.

Tab. č. 14 Trávení volného času v obci

oblast	velmi často		často		občas		málo		velmi málo		nikdy	
	počet	procenta [%]	počet	procenta [%]	počet	procenta [%]	počet	procenta [%]	počet	procenta [%]	počet	procenta [%]
knihovna	3	3,13	2	2,08	5	5,21	5	5,21	10	10,42	71	73,96
hostinská zařízení	2	2,08	3	3,13	20	20,83	5	5,21	32	33,33	34	35,42
sportovní akce	20	20,83	7	7,29	20	20,83	11	11,46	23	23,96	15	15,63
kulturní akce	3	3,13	4	4,17	29	30,21	21	21,88	21	21,88	18	18,75
práce na zahradě / v domácnosti	64	66,67	19	19,79	10	10,42	3	3,13	0	0,00	0	0,00

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníku (2015)

9 ZÁVĚR A DISKUZE

Kšice, jakožto malé sídlo nacházející se v oblasti bývalých Sudet, bylo poprvé zmíněno v roce 1369. Obec nevyniká žádnými významnými statky. Jedná se o sídlo typicky venkovského charakteru, kde dochází k postupné modernizaci.

Hlavním cílem práce byl popis vývoje sídla od 19. století do současnosti hlavně z pohledu demografického. K hodnocení vývoje a změn bylo využito 3 sčítání z let 1921, 1970 a 2011, ze kterých byla provedena podrobná analýza. V obecném popisu je využito i dat z ostatních dostupných sčítání. Podrobné informace z historického sčítání zůstaly dochovány jen z roku 1921. Nejvýraznějšího nárůstu bylo dosaženo mezi lety 1869–1880, kdy vzrostl počet obyvatel o 101. Především vyšší porodnost nežli úmrtnost (+69) je příčinou zvýšení počtu obyvatel v tomto období. Druhá světová válka, následný odsun Němců a dosidlování měly za následek výrazné snížení populace v sídle Kšice. V tomto období klesl celkový počet osob na 150 obyvatel. V posledních 20 letech se počet lidí téměř nezměnil. Z celkového pohledu je patrné, že ve zkoumaném období populace obce klesla na méně než polovinu, čímž byla potvrzena první hypotéza „Počet obyvatel se od počátku sledovaného období do současnosti (r. 2011) v obci Kšice výrazně snížil“. Výsledky podrobné analýzy poukázaly na rozdílnou strukturu obyvatel v roce 1921 a 2011. V roce 1921 převažovaly ženy, více než čtvrtina obyvatel byla v předproduktivním věku, obyvatelé nejvíce pracovali v primárním sektoru a vzdělání bylo podmíněno jen schopností číst a psát. Průměrný věk byl 31 let. Na počátku 21. století naopak převládají muži, o polovinu klesl podíl osob v předproduktivním věku, lidé již pracují v primárním sektoru minimálně a vzdělání má v současnosti větší důležitost, kdy 50 % obyvatel má střední a téměř 2 % vyšší vzdělání. Průměrný věk zde vzrostl na 38,9 roku. Po provedené analýze struktury obyvatel byla potvrzena druhá hypotéza „Národností složení obyvatel sídla Kšice se ve sledovaném období změnilo“. Z výsledků vyplývá, že v roce 1921 zde žili převážně němečtí občané (99,3 %), zatímco v současnosti převažuje česká národnost (74,1 %). Formou dotazníku bylo zjištěno, že obyvatelům se zde většinou dobře žije a jsou spíše spokojeni s děním v obci. Největší kritika byla vyslovena na kulturní a dětské vyžití, které potřebuje výrazně zlepšit. Vesnice byla označena lidmi převážně jako rozvíjející se (53,13 %). Nadále jsou ale důležité pro správný rozvoj opravy komunikací, budování

infrastruktury a zlepšení možností pro volnočasové aktivity. Drtivá většina i nadále předpovídá postupný rozvoj obce.

Kšice jsou nejčastějším typem sídel – okrouhlicí. Z provedeného porovnání map z roku 1838, 1956 a 2015 bylo zjištěno výrazného zvětšení půdorysu. V 19. století byla zastavěna plocha jen okolo návsi. Poté se z návsi začaly severozápadně stavět nové domy a cesty. Nadále docházelo ke stavbám nových domů, ale i k demolici objektů ve špatném stavu. Půdorys obce se v roce 2015 výrazně zvětšil oproti roku 1838. Stavby jsou především typicky venkovského stylu z pevného materiálu, na které jsou přímo napojena hospodářská stavení. Je zde možno nalézt i nové domy městského typu.

Analýza domů byla provedena na základě údajů v Historickém lexikonu obcí České republiky 1869–2005 a údajů ze sčítání v roce 2011. Z bazického indexu je dobře zpozorovatelné, že počet domů se do roku 1930 navyšoval, poté po 2. světové válce výrazně klesl. Hodnota indexu zůstala neustále pod hranicí 100 % až do roku 2011, kdy byla mírně převyšena. V současnosti je zde 59 obytných domů a 7 objektů určených k rekreaci. Jedinou významnější stavbou je kostel.

Cílem bylo také důkladné poznání obce. Při práci bylo zjištěno mnoho zajímavých informací z kroniky obce, ale také od místních občanů. Zájem obyvatel vesnice mě vesměs mile překvapil, byli vstřícní a ochotní. Pomocí dotazníku se naskytla příležitost poznat i místní obyvatele.

Posledním úkolem práce je porovnání obecných teoretických poznatků z odborné literatury a konkrétních údajů zjištěné vlastní analýzou a výzkumem.

V sídle Kšice se potvrdilo tvrzení Kadeřábkové (1996), že v obci převládala zemědělská funkce, která se projevila v jeho vnějším pohledu. Zároveň tvrdila, že obec je dnes doplněna i jinými funkcemi např. obytnou, což se také projevuje ve sledovaném sídle.

Dle Kučery, Kuldové (2006) může být venkov vymezen mimo jiné i hustotou obyvatel max. do 100–150 obyv./km². Tato definice se na příkladu Kšic potvrdila, protože bylo zjištěno, že obec disponovala ve sledovaném období hustotou v rozmezí 15–42 obyv./km². Potvrzena je také nadprůměrná účast zaměstnanců v zemědělství,

i když v současné době tento faktor upadá. V souladu s tvrzením je též odlišný životní styl. Lidé žijící ve městě se více účastní různých aktivit, kdežto podle dotazníku se lidé žijící ve Kšicích více věnují práci v domácnosti nebo na zahradě, než aktivní účasti na akcích. Pomocí dotazníku byl potvrzen i vliv uzavřených komunit. Lidé dříve měli úzký osobní vztah navzájem, ale postupně se tento jev přetváří. Přesto lidé na vesnici mají mezi sebou stále blíže, než městské obyvatelstvo.

Ve shodě je výrok autorů Fialová, Vágner (2005), že zrušením socioekonomických aktivit v nestřediskových sídlech odešlo z vesnice mnoho lidí do měst. V sídle Kšice byla v roce 1977 uzavřena škola, což mohlo mít výrazný vliv na snížení počtu obyvatel z 255 (1970) na 190 (1980).

Maříková (2009) uvádí, že venkov je charakteristický specifickým typem zástavby, což potvrzuje příklad obce Kšice. Zde se nachází místní tradiční venkovský typ staveb. Domy jsou většinou propojeny s hospodářskými budovami a štít domu míří ke komunikaci. V současnosti se ale vesnice částečně poměštuje, kdy jsou stavěny městské typy domů.

Tvrzení, že na venkově přetrvávají méně vzdělaní lidé (Binek, 2007), potvrzuje i zkoumané sídlo. Kšičtí občané z 50 % dosahují středního vzdělání (bez i s maturitou) a jen 1,8 % má vyšší vzdělání. Ve Kšicích se potvrzuje také závislost v oblasti služeb, obchodu a pracovních příležitostí na městě. Depopulace spojená s odsunem Němců a následném dosidlování se ve Kšicích potvrdila. Je také možné potvrdit tvrzení, že ve venkovských oblastech docházelo a dochází k selektivní emigraci. Mladí lidé odchází do měst a místní obyvatelstvo stárne. V obci Kšice se po dobu 90 let zvýšil průměrný věk z 31 (1921) na 38,9 roku (2011), snížil se počet obyvatel v předproduktivním věku a zvýšil se podíl osob v důchodovém věku.

Baše (2006) si stanovil 2 idey pro možnou prognózu venkova. Po zjištění všech informací je možné potvrdit z pohledu Kšic myšlenku „rozvoj venkova“, kdy dochází k poměšťování. Nové městské domy ve staré zástavbě tuto myšlenku potvrzují.

Binek (2010) považuje za velké problémy venkovských obcí neuspokojivou dopravní obslužnost, občanskou vybavenost a technickou infrastrukturu. Moje výsledky dotazníku spíše nepotvrzují jeho tvrzení. Občané Kšic jsou dle dotazníku převážně

spokojeni s kvalitou těchto oblastí. Lidé přesto považují zlepšení technické infrastruktury za nejdůležitější oblast pro rozvoj obce.

Na základě dříve zpracovaných bakalářských prací na stejné téma je možné provést komparaci těchto děl.

Benýšková (2014) analyzuje vývoj vesnice Rabštejn nad Střelou, kde mnoho výsledků je podobných se závěry této práce. Stejně jako Kšice je i Rabštejn nad Střelou sídlem nacházejícím se v oblasti bývalých Sudet. Vývoj obyvatel tak měl velmi podobný ráz. Dříve německé obyvatelstvo obou sídel bylo po ukončení 2. světové války odsunuto z českého území. Dříve německé národnostní složení se změnilo na ryze české. Dosídlováním českého lidu ve zkoumaných sídlech již nikdy nedošlo k dosažení předválečného počtu obyvatel. Ve Kšicích došlo k méně výraznému poklesu obyvatel (- 52,11 %) než v sídle Rabštejn nad Střelou (- 95,14 %). V obou sídlech dochází během sledovaného vývoje k stárnutí obyvatelstva.

Vývoj vesnice Štáhlavice popisuje Kasalová (2015). Jelikož se obec nachází v těsné blízkosti Plzně, její vývoj je podstatně odlišný od sídla Kšice. Počet obyvatel po celou dobu zkoumaného období byl velmi vyrovnaný (1869 – 437 obyvatel, 2011 – 492 obyvatel). Podle zjištěných výsledků, obec Štáhlavice výrazně nezasáhlo dění v polovině 20. století. V obci Kšice, především následkem odsunu Němců a dosídlování, výrazně poklesl stav obyvatelstva mezi léty 1930–1950 (-150 obyvatel). Ve Štáhlavicích se počet obyvatel změnil jen minimálně (-33). Blízkost velkého města se projevila i v zástavbě intravilánu. Ve Kšicích se počet domů výrazně neměnil, kdežto ve Štáhlavicích má počet domů vzestupný trend. Jelikož Kasalová (2015) prováděla též průzkum dotazníkem, je možné některé výsledky porovnat. Potvrdila se myšlenka, že lidé na vesnici tráví nejvíce času prací doma či na zahradě. V obou sídlech lidé převážně označili tuto skutečnost jako hlavní činnost volného času. V sídle Kšice téměř každý dotazovaný poukazoval na chybějící dětské hřiště, ve Štáhlavicích „jen“ 6,38 % dotazovaných. Občané obou vesnic se vesměs shodli, že jsou se životem o obci spokojeni.

Porovnáním sídel Kšice, Rabštejn nad Střelou a Štáhlavice se potvrdila myšlenka, že na vývoj sídla má zásadní vliv geografická poloha.

10 SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obr. č. 1 Vývoj podílu obyvatel měst a venkova na území ČR
- Obr. č. 2 Poloha sídla Kšice
- Obr. č. 3 Typy staveb v obci Kšice v roce 2015
- Obr. č. 4 Stavby v obci Kšice postavené do období 1838, 1956, 2015

SEZNAM TABULEK

- Tab. č. 1 Vývoj využití ploch na území Kšic za jednotlivá období
- Tab. č. 2 Seznam spolků a společenských událostí v sídle Kšice od 1945 po současnost
- Tab. č. 3 Vzdálenosti sídla Kšice do vyšších správních měst
- Tab. č. 4 Typy domů v sídle Kšice v roce 2015
- Tab. č. 5 Vývoj počet domů a obyvatel v sídle Kšice v období 1869–2011
- Tab. č. 6 Počet obyvatel v sídle Kšice v období 1869–2011
- Tab. č. 7 Index vývoje obyvatel v sídle Kšice v období 1869–2011
- Tab. č. 8 Hrubá míra porodnosti a úmrtnosti v sídle Kšice v letech 1869 a 1880
- Tab. č. 9 Věková struktura v sídle Kšice v roce 1921
- Tab. č. 10 Věková struktura v sídle Kšice v roce 1970
- Tab. č. 11 Věková struktura v sídle Kšice v roce 2011
- Tab. č. 12 Spokojenost občanů v sídle Kšice v daných oblastech
- Tab. č. 13 Dostatečné množství obslužné sféry
- Tab. č. 14 Trávení volného času v obci

11 SEZNAM GRAFŮ

- Graf č. 1 Klimadiagram sídla Kšice
- Graf č. 2 Větrná růžice směru větru v sídle Kšice
- Graf č. 3 Podélný profil vodního toku Malovický potok
- Graf č. 4 Vývoj počtu domů v sídle Kšice v období 1869–2011
- Graf č. 5 Index vývoje domů v sídle Kšice v období 1869–2011
- Graf č. 6 Vývoj počtu obyvatel v sídle Kšice v období 1869–2011
- Graf č. 7 Index vývoje obyvatel v sídle Kšice v období 1869–2011
- Graf č. 8 Vývoj hustoty zalidnění v sídle Kšice, okrese Tachov, Plzeňském kraji a České republice v období 1869–2011
- Graf č. 9 Počet narozených dětí v sídle Kšice v letech 1850–1880
- Graf č. 10 Počet zemřelých osob v sídle Kšice v letech 1850–1880
- Graf č. 11 Přirozený přírůstek v sídle Kšice v letech 1850–1880
- Graf č. 12 Věková pyramida v sídle Kšice v roce 1921
- Graf č. 13 Národnostní struktura v sídle Kšice v roce 1921
- Graf č. 14 Vzdělanostní struktura v sídle Kšice v roce 1921
- Graf č. 15 Ekonomická aktivita obyvatel v sídle Kšice v roce 1921
- Graf č. 16 Podíl ekonomických činností vykonávaných občany sídla Kšice v roce 1921
- Graf č. 17 Věková pyramida v sídle Kšice v roce 1970
- Graf č. 18 Národnostní struktura v sídle Kšice v roce 1970
- Graf č. 19 Vzdělanostní struktura v sídle Kšice v roce 1970
- Graf č. 20 Ekonomická aktivita obyvatel v sídle Kšice v roce 1970
- Graf č. 21 Podíl ekonomických činností vykonávaných občany sídla Kšice v roce 1970
- Graf č. 22 Věková pyramida v sídle Kšice v roce 2011
- Graf č. 23 Národnostní struktura v sídle Kšice v roce 2011
- Graf č. 24 Vzdělanostní struktura v sídle Kšice v roce 2011
- Graf č. 25 Ekonomická aktivita obyvatel v sídle Kšice v roce 2011
- Graf č. 26 Struktura obyvatel sídla Kšice dle pohlaví v letech 1921, 1970 a 2011
- Graf č. 27 Národnostní struktura sídla Kšice v letech 1921, 1970 a 2011
- Graf č. 28 Věková struktura obyvatel sídla Kšice dle věkových skupin v letech 1921, 1970 a 2011
- Graf č. 29 Spokojenost se životem v obci Kšice
- Graf č. 30 Nejdůležitější oblasti pro rozvoj sídla Kšice
- Graf č. 31 Rozvoj obce v posledních 10 letech
- Graf č. 32 Prognóza vývoje obce Kšice

12 SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ**ARCHIVNÍ PRAMENY**

- (1) Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů. Kronika obce Kšice. [online] 2015. [cit. 9.3.2015] <http://www.portafontium.cz/chronicle/soap-tc/0094-obec-ksice-1960-2006>.
- (2) Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů. Matrika Erpužice, kniha narozených. [online] 2015. [cit. 20.5.2015] http://www.portafontium.cz/searching/register?archives=All&title=&place=K%C5%A1ice&keys=&field_register_type_value_i18n=register-birth&field_toc_value=&field_fromc_value=
- (3) Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů. Matrika Erpužice, kniha zemřelých. [online] 2015. [cit. 20.5.2015] http://www.portafontium.cz/searching/register?archives=All&title=&place=K%C5%A1ice&keys=&field_register_type_value_i18n=register-death&field_toc_value=&field_fromc_value=
- (4) Státní okresní archiv Tachov. Sčítání lidu 1921, sčítací operáty. fond: Okresní úřad Stříbro. časový rozsah (1838) 1862-1938 (1949). inv. číslo 669 (č. kartonu 42): rok 1921. [cit. 27.4.2015].
- (5) Státní okresní archiv Tachov. Mapa 1838. fond: Okresní úřad Stříbro. časový rozsah 1838-1841. inv. číslo 536 (č. kartonu 87): mapa č. 89, rok 1838. [cit. 27.4.2015].

LITERATURA

- (1) Baše, Miroslav. Sborník příspěvků z mezinárodní konference - Proměny venkovského osídlení. Český Krumlov: Česká zemědělská univerzita Praha, 2006. ISBN: 80-213-1539-3.
- (2) Baxa, Václav; Novotná, Markéta; Prášil, Petr. Stříbrsko na starých pohlednicích. Hostivice: Mgr. Prášil Petr, 2014. str. 215. ISBN: 80-903067-8-0.
- (3) Binek, Jan. Venkovský prostor a jeho oživení. Brno: Geogetown, 2007. ISBN: 80-251-19-5.
- (4) Binek, Jan. Synergie ve venkovském prostoru: přístupy k řešení problémů rozvoje venkovských obcí. vyd. 1. Brno: GaREP, 2010, str. 118. ISBN 978-809-0430-846.
- (5) Bystrický, Vladimír; Rubášová, Kateřina. Stříbro do roku 2000 aneb dějiny jednoho města. Stříbro: Nadace Jakoubka ze Stříbra, 2000. str. 158.
- (6) ČHMÚ. Atlas podnebí Česka. Praha: Vydavatelství ČHMÚ, 2007. str. 255. ISBN: 978-80-86690-26-1.
- (7) Demek, Jaromír. Geomorfologie Českých zemí. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1965. str. 335.
- (8) Demek, Jaromír. Hory a nížiny, Zeměpisný lexikon ČR, Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 1987. ISBN: 80-86064-99-9.
- (9) Fialová, Dana; Vágner, Jiří. Druhé bydlení v periferních oblastech. IN: Marie Novotná. Problémy periferních oblastí. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, 2005. str. 74-80. ISBN: 80-86561-21-6.
- (10) Frolec, Václav; Vařeka, Josef. Lidová architektura. Praha: SNTL-Nakladatelství technické literatury, 1983. str. 360. ISBN: 04-702-83.

- (11) Chalupa, Petr. Geografie obyvatelstva a sídel v přehledu a cvičeních - učební texty pro studenty učitelského studia zeměpisu. Brno: Vydavatelství MU Brno, 1992. str. 109. ISBN: 80-210-0448-7.
- (12) Chalupa, Petr. Základy geografie obyvatelstva, demografie a geografie sídel. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983. str. 159. ISBN: 17-028-83.
- (13) Kadeřábková, Jaroslava. Úvod do regionálních a správních věd. Praha: Codex bohemia s.r.o., 1996. str. 93. ISBN: 80-85963-18-3.
- (14) Křelovcová, Jitka. Z historie obce: Kostel Nanebevzetí Panny Marie. Zpravodaj obce Kšice. 2015, 1/2015.
- (15) Kučera, Zdeněk; Kuldová, Silvie. Sborník příspěvků z mezinárodní konference Venkov je náš svět - Vnímání venkova: Klíčový fenomén jeho rozvoje. Český Krumlov: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2006. ISBN: 80-213-1539-3.
- (16) Láznička, Zdeněk. Typy venkovského osídlení v Československu. Práce Brněnské základny Československé akademie věd. spis 338, 1956, roč. 28, str. 95-134.
- (17) Majerová, Věra. Český venkov 2006: Sociální mobilita a kvalita života venkovské populace. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2007. str. 130. ISBN: 978-80-213-1631-7.
- (18) Majerová, Věra. Český venkov 2008: Proměny venkova. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2009. str. 188. ISBN: 978-80-213-1991-0.
- (19) Maříková, Pavlína. Obrazy venkova. In: Věra Majerová. Český venkov 2006: Sociální mobilita a kvalita života venkovské populace. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2007. str. 103-127. ISBN: 978-80-213-1631-7.
- (20) Maříková, Pavlína. Venkov-vymezení základních pojmů. In: Věra Majerová. Český venkov 2008: Proměny venkova. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2009. str. 35-50. ISBN: 978-80-213-1991-0.
- (21) Neuberger, Karel; Jiskra, Jaroslav. Kniha o stříbrském hornictví. Stříbro: Hornicko-historický spolek, 2006. str. 183. ISBN: 80-239-6856-4.
- (22) Novotná, Marie. Problémy periferních oblastí. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, 2005. ISBN: 80-86561-21-6.
- (23) Pavlík, Zdeněk; Kolibová, Květa. Mnohojazyčný demografický slovník [český svazek]. Praha: Česká demografická společnost, 2005. str. 184. ISBN: 80-239-4864-4.
- (24) Plzeňský kraj. Konstantinolázeňsko a Stříbrsko. Cykloturistická mapa 1:80 000. Plzeň: Nakladatelství a agentura Kletr Plzeň.
- (25) Procházka, Zdeněk. Stříbrsko a Borsko, historicko-turistický průvodce č. 4. Praha: Nakladatelství Českého lesa, 1995. str. 220. ISBN: 80-901122-9-3.
- (26) Škabrada, Jiří; Voděra, Svatopluk. Vesnické stavby a jejich úprava. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1975. str. 253. ISBN: 07-073-75.
- (27) Vilímek, Vít. Zeměpisný slovníček: příručka pro základní a střední školy. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, 1999. str. 55. ISBN: 80-86034-38-0.
- (28) Votrubec, Ctibor. Lidská sídla, jejich typy a rozmístění ve světě. Praha: Academia, 1980. str. 396. ISBN: 509-21-857.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

- (1) Benýšková, Veronika. Vývoj vesnice Rabštejn nad Střelou od 19. století do současnosti. Plzeň, 2014. Bakalářská práce. ZČU v Plzni, Fakulta pedagogická, Centrum biologie, geověd a envigogiky. [cit. 3.2.2015]
https://portal.zcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4slAAAAAAAAGNgYGBkYDMytDQyNBVmZADxOlpLEktSvVMrwTwRXUsjl2NjcyMDYzMLUxNzc0MLMyOgDAMAIwVz5joAAAA*
- (2) Biogeografie-Multimediální výuková příručka. Fytogeografické členění České republiky. [online] Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, MU, 2010. [cit. 28.12.2013]
http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/prif/ps10/biogeogr/web/index_book_5-3.html.
- (3) České dráhy. Traťové jízdní řády. [online] ČD a.s., 2015. [cit. 29.1.2015]
http://www.cd.cz/cs/vnitrostatni-cestovani/jizdni-rad/tratove-rady/index.php?tc_search=177#.
- (4) Česká geologická služba. Geologická encyklopedie online. [online] 2007. [cit. 5.12.2013]
<http://www.geology.cz/aplikace/encyklopedie/term.pl?kvarter>.
- (5) Česká geologická služba. Geologická mapa 1:50 000. [online] 2013. [cit. 5.12.2013]
http://mapy.geology.cz/geocr_50/.
- (6) Česká geologická služba. Hydrogeologická rajonizace. [online] 2015. [cit. 20.2.2015]
http://mapy.geology.cz/hydro_rajony/.
- (7) Česká geologická služba. Půdní mapa 1:50 000. [online] 2012. [cit. 20.3.2015]
<http://mapy.geology.cz/pudy/>
- (8) Česká geologická služba. Surovinový informační systém. [online] 2014. [cit. 10.2.2015]
<http://mapy.geology.cz/GISViewer/?mapprojectId=5>.
- (9) Český statistický úřad. Databáze ze Sčítání lidu, domů a bytů 1970. [elektronická komunikace] Praha: ČSÚ, 1972. [cit. 17.2.2015].
- (10) Český statistický úřad. Databáze ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011. [elektronická komunikace] Praha: ČSÚ, 2013. [cit. 17.2.2015].
- (11) Český statistický úřad. Průzkum obsahu webových stránek ve veřejné správě. Definice pojmů [online] ČSÚ, 2013. [cit. 17.11.2013]
http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/definice_pojmu_vs
- (12) Český statistický úřad. Sčítání lidu, domů a bytů. Historie sčítání [online] ČSÚ, 2015 [cit. 20.5.2015] https://www.czso.cz/csu/sldb/historie_scitani.
- (13) ČÚZK. Zabaged-polohopis [online]. Český úřad zeměměřický a katastrální, 2013. [cit. 15.10.2013] [http://geoportal.cuzk.cz/\(S\(cojvdbln2sbn3uan1jntgalt\)\)/Default.aspx?mode=TextMeta&side=zabaged&metadataID=CZ-CUZK-ZABAGED-VP&mapid=8&head_tab=sekce-02-gp&menu=241](http://geoportal.cuzk.cz/(S(cojvdbln2sbn3uan1jntgalt))/Default.aspx?mode=TextMeta&side=zabaged&metadataID=CZ-CUZK-ZABAGED-VP&mapid=8&head_tab=sekce-02-gp&menu=241)
- (14) ČSAD Plzeň. Jízdní řády. [online] ČSAD autobusy Plzeň a.s., 2015. [cit. 29.1.2015]
<http://www.csadplzen.cz/mainindex/49039001.html>.
- (15) Demografický informační portál. Demografie. Typy věkových struktur. [online] Demografický informační portál, 2014. [cit. 22.5.2015]. http://www.demografie.info/?cz_pohlavivektypyvekstruktur. ISSN 1801-2914.
- (16) Ekonomika online. Co je ekonomicky aktivní obyvatelstvo. [online] 2015. [cit. 21.5.2015] <http://ekonomikaonline.cz/249/co-je-ekonomicky-aktivni-obyvatelstvo/>.

- (17) Esri.ArcGis for Desktop verze 10.3.[software].2015.[cit. 18.4.2015]
<http://www.esri.com/software/arcgis/arcgis-for-desktop/free-trial>.Požadavky:
Microsoft.NET Framework 4.5, Microsoft Internet Explorer verze 8 nebo novější.
- (18) Esri.ArcGis.Ortofotomapa České republiky.[online]2015. [cit. 18.5.2015]
<http://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=4885c9b6a8184d44b0a349dacad2b8096>.
- (19) Geoportál sowac gis.Charakteristiky BPEJ-mapa.[online]Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy,v.v.i.,2013.[cit.28.12.2013]
<http://geoportal.vumop.cz/index.php?projekt=zchbpej&s=mapa>.
- (20) Geoportál sowac gis.Charakteristiky BPEJ-popis mapových vrstev.[online]Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy,v.v.i.,2013.[cit.28.12.2013]
<http://geoportal.vumop.cz/index.php?projekt=zchbpej&s=popis>.
- (21) Hydroekologický informační systém VÚV TGM.Základní vodohospodářská mapa ČR 1:50 000: mapové listy (archiv,1986-1999).[online] Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.Masaryka,2012.[cit. 1.3.2015]
[http://heis.vuv.cz/data/spusteni/pgstart.asp?pg=HTML_HEIS\\$ZVM50LN\\$stazeni&pload=1&ico=icoopenid1.png&nadpis1=Z%E1kladn%ED%20vodohospod%E1%F8sk%E1%20mapa%20C8R%201:50%20000:%20mapov%E9%20listy%20\(archiv,%201986%20-%201999\)&nadpis2=Informa%E8n%ED%20str%E1](http://heis.vuv.cz/data/spusteni/pgstart.asp?pg=HTML_HEIS$ZVM50LN$stazeni&pload=1&ico=icoopenid1.png&nadpis1=Z%E1kladn%ED%20vodohospod%E1%F8sk%E1%20mapa%20C8R%201:50%20000:%20mapov%E9%20listy%20(archiv,%201986%20-%201999)&nadpis2=Informa%E8n%ED%20str%E1)
- (22) IDOS.Internetový jízdní řád.[online]MAFRA a.s.,2013.[cit. 29.12.2013]
<http://jizdnirady.idnes.cz/vlakyautobusy/spojeni/>.
- (23) Informační systém ochrany přírody.MapoMat.[online]2012.[cit. 12.3.2014]
<http://mapy.nature.cz/>
- (24) Kasalová, Klára. Vývoj vesnice Štáhlavice od 19. století do současnosti. Plzeň, 2015.Bakalářská práce.ZČU v Plzni, Fakulta ekonomická,Katedra geografie.[cit. 3.5.2015]
https://portal.zcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAGNgYGBkYDMytDQyNBVvmZADxOIplEktSvVMrwTwRXUsjI2NjcyMDYzMLUxNzc2MDE0ugDAMAI9yhrToAAAA*
- (25) Kučera, Tomáš.Biomonitoring.Červená kniha biotopů České republiky.[online]2005.[cit. 28.12.2013]
http://www.biomonitoring.cz/biotop_cerv_kn/texty/8/texty/katalog/L7.3.pdf.
- (26) Lucc Chzechia.Databáze dlouhodobých změn využití ploch Česka (1845-2000).[online] Výzkumné centrum změn využití ploch Česka, 2015 [cit. 27.5.2015]
<http://web.natur.cuni.cz/ksgrrsek/lucc/index.php?scn=2>
- (27) Mapy.cz.Kšice.[online]Seznam.cz,2013.[cit. 13.10.2013] <http://www.mapy.cz>.
- (28) Nahlížení do katastru nemovitostí.Veřejný dálkový přístup.[online] Český úřad zeměměřický a katastrální (CUZK), 2013.[cit. 6.9.2013]
<http://vdp.cuzk.cz/vdp/ruian/obce/560979/historie/06.09.2013>.
- (29) Nahlížení do katastru nemovitostí.Zobrazení mapy-Kšice.[online] Český úřad zeměměřický a katastrální (CUZK), 2013.[cit. 13.10.2013]
<http://sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz/marushka/default.aspx?themeid=3&&MarQueryId=6D2BCEB5&MarQParam0=676748&MarQParamCount=1&MarWindowName=Marushka>
- (30) Národní geoportál INSPIRE (CENIA).Mapová aplikace Kontaminovaná místa.[online]Český informační agentura životního prostředí, 2015.[cit. 23.5.2015]
<http://kontaminace.cenia.cz/>.

- (31) Perlín, Radim. Ministerstvo vnitra České republiky. Venkov, typologie venkovského prostoru.[online] MV ČR,2013. [cit. 8.12.2013] <http://www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf.aspx>
- (32) Plzeňský kraj Plán rozvoje vodovodů a kanalizací.Karty obcí-Kšice.[online] 2012.[cit. 10.2.2015] <http://prvak.plzensky-kraj.cz>
- (33) Růžková, Jiřina; Škrabal, Josef. Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005.Český statistický úřad.[online] 2006. [cit. 3.2.2015] <http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/p/4128-04>. ISBN: 80-250-1311-12.
- (34) Soubor map.Silniční a dálniční síť - Plzeňský kraj.[online] Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2013[cit. 9.10.2013] http://www.rsd.cz/sdb_intranet/sdb/img/kraje/pl.jpg
- (35) Vágner, Jiří; Müller, Dieter K.; Fialová, Dana.Second home tourism in light of the historical-political and socio-geographical development of Czechia and Schweden.Geografie.2011,roč.116, č.2. http://geography.cz/sbornik/wp-content/uploads/2011/06/g11-2-7vagner_muller_fialova.pdf
- (36) Výškopis České republiky.Příklad s mapou Google.[online][cit. 2.3.2015] http://www.vyskopis.cz/index.php?option=com_wrapper&Itemid=5.
- (37) Zicha, Ondřej; Anděra, Miloš; Chobot, Karel.BioLib.Mapování výskytu druhů v České republice.[online]2013. [cit. 28.12.2013] <http://mapovani.biolib.cz/>.
- (38) I.vojenské (josefské) mapování.Čechy, mapový list č.137.[online]Laboratoř Geoinformatiky Univerzity J.E.Purkyně, 2013.[cit. 26.11.2013] http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?z_height=1000&lang=cs&z_width=1000&z_newwin=0&map_root=1vm&map_region=ce&map_list=c137

13 SEZNAM PŘÍLOH

SEZNAM PŘÍLOH V DOKUMENTU

- A) Údaje zjišťované při sčítáních v letech 1869–2011
- B) Pohled na obec v roce 1925
- C) Pohled na obec v roce 2015
- D) Pohlednice z roku 1949
- E) Pohlednice z roku 2015
- F) Historická fotografie bývalé školy
- G) Současná fotografie bývalé školy
- H) Struktura obyvatel ve sčítání v letech 1921, 1970, 2011 v sídle Kšice
- I) Profil respondentů v dotazníku

SEZNAM PŘÍLOH NA CD

- A) Dotazník
- B) Mapa 1838
- C) Výřez mapy 1956
- D) Výřez mapy 2015
- E) Video Masopust 1960
- F) Pojištění zákonné odpovědnosti 1945
- G) Přihláška k soupisu nepřátelského majetku 1946
- H) Konečný předpis úhrady 1951
- I) Seznam údajů získaných ze sčítání lidu v roce 1921

14 PŘÍLOHY

A) Údaje zjišťované při sčítáních v letech 1869–2011

rok	obsah
1869	počet obyvatel, věk, pohlaví, fyzické vady (slepota, hluchota), státní příslušnost, rodinný stav, náboženské vyznání, obcovací jazyk
1880	počet obyvatel, pohlaví, věk, rodinný stav, fyzické vady (slepota, hluchota), mentální vady, obcovací jazyk, náboženské vyznání, místo narození, živnost, počet domů
1921	počet obyvatel, pohlaví, věk, rodinný stav, gramotnost, rodná obec, národnost, náboženské vyznání, povolání, označení závodu, počet domů
1930	počet obyvatel, věk, pohlaví, rodná obec, gramotnost, národnost, povolání, označení závodu, tělesné vady, počet domů
1950	počet obyvatel, věk, pohlaví, rodinný stav, státní příslušnost, národnost, náboženské vyznání, nejvyšší stupeň vzdělání, povolání, označení závodu, počet domů, druh domu, specifikace domu (infrastruktura, počet poschodí,...), počet bytů, druh bytu, specifikace bytu (počet osob v bytě, počet místností, ...)
1961	počet osob, pohlaví, věk, rodinný stav, státní příslušnost, národnost, nejvyšší dokončená škola, zdroj obživy
1970	počet obyvatel, věk, nejvyšší dokončená škola, národnost, mateřský jazyk, zdroj obživy, dojíždka, počet domů, druh domu, obydlenost domu, období výstavby domu, obydlenost bytu
1980	počet obyvatel, věk, rodinný stav, nejvyšší dokončený stupeň školního vzdělání, národnost, státní příslušnost, zdroj ekonomické aktivity a zdroj obživy, odvětví národního hospodářství, dojíždka, počet domů, obydlenost budovy, druh budovy, obydlenost bytu, specifikace budovy (infrastruktura, stáří, ...)
1991	počet obyvatel, věk, pohlaví, rodinný stav, státní občanství, národnost, náboženské vyznání, mateřský jazyk, nejvyšší dokončená škola, ekonomická aktivita, zaměstnání, dojíždka, počet domů, obydlenost bytu, druh domu, obydlenost domu, období výstavby domu, specifikace budovy (velikost, podlaží, vybavení, ...)
2001	počet obyvatel, věk, národnost, rodinný stav, státní občanství, národnost, mateřský jazyk, náboženské vyznání, nejvyšší ukončené vzdělání, ekonomická aktivita, odvětví ekonomické činnosti, dojíždka, počet domů, obydlenost bytu, druh domu, obydlenost domu, období výstavby domu, specifikace budovy (infrastruktura, vybavení, ...)
2011	počet obyvatel, věk, pohlaví, národnost, státní občanství, rodinný stav, registrované partnerství, mateřský jazyk, náboženská víra, nejvyšší ukončené vzdělání, ekonomická aktivita, odvětví ekonomické činnosti, dojíždka, počet domů, druh domu, obydlenost domu, období výstavby domu, obydlenost bytu, specifikace budovy (infrastruktura, podlaží, ...)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z ČSÚ (2015)

B) Pohled na obec v roce 1925

Zdroj: Fotografie pořízená obyvateli sídla Kšice (1925)

C) Pohled na obec v roce 2015

Zdroj: Trochová (2015)

D) Pohlednice z roku 1949

Zdroj: pohlednice od obyvatel Kšic (1949)

E) Pohlednice z roku 2015

Zdroj: Trochová (2015)

F) Historická fotografie bývalé školy

Zdroj: Fotografie pořízená obyvateli sídla Kšice

G) Současná fotografie bývalé školy

Zdroj: Trochová (2015)

H) Struktura obyvatel ve sčítání v letech 1921, 1970, 2011 v sídle Kšice

věk	1921	1970	2011
0-9	69	45	17
10-19	77	47	17
20-29	67	34	25
30-39	54	29	31
40-49	51	19	21
50-59	39	10	29
60-69	33	29	19
70-79	15	10	8
80 a více	3	2	3
celkem	408	225	170

Zdroj: vlastní zpracování dle Státního okresního archivu (1921), ČSÚ (1972), ČSÚ (2013)

I) Profil respondentů v dotazníku

I.1) Respondenti dle pohlaví

pohlaví	počet	procenta [%]
muž	40	41,7
žena	56	58,3
celkem	96	100

I. 2) Respondenti dle rodinného stavu

rodinný stav	počet	procenta [%]
svobodný(á)	21	21,9
ženatý/vdaná	63	65,6
rozvedený (á)	6	6,3
vdova,vdovec	6	6,3

I.3) Respondenti dle věku

věk	počet	procenta [%]
do 18	4	4,2
19-64	72	75,0
65 a více	20	20,8

I. 4) Respondenti dle zaměstnání

zaměstnání	počet	procenta [%]
student	5	5,2
v domácnosti	3	3,1
zaměstnanec	56	58,3
nezaměstnaný	2	2,1
podnikatel	3	3,1
důchodce	27	28,1

I. 5) Respondenti dle místa narození

rodná ves	počet	procenta [%]
ano, narozen ve Kšicích	42	43,8
ne, přistěhován	54	56,3
před 20 lety a více	30	55,6
před méně než 20 lety	24	44,4